

کورتیہ جیروک

بو

منالان

نوراک

تصویر ابو عبد الرحمن الکردي

کورته چیرۆك

بۆ

مندا لان

كورنە چىروك

بۇ

مىزىلان

ئامادە كىرىش

سەردار رەزا

چاپى دوووم

مىزىلان

۱۴۲۷ ك ھەوتىر ۲۰۰۶ ز

**ماڻي لهمايدانهوهي پازيزاوه بڻ
نوسينگهي تهفسير**

نساوي ڪٿي-ب: چيروڪ بڻ منڊالان
نساوي ناماده ڪسار: سمردار رمزا
چاپ و بلاو ڪردنهوهي: نوسينگهي تهفسير/ ههولير
ڪومپيوٽسهر: نوسينگهي تهفسير
خسسه ت: نهوزاد ڪويي
نؤره و سائي چاپ: دوهم ۱۴۲۶ ل - ۲۰۰۶ ز
چاپڪردن: چاپخانهي ومزرتي پهرورهدي ههولير
تسيراؤ: ۳۰۰ دانه
ؤسارهي سسپاردن: له ڪٿيخانهي بهريوه بهرايهتي ڪشتي
روشنبيري و هونهر / ههولير ژماره
سپاردني (۲۶۳) ي سالي ۲۰۰۴ ي دراوهتن

تفسيير

بڻ بلاو ڪردنهوه و راهگهيدانن
ههولير - شعلامي دادگا - ژير نوتيني شيرين پلاص
ت: ۲۲۲۱۶۹۵ - ۲۲۲۰۹۰۸ - ۲۵۱۸۱۳۸
مؤبايل: ۲۲ ۷۷۰ ۴۶۰ ۵۱ - ۷۵۰ ۱۲۸ ۷۲ ۹۱
tafseeroffice@yahoo.com
tafseeroffice@maktoob.com
altafseer@hotmail.com

پیشک

خوشه‌ویستان..

السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

نهم چبروگانه‌ی که له‌بهر دهستان دایه، له گولزاری په‌رومردی باخی نایینی
نیسلامی په‌روژدا گولچن کراون و پیشک‌ه‌شی نیوهی به‌رېز کراون.

به‌هیوای نه‌وهی که بهر و هوښ و دل و دهر و ووتان پراوی گولای ماناگانیان
بین و کاریگه‌ریان له‌سهر له‌ندامه‌گانی لاشه هه‌پیت.

کاتی که ده‌ته‌وی چبروکه‌که بخوښته‌وه، هه‌ول بده مندا لان له ده‌وری خبوت
کوښک‌ه‌ته‌وه و بویان بخوښته‌وه و ناموزگاریه‌گانی تیادا ده‌ست نه‌پشان بکه‌پت
بویان، خوی گه‌وره بیکاته مایه‌ی روشنایی دنیا و ناخبره‌تمان.

خوی گه‌وره بیکاته خیرکی به‌رده‌وام بو هم‌مو له‌و که‌سانه‌ی هاوبه‌شن له‌م
کاره خیرمدا، داوای لی‌بوردنیش له‌و که‌سانه ده‌که‌پن که مافیکیان له‌م
به‌رهمه‌دا هه‌به و له‌بهر دووری و نادیلری پرسیان پنه‌کراوه.

هه‌روه‌کو باس‌مان کردن نهم چبروگانه بریتین له کوکردنه‌وه و وه‌رگن‌مان و
ببروکه‌ی چبروکی تر و نووسینی برای بچوکتانه.

والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته

سهردار ره‌زا

سلیمانی / ۱۳۹۸/۹/۶

1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 26

1. *Journal of the American Medical Association*, 1990; 263: 1025-1028.

1. *Journal of the American Medical Association*, 1997; 278: 1039-1044.

له قى نان

به يانى پيش نان خواردن، (ژينو)ى بچكولانه چوو له باوكى، هه ندى پاره ي
لى وهر گرت، تا له نانه واکه چهند نانېک بکړېت بو بهرچاپي.

سهر پوښه کهي دا به سهر يا و له بن مليا توند به دهرزي به ک به ستي.. له مال
چوو دهر، کاتي که نانه کهي هينا به وه، يه کي له نانه کان له تيکي زور بچوکي
ما بوو.. که چاپي تېکرا.. ژينو له ته نانه کهي له بهر دهمي خويا دانا و ده ستي به
شيواندني چاکهي بهر دهمي.

باوكى ليى پرسى: ژينو خان، تاي ا نهو له ته نانه به شت ده کات؟!

ژينو وتى: به لي بابو.. نه مه به شي خو مه و نامه وي به شي که سي تر بخوم..

باوكى وتى: له وه ده چي نه مه به ياني به زورت برسي بويي؟. نهو به شه ي تری
نانه که ت به دهم ري وه خوار ديي؟!

ژينو بزهي که پر له نه دهب گرتي و وتى: نه خير بابو گيان، من به دهم ري وه
شت ناخوم.

باوكى وتى: نه ي بوي نانه که ت ته نها پارچه يه کي ماوه؟

ژينو وتى: بابو گيان، که به کولانه که دا هاتمه وه، هه ژاري کم بيني، سه يري
نانه کهي ده کرد، ديار بو برسي بوو.. بويه منيش نانه که م کرد به چوار به شه وه،
سي به شيم دا به وه، هزم نه کرد باسي بکه م، به لام نه م تواني له وه لام دانه وه ي
تو دا راستي بشارمه وه..

باوكى به بزهي که پر له سوژ سو پاسي کرد و ده ستي هينا به سهر ي ژينو دا و
نانه کهي خوي کرد به دوو به شه وه و به شي کي دا به ژينو..

ژينو وتى: بابو گيان من ههر نه مه نده م به سه.

باوکی وتی: ژینۆ گیان، من دمرانم که تیری پیناڅوی، چوبت بو قوتابخانه
برسی دهییت..

ژینۆ وتی: بابە گیان، من نامەوی خۆم تیر بم و ههزاری برسی ییت، با
ههردوو کمان نیوه تیر بین. ئەی یەکن له حیکمەتەکانی رەمەزان بو ئەوه
بهروۆوو ده بین که له سه‌ر برسیتی ئارام بگرین و یارمەتی هه‌زاران بدهین.
باوکی ئافهرینی کرد و پێی وت: خ‌وای گه‌وره و به‌خشنده پاداشت، خیرت
بداته‌وه، به‌لام منیش هه‌ر ده‌کهم هاوبه‌شی ئەو خیره بم، که تو ئەم به‌یانیه
کردووته.

هه‌ر که‌سی به‌زه‌یی به‌ خه‌ڵکدا یه‌تیه‌وه، ئەوا خ‌وای گه‌وره‌ش به‌زه‌یی بو ئەو
که‌سه زیاد ده‌کات.

خیزانه‌که به‌ده‌م گوێ گرتن له‌م واته‌ کرده‌وه یه‌یه‌وه به‌رچاییان ده‌کرد؟

برا که‌ی ژینۆ وتی: دیاره ژینۆ خان سوود له‌و دهرسانه وهرده‌گرێ که باوکه‌م
به‌روۆ پیمان ده‌لێ.

باوکی وتی: هه‌ر که‌سی که‌ یه‌تیه‌ قوتابخانه‌ی ئیسلامه‌وه ده‌یته‌ ئەندامێکی
به‌خشنده و به‌که‌ڵک و به‌زه‌یی و له‌خۆبوردوو بو‌ خیزان و خه‌ڵکی ده‌ورو به‌ری.

ژینۆش به‌م کاره‌ چا که‌ی که‌ کردبووی زۆر شادمان بوو، وتی: ئیمه‌ پاداشتمان
لای خ‌وای گه‌وره‌یه‌.

هه ناره

فریشته کیزۆله یه کی ته مه ن پینج سالان بوو، زۆر ورپا و زیره ک بوو - هه می شه پرسپاری وردی له باوکی و دایکی ده کرد- ئه و سه ره پۆشه که ی که دایکی بو ی کړی بوو - زۆر دلی پتی خو ش بوو- به تایبه تی که وینه ی گولی ره نگا وړه نگی تیا کرا بوو، ده پدا به سه رپا و زوو زوو ده چوو به رماله که ی راده خست و ئه و چه ند ووشه به ی له سوره تی (فاتیحه) که پنیان له بهر کرد بوو ده پخو پند و نوپزی ده کرد.

روژ پک به باوکی وت: بابه گیان هه ز ده کم، یاد ی خوام فیر بکه یت، چون له کاره کانی خوای گه و ره ورد ببینه وه و بیکه ین به یاد ی خوا؟!

باوکی وتی: فریشته گیان، هه ز ده که ی بچین له ناو باخچه که ماندا ئه و دهر سه ت پنی ده لیم.

فریشته به کسه ر به خو شیه وه هه ستا به سه رپ و به هه پدۆ ده سه ته خرپه بچکۆله کانی هه ردوو ده ستی باوکی گرت و کوتی: ده ی هه رموو با زوو به رۆین...

ده ستی به گیان گرت و رویشتن... تا گه یشتنه ناو باخه که.. به ده م قسه ی خو شیه وه به ین داری میوه کاندای رویشتن... گه یشتنه ین دار هه نار پک... که گه لا سه وزه کانی له ده وری هه ناره سه وره کان، به لقه کانه وه ده شنانه وه، وه کو به خیره اتنی فریشته و مامۆستا عه لی بکه ن و ئاگاپان له نیه تی دلپان بیت...

فریشته له ین داره که دا داوای له باوکی کرد که به به که وه دابنیشتن و پشوویه ک بدن،... مامۆستا عه لی ده ستی به رد هه نار پکی لی کړده وه، بو فریشته ی له ت کرد و گووتی: هه رمو فریشته خان ئه و هه ناره بخۆ.

فریشته هه ناره که ی وه رگرت و وتی: خوای گه و ره له به هه شتدا هه تاری چاکترت پنی بهه خشی.

ئەمجا لە ھەنارەكە ورد بۆۋە و لەباۋكى پرسی: باشە بابەگيان تويكلى ھەنار بۆچى باشە؟! ئەى بۆچى ئەو پەردە سپيانە دەورى دەنگە ھەنارەكەيان داوہ؟ دەنگە ھەنارەكان يەك لەسەر يەكترى دانراون و پاليان دۈۋەتەوہ بەيەكتريەوہ.. باشە بۆچى ھەموو دەنگەكان سوورن؟! ھەمووشيان ترشن...؟! باشە دار چۆن دەتوانى ھەنار دروست بكات؟! ئەم ھەموو ھەنارانە كى كىردوونى بەم دارانەوہ؟

مامۇستا عەلى بژەيەك گرتى و وتى: فرىشتە خان، كۆمەلى پىرسيارت لەسەر يەك لىكردم..

ئەمجا وتى: يەكلى لە سودەكانى تويكلى ھەنارەكە ئەوہ يە كە دەنگەكانى ھەنارەكە لە پيس بوون و خراپ بوون لەناوچوون دەپارىزى.. ئەو پەردە سپيانەش بۆ پاكى و ريك و پىكى و تەرتيبە، تا ئادەمىزاد كاريان جوان بى، ئەوہ نىيە كارگەكان بەھەمان شىۋە چاۋ لە دروستكاراۋەكانى خۋاى گەورە دەكەن، ئەو شتانەى كە دروستيان دەكەن دەيان پىچنەوہ..

مامۇستا عەلى زۆر بە نەرمى و رووخوشى وەلامەكانى دەدايەوہ.. بۆيە ھەموو دەنگەكان سوورن لەيەك سەرچاۋەوہ پىويستىيەكانيان بۆ دىن و لەيەك كارگەدا دەردەچن.. خۋاى گەورە ئەم ھەموو لق و چل و گەلایەى داوہ بەدارەكە تا پىويستى دروست بوون و ھەلگرتنى ھەنارەكان بگرنە خۇيان.. ئەو دارە بە فەرمانى خوا و ئەمجا ھۆكارەكان ھەنار دروست دەكەن، دار ھەنار دروست ناكات، بەلكو خۋاى گەورە بەھۆى خاك و ئاو و خۆر و ئەو جۆرە شتانەوہ ھەنارەكە پىدەگەيەن.. كەس ناتوانى ھەنار دروست بكات و بىكات بەدارا.. ئەمانە ھەموو كارى خۋاى بەدپىنەرن.. ئەمانە زۆريان نىنين، ئىمە زانياريان لەسەرى كەمە..

خۋاى گەورە ھەنار و جۆرەھا ميوەى تىرى دروست كىردوۋە بۆ ئىمەى ئادەمىزاد تا بەكاريان پىنين بۆ خواردن و شتىتر..

پنویسته ئادهمیزادیش سوپاسی نېعمه‌ته‌کانی خوا بکه‌ن و خوا بپهرستن
ئهمجا فریشته (بسم الله) ی کرد و هه‌ندیکی لی دا به باوکی و فهرمووی
خواردنی لی کرد...

که له خواردن بۆوه وتی: (الحمد لله).

داوای موکته‌تی له باوکی کرد و هه‌ستا چووه سه‌ر جوگه‌له‌که‌ی به‌رده‌میان،
له‌بن داره‌کانه‌وه هاتبوو به‌ره‌و خوار بو بن داره‌کانی تر ئاویان پیا‌دا دهرۆ‌یشت.
فریشته ده‌سته به‌چوکه‌کانی شو‌رد و وتی: باب‌ه‌گیان که هه‌ناره‌که‌ت خوارد
ئه‌چین دهرسه‌که‌مان ده‌خوینین.

باوکی بزه‌یه‌ک گرتی... فریشته، که به‌خوشیه‌وه سه‌پری باوکی ده‌کرد، وتی:
باب‌ه‌ توخوا بوچی پێ‌ده‌که‌نی...؟!

مامۆستا عه‌لی وتی: دهرسه‌که‌مان خویند...

فریشته وتی: بو...؟ ئهم قسانه‌ی که کردمان یادی خوا بوون؟!

باوکی وتی: به‌لێ ئه‌ی که‌ شیرینه‌که‌م، ئهم وت و وێژه... ئهم پرسیار و
وه‌لام و باسانه‌ی که کردمان یادی خوان... ئهم جو‌ره قسانه و بیرکردنه‌وانه یادی
خوان و خوا‌ی گه‌وره به‌خێر ده‌یان نووسی بو موسلمانان... چونکه له هه‌رشته‌ی
وردبینه‌وه، گه‌وره‌یی خوامان بو ده‌رده‌که‌وی...

فریشته بزه‌یه‌کی پر له‌خۆشی گرتی و وتی: به‌خوا باب‌ه‌گیان یادی خوا خوشه...!
زۆر خوشه... که‌زده‌که‌م زو‌وزوو بیین بو ناو باخه‌که‌مان و یادی خوا بکه‌ینه‌وه...

ئهمجا باوکی وتی: فریشته خان، ده‌لیی چی... به‌ره‌و مال بچینه‌وه؟

ئیت‌ر ده‌ستی یه‌گیان گرت و به‌ناو باخه‌که‌دا گه‌رانه‌وه بو ماله‌وه... به‌ده‌م رێگا‌وه
قسه‌ی خوشیان ده‌کرد.

پیغمبر و کان هر باسی (الله) یان کردوو

روژیک منایک له باوکی پرسى: باشه بابا ده توانی ژماره ی هموو پیغمبره کانم پښ بلئی؟

باوکی وتی: کوری شیرینم، تنها (۲۵) پیغمبر ناویان له قورگان دا هاتوو. مناله که وتی: باشه بابا گیان، لثم پیغمبرانه هموویان به به که وه و له به که کاتا هاتوون؟

باوکی وتی: نه خیر به خیاچیا هاتوون، هر به که له کاتیکی جیادا و له ولایتی دور له توانی تروه هاتوو.

مناله که وتی: باشه بابا گیان، چیان دهوت بهو خه که؟

باوکی وتی: ده یان وت: به که خوا هه به، هر ده بی به تنها لهو به رستن و دارو به رد نه به رستن.

مناله که وتی: لهو خوا به ناوی چیه، که هموویان هر باسی لهویان ده کرد؟

باوکی وتی: کوری شیرینم، به که خوا هه به، لهویش ناوی پیروزی (الله) به و هموو پیغمبره کان هر باسی (الله) یان کردوو.

مناله که وتی: که واته لثم دنیا به دا هر (الله) خوا به و خوا ی تر نیه، پیغمبرانیش هر باسی (الله) یان کردوو.

سه گيڻك خوي کره قورباني

روژيک جوتياریک به ژنه کهي خوي وت: تا له کيلگه ده گهرېمه وه خواردينکم به شیر بؤ دروست بکه..

ژن خواردني بؤ دروست کرد و داي نا.. به لام سمری دانه پوشرابوو، ماريک هاته سمر خواردنه که و به بهرچاوي سه گه که وه لئي خوارد و زه هريشي تي کرد.. سه گه که ناگادار بوو.. هر پئي دهمري..

کاتي جوتياره که هاته وه و ژنه خواردني له بهر ده ستيا دانا.. سه گه که هر تماشاى خواردنه کهي ده کرد و دهمري.. جوتياره کهش به ژنه کهي دهوت وه سه گه دوور خهروه با نانه که مان بخون.

ژنه که سه گه کهي دهمري کرد، به لام سه گه که ده هاته وه بهر ده میان و هر دهمري.

پيش نه وهی جوتياره که ده ست بکات به خواردني چيشته که، سه گه که به لاماري خواردنه کهي دا و لئي خوارد. پاش که ميک به لادا کهوت و مرد.

کابراي جوتيار و ژنه کهي تي گه پيشن که وه خواردنه زه هراوي کراوه و وه سه گهش ناگادار بووه و، خوي خواردی، نه بادا جوتيار و ژنه کهي بيخون و بيان کوژي.

به لن سه گه که خوي کرده قورباني خاوه نه کهي.

خوای گه وره دروستی کردوین

کابرایه کی بئ باوم هه بوو.. زۆر سه سه سخت و نه شه زه بوو له دینی خوا..
خووشی زۆر به زانا و گه وره و به توانا ده زانی.. به لام له خوا دوور بوو..

رۆژیک له گه له کچه ته مه ن شه من سالانه که ی دا له ماله وه دانیشتی بوون، ورده
ورده ده مه ته قه یان ده کرد.

له باوکی پرسى: بابه گیان، ئه وه تو ئه و رۆژه وتت که زه سه که م دراهه، ئیتر له
بازار کراسیکت کری: منیش دهستم بریندار بووه، ده مه وئ له بازار ده ستیکم
بو بکریت..

باوکی وتى: کچی شیرینم، کوا له بازار ده ست نافرۆشن!

کچه که وتى: ئه ی من ئه م ده سته م له کوئ بوو؟

باوکی وتى: خۆت هه ر هه ت بووه.

کچه که وتى: ئه ی کئ ئاوا به جوانی دروستی کردووه و نینۆکی بو کردووه،
به نه جه ی بو کردوه، تا شتی بئ هه لگرم و نانی بئ بخۆم.

باوکی سه رنجیکى قولى دا و چوه خه یاله وه.. له پردا هاته وه لام و وتى: کچی
خۆم، خوای گه وره دروستی کردووه، مروقه کان ناتوانن ئه و شتانه دروست که ن،
ئه مه هه ر شایانی خواجه.

نھینی بہ خستہ وہ ری

دہ گپرنہوہ پاشایہ کی زالم نہ خوشیہ کی سہخت دہ گری و پزیشکہ کان
چارہ سہریان پی ناکریٹ.

حہ کیم پیان دہ لی: کراسی کہ سیکی بہ ختہوہر پیدہا بکن و لہ سہر شوینی
ٹازاری پاشادا دای بنین، چاک دہ بیٹہوہ..

لہ پاش گہرانیکی زور.. شہوئی وہ زیری پاشا دہدا بہ لای کوخیکدا، گوئی لہ
پیاوئیک دہ بی لہ بہر خوئہوہ دہ لی:

الحمد لله، ئہو پارچہ نانہی کہ بہ رنجی شانم ئہمرو پیدام کردوہ، ئہوا
خواردم و لہ سہر حہ سیرہ شرہ کہم پال دہ کہوم، کی ہئیہ لہم شارہدا لہمن
بہ ختہوہر تر بیت.

وہ زیرہ کہ خوشی کہوتہ دلیہوہ، فہرمانی دایہ پیاوہ کانی، کہ بچن کراسی
ئہو پیاوہ وہر بگرن.. بہ لام کاتی پیاوہ کان چونہ ناو کوخہ بچکوئہ کہوہ، زور
سہر سام بوون کہ دیان ہہزاریکی تیا راکشاوہ، کراسی لہ بہردا نیہ.

شیرینکی پر گل و تر و

«ماشکرا برنی فیلبازیک»

ده گیر نه وه شیرینک پیر و لاواز و بی هیژ ببوو، توانای به سهر راوکردنی هیچ شتیک دا نه مابوو، بویه بیرى کرده وه که ده ست بکاته فیلبازی بۆ په پداکردنی خواردن و پیویستی خو، بۆ هم مه بهسته چوو له ئەشکه و تیک دا لێی کهوت. هه رکاتی میوانیکی بچوايه له گیانله بهرە کان، ئەوا له ئەشکه و ته کهدا دهی گرت و دهی خوارد.

رۆژیک، رپوی به که چوو بهردهم ئەشکه و ته که وه، که میک وهستا و سلاوی له شیر که کرد و پین وت:

ته ندروستیت چۆتهی ئەی گه و ره ی گیاندارانی دارستان؟!

شیر که پپی وت: ئەوه بۆ نایه پته ناو ئەشکه و ته که وه بۆ لام؟! ئەی رپوی!!
رپوی به که له وه لامدا وتی: ویستم بیمه ژووره وه، به لام زۆر شوین پیم که وته بهرچاو که هاتبوونه ژووره وه، به لام ته نیا به که شوین پیم نه بینى له وانه که هاتبینه وه دهره وه!!!

مذالیکى قورئان خوين

کاکه (زانیار) له پۆلى يه که می ناوه ندى بوو، زۆر زیره ک و هیمن بنوو، له مزگه وتیش ببوه قوتابى قورئان، شهوانه که له سهعی کردن ده بووه دهستی نه دایه قورئانه که ی و به دهنگیکى خوش دهخویند.

به لām دایک و باوکى و براگه وره که ی ئەم نوێژ کردن و قورئان خویندنه ی (زانیار) یان پێناخۆش بوو، بۆیه گله یی و رهخنه یان ئاراسته ده کرد و پێیان ده کوت:

زانیار، ئیمه هه ز ناکه ین خۆت به مانه وه خه ریک بکه یت.

زانیار قسه ی بۆ ده کردن، به لām لی یان وه رنه ده گرت، زانیاریش به ی قورئان خویندن و نوێژ کردن نه ده حه سایه وه، بۆیه نوێژه کانی زیاتر له مزگه وت دا ده کرد و، له بازاریش لاییکى قه له می کړی و شهوانه له گه ل براکه یدا له ژووریکى جیادا ده خه وتن...

که براکه ی گلۆپه که ی ده کوژانده وه، تا زانیار قورئان نه خوینن، به لām کاکه زانیاری خواناس که راده کشا، به ناوی خه وتنه وه و به تانییه که ی ده دا به سه ر خۆیدا، له ژێر به تانییه که یدا له بهر روشنایی لایته که یدا، قورئانی ده خویند و دوما خیر و هیدایه تی بو دایک و باوکى و براکه ی ده کرد.

گولالە

گولالەى تەمەن ھەشت سالانە، دايكى زۆر خوش دەويست، بەلام لە
ئامۇڭگارى ۋەرگرتن دا سىستى دەکرد..

رۇڭىك دايكى نەخۇش بوو، وتى:

گولالە، ئەمىرۇ مەچۈرە ناو مندالان بۇ يارى كردن، من نەخۇشم..

گولالەى بىگوي، ئامۇڭگارىيەكەى ۋەرنەگرت.

باش كەمىك خۇى گەياندە ناو منالان، بۇ خەت خەتېن، مائەۋەى لەبىر
چۆۋە.. دايكى بىھىز و بىتاقەت تر بوو، ئازارى زۆرى بۇ ھات، ژنە دراوسىكان
گەيشتنە سەرى و بە پەلە سەيارەيان بۇ گرت و گەياندىانە خەستەخانە.

دواى ماۋەيەك گولالە ھاتەۋە بۇ مائەۋە.. مال چۆل بوو، دايكى لەمال نەبوو..
ژوورەكان گەرا.. كەسى نەدى، شلەژا.. زۆر ترسا.. زۆر گريا.. زۆر پەشيمان
بۆۋە.. ھەرچەند دايەدايەى كرد، كەس ۋەلامى نەدايەۋە.. دەنگى دايكى
نەيىست، نەيدەزانى دايكى لەكوئىيە؟

باوكى لەكار گەرايەۋە، لە دەرگاي دا.. ھاتە ژوورەۋە، وتى:

گولالە كوا دايكت؟!

گولالە زمانى بەسترا.. نەيزانى بلى چى؟ دايەۋە پىرمەى گريان.. باوكى
سەرسام بوو.. باش كەمىك ژنە دراوسىكان، دايكيان لە خەستەخانە ھىنايەۋە،
گولالە بە سەرسامىيەۋە بۆى دەروانين، ھىچى بۇ نەوترا..

ژنەكان باوكى گولالەيان لە ۋەزەكەى تىگەياند، گولالە فرمىسكى پەشيمانى
ھەلپشتىبوو، بە شەرمەزارىيەۋە چوۋە لاي سەرى دايكىيەۋە و دانىشت، كە
لەژىر بەتانىيەكەيدا رايان كشاندبوو.. بە فرمىسكەكانى دايكى تىگەياند، كە

په شیمانه و داوای لیږدورن ده کات.. بویه دایکی دهستی هیڼا به سهریا، گولآله
چاوه پر له فرمیښکه کانی بهرز کرده وه و وتی:
خوايه گیان، دایکم چاک بکړه وه، له و زیاتر که سم نییې..
چاوه کانی دو دلۆپ فرمیښکی تریان پیا هاته خواره وه..
دایکی دواي دوو روژ چاک بویه وه.. ئیتر گولآله همیشې بهردهستی دایکی
ده کړد و قهت له قسه یی دهر نه ده چوو..

مژده فېرى نوږده بې

مژده كچېكى جهوت سالانه بوو.. له قوتاخانه گهرايووه.. لهمالهوه
دانيشتبوو.. خوې به نوسينهوهى وانهى كوردىيهوه خهريك كړدبوو.. جار جارى
سهرى هلهده بېرى و تهماشاى دايكى ده كړد.. وا دهست نوږزى گرت و چووه
سهر بهرماله كهى، نوږزى نيومروى دابهست.. پاشان سهلامى نوږزه كهى دايهوه
و لهخوا پارايهوه و بهرماله كهى كو كردهوه خستيهوه شوپنى خوې.

مژده پرسپارى لى كړد و وتى: دايه، نهوه تو لهخودا دهپارښتهوه؟!

دايكى وتى: بهلن، نهى چوڼ مژده گيان، همرچىيه كمان پيوست بوو، ده بى
هر داوا لهخوا بكهين.. خواى گهورهش پهيمانى داوه به سوز و بهزه بى و
بهخشنده بى خوې وهلامى بهنده كانى ده داتهوه و كاربان بو ئاسان ده كات.

مژده وتى: نه گهر منيش داواى لى بكهم، داواكهم چى به چى ده كات؟

دايكى وتى: نهى چوڼ كچى شيرينم، خواى گهوره خواى ههموومانه و
ههموومان ههرده بى داوا لهو بكهين و نوږزه كانيش بكهين.

مژده وتى: خو من نوږز نازانم، باشه دايه گيان، توخوا بو فېرم ناكهيت.

دايكى وتى: نهى بهسهر چاو، خوا ده كا تو نوږز ده كهيت، من بهزووترين
كات فېرت ده كهم.

نهمجا دايكى وتى: منيش كه منداډ بوم، نهوه ندهى ئيستى تو ده بووم،

دايكم فېرى نوږزى كردهم، لهوكاتهوه نوږز ده كهم.

مژده له خوشيا دهستى كړد به پيكنهين و وتى: دايه گيان، ئاخو نه بى

سهرپوشيشم بدهيتى، تا بيدهم بهسهرما.

دایکی وتی: سهرپوښیکي جوانت ئه دهمن، به لام نابې که له نوپږ بویته وه
لایدهیت، بو ناومال و قوتاېخانه و بازارېش لای مهبه.

مژده وتی: باشه دایه، خوی گه وره پپی خوښه سهرپوښ له سهر بکه م؟

دایکی وتی: ئه ی چوڼ، خای گه وره داوای له ئافره تان کردووه که سهرپوښ
له سهر بکه م و جلی دریژ و فراوانی چاک له بهر بکه م.

مژده وتی: تو سهرپوښیکم بدمرئ بو خوم، توخوا دایه با ئه و سهرپوښه بی
که گوله جوانه کانی تیاپه.

دایکی گوتی: ئافهرین مژده گیان.. تو زور عاقلی.

دایکی پهیمانی دا به مژده که فیږی نوپږی بکات و دوعاگانیشی فیږ بکات...
مژده له پاش ماوه یه که فیږی نوپږ کردن بوو، سهرپوښیشی دا به سهریا، ئیتږ
به رده وام له گهل دایکیا ده ست نوپږی ده گرت و نوپږی ده کرد، له خواش
ده پاراپه وه که به رده وامی بکات له سهر خواپه رستی، هه میشه دوعای خیر بو
دایک و باوکی ده کرد. بو هاوړیکانی و برا بچکولانه که شی...

ئیتږ هاوړیکانی زیاتږ خوشیان ده ویست، ئه ویش هاوړیکانی فیږی نوپږ کردن
ده کرد و به خوشیش یاری بیان ده کرد.

هاورپتي چاگان

قوتابيهك له دهفتهري يادگاريه كانپهدا نوسيبووي:

قوتابيهك زور زيرهك بوو، ههموو كاتي له وهلامی پرسياره كاني سهد له سهدی دههينا، ماموستاكان ريزيان لیده گرت، باسی ووشه كانيان به كول ده كرد، له چاكیدا ناويان نابوو (دانا).

له بهرتهوهی ههموو كاتي له رهوشتي جواندا پيشرهوي قوتابيهكان بوو، جله كاني زور پاك و خاوپن و ريک و پيک بوو، ههميشه چاكهی هه بوو به سهرمانه وه له بهر تهوهی دهرسه كاني ههميشه له بهر بوو، ئهركه كاني سهرشاني جي به جي ده كرد، بويه بهرپزه وه بويان دهرواني، به شيويهك كه خوشه ويست بوو.

ته نانهت تهو ماموستايهش كه به توره و رهق و توند و تيز ناوی دهر كرد بوو، له گهل تهو قوتابيهدا پرووی خوش بوو، حهزي ده كرد قسهی له گهلدا بدات و به زهرده خه نه وه تهو قوتابيهی دهدوان.

له گهل تهو ريک و پيكييهی تهو قوتابيهدا، من ههر زياتر توره ييم له دلدا دروست ده بوو بهرامبهري، به لام له گهل تهو هشد ااره زووی تهوهم هه بوو كه بيمه هاوپري تهو قوتابيه زيرهك و زور بيرم لهو ده كرده وه. له بهر زور هووی تريش، ههر له سهري سالي تازه وه له پولدا له سهري تهو كورسييه دانيشتم كه له ته نيشتي كورسي قوتابيه كه وه بوو، تا بيته هاوده مم.

هه وئيشم دا كه بچمه ناو ژياني تايبه تييه وه له ريگهی تهو هاوپرييه وه، له گهل تهو هشد ااره حهتي بهرامبهري ههر له دلم دابوو، له گهل زور بهی زوري هاوپريتمان دا زياتر حه زمان له هاوپري يه كتر ده كرد.

زۆر کات ههولم ئه‌دا که لاسایی شیوه و هه‌ئس و کهوتی دانا بکه‌مه‌وه، هه‌رچه‌نده ئه‌مه‌م نه‌ده‌توانی، به‌لام خو ده‌توانم له پاک و خاوینی و نوێژکردن و قورئان خویندن دا چاوی لای‌بکه‌م، که دانا قوتابی‌یه‌کی مزگه‌وتیش بوو.

داناش چه‌زی به هاورپیتیم ده‌کرد و هه‌موو کاتێ هانی ده‌دام له‌سه‌ر زیه‌کی و ئاماده‌کردنی وانه‌کانم، جاری واش هه‌بوو له نازی هاورپیتی‌یه‌وه قسه‌یه‌کی ئه‌دا به‌گویم و ده‌یوت: مرۆقی ته‌مه‌ل ئازاری پێ‌ناگات..

هاورپیه‌تی من و دانا پێچه‌وانه‌ی قسه‌ی ئه‌و مامۆستایه بوو که ده‌یوت: (کو‌بوونه‌وه‌ی دوو دژ به‌یه‌کتری روونادات).

دانا زۆری پێ‌ناخۆش بوو که کتیب و ده‌فته‌ره‌کانمی به‌ پیس و پۆخلی و شر و وری ده‌بینی، یان کاتێ که سفری ده‌بینی له‌سه‌ر ده‌فته‌ره‌کانم که نیشانه‌ی ته‌مه‌لیم بوون.

له‌گه‌ل تێپه‌ر بوونی رۆژه‌کاندا، هاورپیتیمان به‌هێز تر ده‌بوو و، سه‌ردانی یه‌کتریمان ده‌کرد.. رۆژیکیان چووم بۆ ماله‌وه بۆ لای دانای هاورپیم، تا به‌یه‌که‌وه وانه‌کان بخوینین.

له‌دوای ته‌واوبون له‌ سه‌عی‌کردن، ده‌فته‌ریکم بینی له‌سه‌ر میزه‌که‌ی دانا دانرابوو، لێ نووسرابوو: (ده‌فته‌ری یادگاری و بیره‌وه‌ریه‌کانی رۆژانه). که چاوم پێی کهوت هه‌مو چه‌زیکم هاته‌ سه‌ر ئه‌وه‌ی که ته‌ماشای ناو ئه‌و ده‌فته‌ره‌ بکه‌م و بزانه‌م چی تیا نوسراوه، به‌لام به‌لامه‌وه چاک نه‌بوو یه‌کسه‌ر به‌بێ پرس ده‌ستی بده‌م، بۆیه به‌ نه‌رمیکه‌وه داوام له دانا کرد که بم داتێ تا سه‌یری بکه‌م.

ئه‌ویش به زه‌رده‌خه‌نه‌یه‌که‌وه سه‌یری کردم و وه‌ستانیکێ کرد له‌وه‌ی که بم داتێ، هه‌روه‌کو شتیکی تیا‌ی ده‌رباره‌ی من، له‌دوا‌یه‌دا به‌رووی خوشه‌وه ده‌فته‌ری بیره‌وه‌ریه‌کانی دایه‌ده‌ستم.. منیش ده‌ستم کرد به‌ لاپه‌ره هه‌ڵدانه‌وه و خوینده‌وه‌ی یادگاریه‌کانی.

کاتی گه یشتمه نیوهی دهفته ره که، له سه ره تای پهره یه کدا ناوی خۆم
خوینده وه، له خواره وهی نوسرا بوو:

“کامه ران کورپکی زۆر باشه، من دلشادم به هاوړپیه تی، به لām به داخه وه،
گرنگی به دهرسه کانی نادات، گرنگی به کاره کانی نادات، له بهر ئه وه یه باو کم
رازی نییه من بیکه م به هاوړپیی خۆم.”

کاتی که دیری کوتاییم خوینده وه، له گه ل ساده یی بابه ته که شدا ههستم کرد
که خۆم ده بوغرینم، ههستم کرد که ئه م ته مه لپییه م چون کاری کردو ته سه ر
خه لکی ده ورو به رم.

ئیتړ له دوا ی ئه و روودا وه به رپارم دا له وانه کان و له نوپزه کانما زیره ک و
چالاک بم، گرنگی به کاره کانی روژانه م بده م، گهرچی نه فسیشم پیی گران
پیټ..

به رپارم دا بیسه لمینم بو خه لکی که ده ست ده که م به ژیانیکی تازه و گرنگ و
که سیتی خۆم پاک ده که مه وه، ههروه کو تازه له دایک بوو پیټم.

کاتی ئه نجامی تاقی کرد نه وهی مانگی یه که مم وه رگرت، پله کانم ئه وه نده به رز
بوون، دانا پله ی یه که می هینا بوو، منیش دووه م. بووم، ئه م ئه نجامه هه موانی
سه رسام کرد، له دوا ی گرنگی دانم به وانه کان ماموستایان و قوتابیان بویان
ده رکه وت که چومه ته ریزی چاکه کاران و زیره کانه وه و هاوړپیتی ئه م کوړه
چاکه م شایانه .

سەرپۇش دىنە رېت

ژىنەخان، تەمەن شەمش سالان بوون لەگەل باوكیدا لە بازار بەیەكەو
دەرۆشتن.. باوكى كەمىك بىرى كردهو، دياربوو بەدەم رۆشتنەو،
نەخشەيەكى دانا بۆيە بزەيەك گرتى و رووى كرده (ژىنە)، كە لە تەنیشتيەو
دەرۆى.

ژىنە وتى: بابە دەستم بگرە.

باوكى وتى: دەستت ناگرم..! ھەزىش دەكەم تۆزى لە دوورمەو دەرۆى..

ژىنەى نەشمیلانە بزەيەك گرتى و وتى:

بۆچى لە دوورى تۆو دەرۆم؟! ئەى تۆ باوكى من نیت؟! ئەى من كچى تۆ نيم؟!
باوكى وتى: بەلى من باوكى تۆم و تۆش كچى منى، بەلام لەبەر ئەوئى تۆ
سەرپۇشەكەت بەسەرەو نىيە. يەكەم خۆاى گەورە ھەز دەكات كە تۆ
سەرپۇش لەسەر بکەیت و ھەرمان دەكات بە ئافرەتان كە پيوستە لەسەريان
سەر و قزبان و قاچيان داپۇشن، ئەمجا خەلكيش من دەناسن، كە موسلمانم و
پيوستە لەسەرم كە ھەرمانەكانى خۆاى گەورە جىبەجى بكەم، ئىستا ئەوانەى كە
دەمناسن و دەميينن، لەدلى خۆيانا دەلین: چۆن كاك كامەران كچەكەى
سەرپۇشى بەسەرەو نىيە؟!

لەبەر ئەو وام پىچاكە.. دوور لە من دەرۆى، تا خەلكى ئەزانن كە كچى منى،
منیش زۆر خەفەت دەخۆم كە منداڵەكانم لە كارىكدا، لەخۆاى گەورە ياخى ببن..
ئايا تۆ ھەزدەكەى خۆاى گەورە ئازارى من بدات لەسەر تۆ؟! تۆشى خۆش نەوئى،
موسلمانانىش كەلەيت لى بکەن، ئەمجا منیش خەفەت بخۆم؟!

ژينه وتی: بابەگيان قسەكانت راستن.. منیش حەزناكەم خەفەت بخۆی.. من خوام خۆش دەوئ، ئەى ئەوە نىيە تۆ ھەموو جارئ باسى خوامان بۆ دەكەى!! ئىمەش بەخۆشىيەوە گویت لىدەگرين.. بپریمان دایە كە خواى گەورە چۆنى بئخۆش يیت وایين.

باوكى وتی: خۆ بپرارى ئەوەشمان داوہ كە خواى گەورە چى بئ ناخۆش بئ نەىكەين..

ژينه وتی: راستەكەى بابەگيان، بەلام با ئەوەشت بئ بلىم، ھەرچى لىى پرسیم ئەو پیاوہ چیتە؟ دەلىم ئەوە باوكمە، منیشى زۆر خۆش دەوئ.. باشە بابەگيان، من پرسىارىكت لىدەكەم..

باوكى وتی: فەرموو ژينهخان، پرسىارەكەت بكە..

ژينه وتی: ئايا تا ئىستا تۆ سەرپۆشت بۆ من كړيوه؟ تا من نەيدەم بەسەرما؟

باوكى بزەيەكى پر لە خۆشەويستى بۆ جگەرسۆزەكەى كرد و وتی: نەوہلا ژينه گيان.. تا ئىستە نە پىم وتويت و نە بۆشم كړيويت.

ژينه وتی: كەوانە تاوانى من نىيە و دەبى دەستيشم بگرى.. ئەوسا دەرۆين.. باوكى وتی: باشە ژينهخان، ئەگەر سەرپۆشت بۆ بكړم، لە ئىستەوہ دەى دەى بەسەرما؟

ژينه وتی: تۆ بۆم بكړه.. جا بزائە چۆن دەيدەم بەسەرما، بەلام حەز دەكەم سەرپۆشكى جوانم بۆ بكړيت.

باوكى وتی: زۆر چاكە..

ئەمجار دەستى يەگيان گرت و روښتن، بەناو سەرپۆش فروشەكانا گەران.. ھەردوكيان سەرپۆشكى جوانيان ھەلبژارد و باوكى پارەكەى دا و، ھەر لە گۆشەيەكى دوكانەدا داى بەسەريا، باوكيشى بۆى چاك كرد و پىروژبايى لىكرد.

دوکانداره کەش موسلمانیکى چاک بوو، زۆر بە سۆز و خوشەویستییهوه بوو. ئەو باوک و کچە پێ لە سۆز و ئیمانەى دەروانى.. وتى: مادام ئەم کچە بچکۆلە عاقلە لە ئیستاه سەرپۆش دەکات.. منیش خاترتان دەگرم و هەندى پارهى بوو گیرانهوه..

باوکى وتى: ئەها ژینەخان، لە ئیستاه موسلمانانیش خوشیان دەویى و چۆن خاترت دەگرن!!

هەردوکیان سوپاسى پیاوه دوکانداره کەیان کرد و دوای خێر و بەره کەت و رزقى حەلالیان بوو کرد.

باوکى وتى: ژینەخان، یاخو پیرۆزت بى.. لەمەودوا نوێزەکانیش بکە..

ژینە وتى: تۆ فێرم کە و منیش دەیان کەم.. بەدايکیشم دەلیم فێرى دەست نوێز گرتنم بکات، هەموو جارێکیش، کە لەنوێز بوومەوه دوای خێر بوو بابە و دایە و هەمووان دەکەم.

باوکى وتى: کەواتە با بچین بەبۆنەى سەرپۆشه کەتەوه دوو شەربەتى سارد و شیرین بخۆینەوه.

ژینە ووتى: فەرموو با بچین..

باوک و کچ دەستى یەکتریان گرت و چوونە دوکانى شەربەت فرۆشه کە و دانیشتن، دوو شەربەتیان بوو دانان، باوکى شەربەتەکەى خۆى بەرز کردەوه و وتى:

ژینەخان، ان شاللە خواى گەوره لە بەهەشتیشا شەربەتى خوشمان دەداتى، چونکە خۆى فەرمویەتى: ((ئەوهى گوێراپەلیم بکات، دەبخەمە بەهەشتهوه)).

ژینە وتى: بابەگیان، بەهەشت زۆر خوشە.

باوکى وتى: بەهەشت بوو ئەو کەسانەیه کە خاویان خوش بوو و بەقسەى

بکەن.

پاکه تی سکیټ

کامه‌ران مندا لیک بوو ته‌مهن ده سالان بوو، رۆژیک له‌گه‌ل باوکیه‌دا له
باخچه‌ی گشتی‌دا له‌سه‌ر کورسی‌یه‌ک دانیشتبوون، پاکه‌تی پسکیتی کړیوو، لپی
ده‌خوارد.. کاتی پسکیته‌که‌ی ته‌واو کرد، وتی: له‌به‌ر ئه‌وه‌ی ئه‌م پاکه‌ته‌ جوانه..
فرپی ده‌ده‌مه‌ ناو گوله‌کانه‌وه.. بویه پاکه‌ته‌که‌ی هه‌ل‌دایه‌ ناو باخچه‌که‌وه.
پاکه‌ته‌که‌ له‌به‌ر خویه‌وه وتی: ئای ئه‌م مندا له‌ بوچی منی لی‌ره‌دا فری‌دا..
دیاره‌ نه‌شاره‌زایه‌! چونکه‌ به‌ه‌وی منه‌وه دیمه‌نی باخچه‌که‌ تیک ده‌چیت.
ئه‌وه‌نده‌ی نه‌برد پیاویک هات و که‌وته‌ ئه‌و ناوه‌ و شته‌ زیاده‌کانی
هه‌ل‌ده‌گرته‌وه‌ و باخچه‌که‌ی پاک ده‌کرده‌وم.
پاکه‌ته‌که‌ وتی: ئه‌م پیاوه‌ چه‌ند پاک و خاوینی پی‌خۆشه‌.. خۆز که‌ منیشی لی‌ره
لاده‌برد.
پیاوه‌که‌ هات و پاکه‌ته‌که‌ی هه‌ل‌گرت و بردی خستیه‌ شوینی تایبه‌تی شته
زیاده‌کانه‌وه.
پاکه‌ته‌که‌ وتی: چه‌ند پی‌خۆشه‌ که‌ له‌ شوینی پی‌ویستی خۆم دا دان‌رام، با
ئاگادار بین و هه‌ر شوینه‌ و بو شتی خۆی کراوه‌.

جمله کانی خه لیفه

رؤژیک له شاری کوفه، موسولمانان بۆ نویژ کردن کۆبوونهوه و چاوه پئی هاتنی خهلیفه موسولمانان عهلی کورپی ئه بو تالیبیان ده کرد (رهزای خوای لی بیئت) پیش نویژیان بۆ بکات، بانگ درا و خهلیفه له کاتی خۆیدا ئاماده نه بوو، موسلمانان تووشی دله راوکۆ بون و دوعای خیریان بۆ کرد. جاران یه کهم کهس ده هات بۆ مزگهوت و ئاخو کهس ده چوو ده ره وه.

کاتی خهلیفه هات و پیش نویژی بۆ کردن له نویژ بوونه وه، عه بدوللای کورپی عه بباس، که له ریزی پیشه وه بوو، پرسایاری له عهلی کرد له هوی دوا که و تنه که ی، که موسلمانان نار ههت بوون.

هه زه رته ی عهلی بزه یه که گرتی و به رویه کی خوشه وه پئی وتن: ئه وه جله کانم شۆردبو، چاوه پئی وشک بوونه وه یم ده کرد، تا له بهری بکه مه وه و بکه مه مزگهوت، له بهر ئه وه دوا که وتم و جله که هیشتا ته وا و وشک نه بو بو وه وه.

کی لہٴ ٺٺہ چا کترہ

دہلٲن: ٲہ زرہ تی عیسا (سہلامی خواہ لیٲن) بہ ہوی ٲہو موعجیزانہوہ کہ
خواہ گہورہ ٲنن بہ خشی بوو نان و ناوی ٲامادہ دہ کرد بو ہاورٲکانن.
ہاورٲکانن ٲنن وٲ: ٲہی ٲنٲہمبہری خوا، ٲایا کن لہ ٲٲمہ چا کترہ؟
ٲہ زرہ تی عیسا (سہلامی خواہ لیٲن) فہرمووی: چا کترین کہس ٲہوہ تانہ کہ
لہ رنجی شانن خوی بخوات و خوی کاسبی بکات.

رووباره بچکۆله که

رووباریکی بچکۆلهی روون و پاک هه‌بوو، به‌ناو باخچه و بیستان و داری میوه‌کاندا به‌خۆشی‌یه‌وه ده‌پیشیت و ئاوی ده‌دان.

رۆژیک به‌ردیکی گه‌وره‌ی وه‌ستاوی قه‌راغ رووباره‌که به‌ رووباره‌که‌ی وت:

ئه‌وه تۆ بۆ کوێ ده‌رۆی؟ ئه‌ی رووباره‌که‌؟!

رووباره‌که له ولامدا وتی: ئه‌رۆم ئاوی باخ و داره‌کان ده‌دم و له به‌رینی سه‌وزایی و گۆله‌کاندا گه‌شت و گوزار ده‌که‌م، ئاوی ئاده‌میزاد و گیانداران ده‌دم، زه‌وی پاراو ده‌که‌م.

به‌رده گه‌وره‌که پێی وت: ئای هه‌زار، ئه‌ی نازانی له دوا‌ییدا چیت به‌سه‌ر دی؟!

رووباره‌که وتی: ته‌نها تووشی خێر ده‌بم، منیش هه‌ز له خێری هه‌موو دروست کراوانی خوا ده‌که‌م.

به‌رده گه‌وره‌که هه‌ستی به‌ دلته‌نگی خۆی کرد، له ساده‌یی و دل‌باشی ئه‌م رووباره بچۆکه.. ئه‌مجا پێی وت: باشه ئه‌ی رووباره‌که، خۆ تۆزیک تر مندا‌لان دین و قاچیان له‌ئاهه‌ پاکه روونا‌که‌که‌ت ده‌شۆن و لیلت ده‌که‌ن.

رووباره‌که له وه‌لامدا وتی: من مندا‌لانه‌م خۆش ده‌وێ، زۆر به‌خته‌وه‌ر و دل‌شاد ده‌بم، کاتی که ده‌بینم قاچه بچکۆله‌کانیان له‌ئاومدا ده‌شۆن.

به‌رده‌که وتی: تۆ رووباریکی بچکۆله‌ی، تۆ نازانی بۆ کوێ ده‌چی؟! تۆ ده‌رۆی به‌ره‌و ده‌ریایه‌کی گه‌وره له‌ناویان ون ده‌بی.

رووباره بچکۆله‌که وتی: ده‌ریا باوکی منه، به‌خته‌وه‌ر ده‌بم کاتی ده‌گه‌ریمه‌وه ناو سکی باوکی به‌رێزم.

رووباره‌که ئه‌م قسه‌یه‌ی کرد و به‌ناو باخچه گۆله‌کاندا گه‌شتی ده‌کرد بۆ خۆی.

دووبرایی دایک و باوک که

سیروان و سه میر دوو برا بوون بی دایک و باوک، یه کیکیان تهمه نی (۱۰) سال و ئه ی تریان (۶) سال، خاوه نی سامانیکی زور بوون، که باوکیان بو ی به جی هیشتیبوون، به لام مامیان دهستی به سه ردا گرتبوو، له ماله کهش کردبوونی به دهره وه.

به ئی، ئه و دوو منداله هه تیوه، رۆژانه له کۆلان و بازاره کان دا دهسورانه وه و شهوانه له سه ر زه وی به ر دوکانه کان دهخه وتن، جلیان شروور، پیان په تی، بی کهس و دلسۆز، هه موو کاتی براگه وره که برا بچکۆله که ی ده نوساند به سکی یه وه تا کو نازی باوک و دایکی بداتی و له سه رما بیپاریزی.

رۆژیک له به ر قابی دهره وه ی قوتابخانه یه کدا کزۆله دانیشتبوو.. که هیوای ئاموزایان به لایاندا هات تا بچن بو قوتابخانه، به جلی جوان و پاک و ته میز و دم و چاوی گهش و جوان و جانتا به شانه وه.

هیوا دوو ئاموزا هه تیوه که ی بینی، سه لامی لی کردن و ئه وانیش وتیان: وعلیک السلام ورحمة الله وبرکاته.

هیوا وتی: حالتان چۆنه؟

ئه وانیش وتیان: ئه وه ی که ده مان بینی، تو جلی جوانت له به ردا یه و له شوینی نه رم و گه رم دا دهخه ویت و خواردنی باش دهخویت و له قوتابخانه دهخوینیت، ئیمهش به جلی دراوه وه خواردنی پاشماوه دهخوین و شهوانه له سه ر زه وی دهخه وین.

هیوا زور خه فه تی خوارد و وتی: بریار بیت منیش له مه ودوا له گه ل ئیوه دا وه کو ئیوه بژیم.

وتیان: تۆ برۇ بەلای ژيانی خوشی خۆتەو، باوک و دایکت بۆت شیت نەبن.
هیوا لەپاش ئەووی لە قوتابخانە گەرایەو، لەبازارەو تەلەفونی کرد بۆ
باوکی، باوکی قسەیی لەگەڵ کرد و وتی: کورپی شیرینم، بۆچی وا درەنگت
پێچوو، من و دایکت چاوەڕێتین.

هیوا وتی: بابە ئیتر من نایەمەو بۆ لاتان!

باوکی بە شیرزەییەو وتی: بۆچی کورپی خۆم، دلت لەکی زویر بوو؟
هیوا وتی: لەتۆ.. بۆ دەستت بەسەر مالم و سامانی سیروان و سەمیری
نامۆزام دا گرتوو و دەر بەدەر بوون و بێجل و پێپەتی و بە برسیتی، شەوانە
لەسەر زەوی کۆلان و بازارەکان دەخەون، منیش بڕیارم داو لەگەڵ ئەواندا
بژیم.

ئیتەر هیوا تەلەفۆنەکی داخستەو.. باوکی پەلەپەلی پێکەوت، خیرا چو
دایکی هیوای ئاگادار کردەو، بەخۆیاندا چوونەو و دەستیان کرد بە گریان و
خیرا چوون ھەرسێکیانیان دۆزیەو و ھینانیانەو بۆ مالهو.

ئیتەر بەیەکەو ژیانیکی خوشیان بەسەر برد.

بر یاری دله پیش که له شیره که وه له خه وه لسی

پیاوړکی خواپه رست که له شیریکې هه بوو.. هه موو به یانی یه ک زوو
که له شیره که ده یخویند و خواناسه که ی بؤ نویژی به یانیان خه به ریده کرده وه.
رؤژیک خواناسه که له بهر خوږه وه وتی: باشه بؤچی خوم خه بهرم نایسته وه؟!
هه موو به یانی یه ک هر که له شیره که خه بهرم ده کاته وه.. مهرج بن کارئ بکه م
ئیر به یانیان من له پیش که له شیره که وه وریا به وه.

بویه بریاری دا شهوانه زوو بخه وئ و.. ئیواران خواردن کهم بخوا..
ئیر رؤژانه پیش بانگ خه بهری ده بووه و هه لده ستا دست نویژی ده گرت
و شه ونویژی ده کرد.. که له شیره که ی له دهنکی هه لس و که وتی هم خه بهری
ده بووه وه.

خواپه رسته که وتی: نه گهر یه کئ بیه وئ کارئ بکات و بؤی لی بپریت و سوور
بن له سهر کردنی، نهوا خوای گورهش یارمه تی ددها و بؤی ده چینه سهر.

بۆچی کە رویشکە کە دە ترسی؟

کە رویشکە لە بن دارێکدا بە تەنیا دانیشیبوو دە گریا.. لەبەر خۆیەوه دە ی ووت:

بۆ کوێ بچم؟! بۆ کوێ راکەم؟! دارستانە کە پریەتی لە شیر و پلنگ و گورگ و درندە ی تر.. من ناتوانم لەم دارستانە پەر لە گیر و گرتەدا بژیم.

لەسەر لقیکی دارە کە، لەق لە قیك گوێی لە وتەکانی کە رویشکە کە بوو. لە کە رویشکە کە ی پرسى:

بۆچی وا بیهیزی؟!

کە رویشکە کە ووتى: ئە ی لەق لەق، تۆ لەو شوێنە بەرزە هینییەدا ی، هەر هەستت بە ترس کرد لەسەر لقیکی بەرزتر خۆت دە پاریزی.. منیش ناتوانم لە دارستانی چری پەر درندەدا بژیم! بۆیە دە مەوێت راکەم و بچم بۆ شوێنیکی بێ ترس..

لەق لەق بە پیکە نینەوه پێی ووت: ئە ی کە رویشکی خوشە ویستم، ئازایەتی لەوەدا نییە راکەیت و خۆت بشاریتەوه.. بە لکو ئازایەتی لەوەدا یە کە وە کو ئەو گیاندارانە ی کە وە کو خۆت لاواز و بێ دە سە لاتن بتوانی لەو دارستانەدا بژیت کە شوێنی لەدا یك بوونتە و نیشتمانته.. دە بێ ئازا بیت و بزائیت چون خۆت دە پاریزی!! نابێ دارستانە کە ت بە جێ بێلی.

کە رویشکە کە وتی: سوپاست دە کەم ئە ی لەق لەق، کە فێری دە رسی ئازایەتی و خۆ راکریت کردم.

سۈنئەت

عومەرى كۆرى غەبدولعەزىز (رەزاي خاى لىيىت) لە جەژن دا شوشەپەك
غەترى بە خىزانەكەى يىنى، پىي فەرموو: ئەو شوشە غەترە بگەرپنەرەوۈ بۆ
بەيتول مالى موسلمانان.

ژنەكەى وتى: ئەوۈ تاپپەتىيە و ئافرەتىك بەدىارى بۆى ناردووم.
عومەر فەرمووى: ئەگەر خىزانى عومەر نەبويتايە بۆيان نەدەناردى، لەبەر
ئەوۈ دەبىي بچىتەوۈ بەيتول مال.
ژنەكەى غەترەكەى ناردەوۈ بۆ بەيتولمال.

ده ستره قېي چه قزو که وچک

ئەحمەد مندالیک بچکۆلانه بوو، رۆژیک بەتەنیا چووە چیشخانە کە یانەووە و دەستی دایە چەقۆبەک و دەستی کرد بە پیاز پاک کردن.. لەپرا بە چەقۆکە دەستی خۆی بێ و خوین بە دەستیا هاتە خوارەووە..

ئەحمەد لە تاو ئازار و ترس دەستی کرد بە گریان و چەقۆکە ی خستەووە ناو کەوچک و شتەکلن.

دایکی کە گوێی لە دەنگی گریانی ئەحمەد بوو بە پەلە گەیشتە لای و بەو شیۆهێ ئەحمەدی بینی، زۆر بەزەیی بە ئەحمەد دا هاتەووە و خێرا لەفاف و دەرمانی هینا و دەستی ئەحمەدی تەداوی کرد و بۆی پێچا و بردی یە ژووری دانیشتن.

لەم کاتەدا کەوچکێک رووی کردە چەقۆکە و بەلۆمەووە پێی وت: ئەی چەقۆ، ئەوە بۆچی وات لەو مندالە هەزارە کرد؟ ئاگام لیڤوو چۆن لەناو ئازاردا دەگریا؟ چەقۆکە لە وەلامدا بەخەمیکەووە وتی: تۆ لۆمە و سەرزنەنشتی من مە کە ئەی کەوچکی هاوڕێم، تاوانی من چییە؟! کە ئەو مندالە نازانی چۆن بەکارم بیهێن.

له خوږوزدن

ده گيرنه وه جارېك كومه لېك كهنجي موسلمان له شهوېكي تاريخدا داده نېشن
بو نان خواردن، به لام دهمانن كه خواردنه كه كه مه و بهشي ههموويان ناكات.

به لې، به تاريخي سفره راده خريست و خواردنه كه لې له سردا داده نريست، تا
ههموويان دهست بكن به نان خواردن، كاني نه وه ديت كه سفره كه هه لېگرن،
رووناكي هه ل ده كن، تهماشا ده كن خواردنه كه وه كو خوې ماوه و لېي كه م
نه بوته وه، به هوې نه وه كه هريه كه له و موسلمانانه دهستي بو خواردنه كه
نه بردووه تا نه وه تريان تير بخوات، بوپه كه سيان دهستيان بو خواردنه كه
نه بردوو. ههمووي مابوويه وه. دوايي سفره يان راخسته وه و ههموويان له
خواردنه كه يان خوارد.

نه وه يه براهه تي و له خوږوزدن له ئيسلامدا، پتويسته پند و ناموزگاري لي
ومر بگرن.

پاداشت به پنی کرده ووه

پیاوچاکیک ده گنرپته ووه و ده لن:

له گهل زانایه که دا له سه فهریکدا بووین، کاتی ناخواردن سفره راخرا و
لده ووری سفره که دانیشترین که خرمهت کار و رمش پیست و کهسانی تری
وامان له گهلدا بوون.

منیښ به زاناکهم وت: ئه گهر ئارمزوو بکهیت، سفره بو ئه وان جیابکهینه ووه،
تا له گهل ئه واندا نان نه خوون؟

زانا خواناسه که له وه لآمدا وتی: نا... شتی وا مه کهن، هه موومان یه که خووامان
ههیه، یه که میلله تین که ئیسلامه، هه موومان یه که دایک و یه که باوکمان ههیه،
پاداشتیشمان به پنی کرده ووهیه.

خوبه کم گرتن

ئه گيرنه وه جارێك پيغه مبهري خوا عيسا (سهلامی خواي لیڤی) به کومه لیک له
حهواریه کانی فهرموو: کارێکم پیتانه، بۆمی جی به جی بکه.

وتیان: ئهی پیغه مبهري خوا، پیویستی تۆ جی به جی ده کری.

حهزره تی عيسا ههستا و قاچی ئهوانی شووری. ههوارییه کان زۆر سه رسام
بوون، بهم کارهی عيسا و له هۆکه یان پرسى، که نهیینی ئهم کاره له چى دایه؟!

ئهویش فهرمووی: من بهم شیوهیه تهوازوع و لهخۆبوردنم نواند له گهڵ
ئیه، تاكو ئیوهش له دواى من بهم شیوهیه بن، له تاو خهلكیدا وهكو لهخۆبوردنى
من له ئیوه. چونكه به لهخۆبوردن، دانایی بلاوده پیته وه نهك بهخۆ
به گهوره گرتن. ههروهك له دهشتاییدا كشت و كال ده کری نهك له شاخ.

بېرول خه مبارکه

له کينلگه يه که دا کومهلک ميروو دهزيان، پټکه وه ياريان ده کرد و هاوکاري
يه کيان ده کرد.. روژيک ميروله يه که و ميشوله يه که له سفر لقي دره ختيک به سمر
قه لايه که وه قسه يان بو يه که ده کرد و.. باسي کاري ههنگيان ده کرد که چهند
خاوين و چالاکه.

يهره قه يه که په پوله واته به چکه په پوله يه که تازه يان دي، که يهره قه که
باوه شي کرد بوو به لقي داره که دا و له سهری راکش ابوو..

ميروله که وتی:

ئهی هاوړی بهرېز، بوچی نايه يته ناومان؟

يهره قه که وتی:

من ناتوانم له شويی خوم بجوليم، زور دامامو.

ميشوله که وتی:

نابی، تو ده بی يان به بی بتواني برويت وه که ميروله که، يان وه کو من به بال
بغري!

يهره قه که وتی:

من زور لاواز و بی که سم، نه ده توانم بروم و نه ده توانم بغرم.

بويه ميروله و ميشوله که زوريان به زه يی پيدا هاته وه.

له ولاوه کرميک گوپی له دهنگيان بوو، تهویش وتی:

ئهو داماوو چون ژيان ده چيته له شيه وه و ده گوريت هه تا ماوه ئاوا په که
که وتوو ده بی.

کولله که له سه ر لقی داره که ی نهوبه زه وه، هه لفری و هات بو لایان، نهویش
تی که پشت باسی چی ده کهن، بو په پی و تن:

ئیوه نازانن، پاش ماوه یه کی تر وه کو هه مومان چالاک ده بی.

به لی... روزه کان هاتن و تی به رین، به هار هات، گول و گولزار و سه وزه گیا
بوژانه وه، یه رقه که بووبوو به په پوله یه کی بال نه خشیني رهنگاو رهنگ و گول و
گولی ده کرد، که می شوله و می روله که چاویان پی کهوت، وتیان ماشا الله خوی
که وره چی به خشیوه بهو یه رقه یه، ئیستا بوته په پوله.. هه ر خوی که وره، گیان
ده کاته بهری گیانداران و گه شه یان پی ده کات.

بالمال ئاگادارین

ئازاد دەرگای حەوشە کەمێ کردەووە و ھاتە مآلەو، دایکی و باوکی و خوشک و برا گەورە کەمێ دانیشتیوون، ئازاد بەبێ دەنگی خۆی کرد بە ژورا و رادیۆ کەمێ کردەووە و دەنگی دایە و گۆڤەکانی کردەووە.

کراس و پانتۆلە کەمێ داکنەد لەسەر قەنەفە کە داینا و بیجامەمێ کامەرانی برای لەبەر کرد و بەدەنگی بەرز بە برا گەورە کەمێ وت:

داوای لێبۆردنت لێدەکەم کە بیجامەکەم لەبەر کردی.

چوو بەرامبەر باوکی دانیشت و وتی:

بابەگیان، لە ڕێگادا بەخێرایی ھاتمەووە، کەوتم و قاچم بریندار بوو.

باوکی پێی وت:

کوڕم، نابێ لە ڕێگادا بە پەلە بڕۆین، دەبێ ئاگاداری ئادابەکان بین.

ئازاد وتی: کام ئادابانە؟

باوکی وتی:

بۆ نمونە،

کە ویستمان بێنەووە مآلەو پێویستە تەقە لە دەرگا بدەین و مۆلەت

و مەبگرین،

کە ھاتینە ناو ئەندامانی خێزانەووە دەبێ سەلام بکەین،

لەمال دا رادیۆ بە دەنگی بەرز نەکەینەووە،

بەڕۆژ ژورەکان ڕوناکن و نابێ گۆڤەکان داگیرسێن، مەگەر بەپێی

پێویست...

کاتی که خومان ده‌گۆرپن، ده‌بئ جله‌کان که دامان نا بیکه‌ین به عه‌لا‌گه‌وه،
که بۆ ئه‌و مه‌به‌سته دانراوه...

نابئ له‌خۆمانه‌وه و به‌بئ وه‌رگرتنی مۆله‌ت جل و بیجامه و که‌ل و په‌لی که‌س
به‌کاربێنین،

له‌ قسه‌کردندا نابئ ده‌نگ به‌رز بکه‌ینه‌وه،

ئه‌گه‌رئه‌م کارانه بکه‌ین، توشی هه‌له و زیان و گونا‌ه و په‌شیمانی ده‌بین.

ئازاد که‌میک بیری کرده‌وه و وتی:

بابه‌گیان، دا‌وای لێ‌بوردنتان لێ‌ده‌که‌م، به‌راستی من کۆمه‌لێ هه‌له‌م له‌
ما‌وه‌یه‌کی که‌مدا کرد، په‌یمان بئ له‌مه‌ودوا مافی هه‌موو که‌س و شتی راگیر
بکه‌م و ئازاری که‌س نه‌ده‌م.

باوکیشی دوعای خیری بۆ کرد و خیزانه‌که‌شی به‌بئ ده‌نگی گوێ‌یان له‌
ئامۆژگاریه‌کانی باوکیان گرتبوو.

نېماي گالته کردن

ده گېر نه وه له مزگه وتېک دا چەند فەقی یه که خەریکی دهرس خویندن ده بن،
 رۆژانه به خویندن و له بهر کردنی قورئان و فەرمووده و شەرعه وه خەریک
 ده بن، له گهړه که که شیدا کۆمه لئ گهنجی بېشهرم و نه فام و عه جول و دوور له خوا
 ده بن، ههر خەریکی شتی بئ که لک و گالته کردن و له و جوړه شتانه ده بن،
 شه ویکيان له مالی یه کیکیان داده نیشن خەریکی گالته و بهزم ده بن، یه کیکیان تیا
 ده بئ زور لار و خوار و شەرائی و جنيو فروش و به تیر و توانج ده بئ، ده لئ:

کورپنه بو ئهم شهو توژی گالته بهو فەقی یانه نه که یین که له و مزگه وته دان؟

ده لئ: چۆن؟

ده لئ:

من خۆم ده که مه نه خویش و له جیگادا ده که وم و لیفه یه کم پیاده ن، بچن
 فەقی یه که یین و بلین نه خویشیکمان هه یه، تا یاسینم له سهر بخوینن... که هات
 دهستی کرد به یاسین خویندن که لی بووه، هه لده ستمه وه و توژی گالته ی پئ
 ده که م.

ئه وانیش ده لئ: باشه.

یه کیکیان ده چی له مزگه وته که فەقی یه که دینئ و، فەقی دیته ناو
 کۆمه له که وه و سه لام ده کا و به درۆ له بهری هه لده ستن و نه خویشه که ی ژیر
 به تانیه که ی پیشان ده دن، ئه ویش قورئانه که ی که هیناویه تی ده رده کات و
 ده ست ده کات به خویندنی سوره تی یاسین، ئه وانیش له ژیره وه سه یری یه کتری
 ده که ن و به دزی یه وه پیده که نن.

کاتئ که فەقی له قورئان خویندن ده بیته وه، ده لئ: خوا شیفای بدات.

کاتیک ھاوړې کانی لیقه که له سهر ھاوړې که یان لاده دهن تا گالته بکات به
 فمقې که.. ته ماشا ده کهن گیانی تیا نه ماوه و مردووه، هه موویان چاویان زهق
 ده بې و ترس و بیم دایان ده گرې و ده ست ده که نه گریان و هاوار، به لام
 بې سوود ده بې، هاوړه که یان مردووه که زیندوو ناکاته وه، ئیتر ئه وانیش ته و به
 ده کهن و له و کاته وه واز له گالته کردن به دینی خوا دین.

له ناموزگاری ده گرتن بیزار مېر

رېښوار تهمه نې گه یشتبووه پانزه سالان، خوې به گه وره دهمزانی و دهیوت:
ئیتړ من پېویستم به ناموزگاری نه ماوه، چونکه کاتن که تهماشای ناوینه
ده کهم، سهرم گه وره بووه، لاشهم گه وره تر بووه، دهستم به هیژتر بووه، نه وه تا
ئیتستا پیلایو گه وره ش له پې ده کهم.

رېښوار هم خه یالانه ی ده کرده وه و وای دهمزانی ئیتړ زانیاری زور دهمزانی و
زور شتی بو تاقی بووه توه وه و به قهد باوکی شت دهمزانی.

بوېه که باوکی ناموزگاری کرد... رېښوار وتی:

باشه بابه گیان، خو خه ریکه هینده ی توم لیدیت، دوینن خوم کیشا شهست
کیلو بووم، ئیتړ خوم هه موو شتی دهمزانم.

دهیویست هم راستییه تاقی بکاته وه! رږژیک، سهیری کرد هندیک
پاره ی کوکراوه ی پېپه، که به ئیش کردن پیدای کردبوو، به پې پرسى باوکی
چوو بو بازار تا شتی پې بکړی، له بازار رادیوییه کی به دهست فروشیاریکه وه بینى،
تازه و جوان هاته پېش چاوی، بوېه یه کسهر چوو مامه له ی کرد و پاره ی دا پى
و گه رایه وه ماله وه به خوې و رادیوکه یه وه.. خیزانه که یان دانیشتبوون، نه میس
هات سهلامی کرد.

چوو له ی باوکی یه وه و وتی: بابه گیان هم رادیویهم کړپوه، زور چاکه.

باوکی وتی: به چیدا دهمزانی که چاکه؟

رېښوار وتی: نه ها بهرگ و قه باغ و شیوه که ی چهند تازه و جوانه؟!

کاتن که ویستیان بیخه نه کار.. رادیو دهستی کرده خشه خشن و جیره جیر،
سهیریان کرد ئیش ناکات.

باوکی وتی: کوږم، ئهم ږاډیوږیه ناوهرۆکه کهی باش نییه و خهلهلی تیاپه.

ږیږوار وتی: ئاخږ بابه گیان، ئهی بوچی تازه و جوانه؟!

باوکی وتی: کوږم ناوهرۆکه شتی که و دیوی دهره وه و ږوالهت شتی کی تر،

مهړج نییه ههرچی ږوالهتی ته واو بوو، ئیتر ناوهرۆکی شی ته واو بیټ.

بردیانه لای وهستا، وهستا که بوی چاک کردنه وه و هیڼایانه وه.

ږیږوار وتی: بابه گیان، ئیستا تی که یستم که ږوالهت هه موو شتی نییه، منیش

که رچی به ږوخسار که وړه دیارم، به لام ته من و تاقی کردنه وه و زانیاریم زوړ

نییه، له بهر نه وه ده بی ئاموژگاری جه نابت وهر بگرم، به راستی دهرسی کی چاک

فیږ بووم.

باوکی وتی: کوږم، به تاقی کردنه وه ی زیاتر و زیاتر شتی زیاتر و زیاتر فیږ

ده بی.

زاناکه بۆچی رای ده کرد؟!

دهلین: له دهشتیکدا، زانایه کیان بینی رای ده کرد! بۆیه لهو کاته دا پیاویک زاناکه ی بهم شیوه یه بینی و بۆ لای چوه پێشهوه، لههۆی راکردنه که ی پرسی، که ئایا بۆچی راده کات؟

زاناکه له وهلامدا وتی: له دهست ئاده میزادی بئ گوئی راده کهم، هه ر قسه ی بۆ ده کهم و ئهو هه ر نابییستی.. که واته چاکترینی شتن که بیرم لی کرده وه راکردنه له دهستی نه فام و بئ گوئی، چونکه قسه کردن له گه لیدا بئ سووده.

ہم رمای نانا خٹکا

کۆمه‌لیک مه‌له‌وان له‌سه‌ر ده‌ریایه‌ک وه‌ستا بوون و ده‌یانویست مه‌له‌ بکه‌ن و پێش برکێیه‌ک ئه‌نجام ده‌ن.. تا بزانه‌ن کامیانه‌ ده‌توانێ زۆر له‌ ئاو هه‌که‌دا به‌روا و به‌گه‌ڕینه‌وه‌.

ټهوهيان که زوړ چاک مهلې دهزاني، بهلام ټاموژگاري وهرنه گرت وتی:
من به ناو دهرياکه دا دهړوم.. زوړ دهړوم ټهوسا دهگهړيمهوه.
هاوړيکاني پييان وت: زوړ دوور مه کسهرهوه، چونکه زوړ ماندوو دهبي،
دوايي ناتواني بگهريتهوه و تبادهچيت.

مهله‌وانه‌که ئاموژگاری‌یه‌که‌ی وهرنه‌گرت و به مهله‌کردن زوژ زوژ رویشیت تا هئیزی تبا نه‌ما و ته‌واو ماندو بوو.

کاتی که ویستی بگه پته وه هیژ و توانای نهما و له نیوانی شه پوله کان دا خوی نه گرت و خنکا.

مهله وانه کانی تر نه یان دهتوانی بگه نه ئه و شوینه.

ئەمە ئەنجامى ئەو كەسبە كە ھەر دەروا و بىر لە ماندووبوون و گەرانەو
ناكاتەو.

لە گەل نە زانا دا

دەگێرنەووە لە ولاتیک دا زانایەك خرایە زیندانەووە و ماوەیەکی زۆر بە تەنیا
لە ژوریک دا دەژیا و بێ تاقەت بووبوو، لەپاش ماوەیەك کابرایەکی شوانی
دەشتەکی نەخویندەواریان هینایە ژووری زانا خواناسەکەووە.

زاناکە لەدلی خۆیدا وتی: زۆرباشە کە ئەم پیاوێیان هیناوەتە ئێرە، من
بێ تاقەت نابم و دەمەتەقیی لەگەڵ دەکەم، لەو عیلمی کە پێمە ئەویش فێر
دەبێت.

بەلێ، ماوەیەکی زۆر پێکەووە لە ژوورەکەدا مانەووە، وەکوو هەموو پوژانی تر
زاناکە قسەی بۆ کابرای دەشتەکی دەکرد، کابرای دەشتەکیش لە زاناکە وورد
دەبوووە و دلوپ دلوپ فرمیسکیش بەچاوی شوانەکەدا دەهاتنە خوار.

زاناکە لە دلی خۆی دا وتی: دیارە قسەکانم کاریان تێکردووە، بۆیە وا
دەگری، بەلام وا باشە لەم بارەیهووە پرسباری لێبکەم.

بۆیە بە کابرای دەشتەکی وت: برای شیرینم، بۆچی دەگریت؟ ئایا وشەکانم
کاری تێکردووی؟

کابرای دەشتەکی وتی: نەووللا، بۆ ئەووە ناگیرم کە قسەکانت کاری
تێکردیتم، بەلکو بۆ ئەووە دەگیرم کاتی کە قسە دەکەیت و ریشە
دریژەووەکەت دەجوڵی، بزنە رەشەکە ی خۆم بێر دەکەوێتەووە.

کابرای زانا هەناسەیهکی هەلکێشا و زانی کە بێسوودە. بۆیە داواکاریەکی
بەرز کردەووە بۆ لێپرسراوی زیندان، کە بەلکو ئەم پیاوێ لەلا دوور بخەنەووە،
چونکە ژیان لەگەڵ کەسانی وادا زۆر زەحمەتە.

موسلمان برون پيارك

رؤژيک کابرايه کی به هيزی به سام له شاری مه دینه دا ده گه را و پرسپاری له م و له و ده کرد که پئی بلین پیغمبهری خواﷺ له کوئی به؟!

ویستی خوی گه وره وابوو که به کی له و که سانه ی پیاوه که پرسپاری لی کرد، عومهری کوری خه تاب بوو، کاتی عومهر (ره زای خوی لی بئی) لی پرسپی: بۆچی به دوا ی پیغمبهردا ده گه پئی، ئیشی چیت پئی هه یه؟

کابرا له وه لأمدا وتی: دمه ویت بیکوژم، پاره یه کی زۆرم له لایهن کافرانه وه ده ست ده که وئ، که تاییه تیان کردووه بو ئهم مه به سته

کاتی عومهری. کوری خه تاب ئهم قسه یه ی بیست کابرای گرت و ئه سیری کرد و دایه پیش و پئی وت:

من به کیکم له هاوړییانی پیغمبه رﷺ، ده بئ توله ی ئهم قسه ت لی بکه مه وه. به لی، عومهر کابرای دیل کرد و بردی له مزگه وت دا به کو له که یه که وه به سته یه وه، چاوه پئی کرد تا پیغمبهری خواﷺ موله تی کوشتنی بدات.

به لی “کابرای به کو له که وه به سته وه و موسلمانان لی کو بوونه وه. کاتی پیغمبهری خواﷺ پرسپاری هو ی ئهم به سته وه یه ی کرد، فه رمووی: بیکه نه وه.

ئه صحابه کان له سه ر ئه مری پیغمبهری خواﷺ کابرایان کرده وه. پیغمبهری خواﷺ فه رمووی: ئایا خو اردنتان دا وه تی؟

وتیان: ئه ی پیغمبهری خواﷺ، ئه و ها تو وه جه نابت بکوژئ، چۆن خو اردنی بده نی؟!

فه رمووی: خو اردنی بده نی.

ئەوانىش خواردنيان بۇ ھيئا و كابرا تىرى خوارد.

ئەمجا پىغەمبەرى ﷺ داواى لىکردى كە موسلمان بىي و ئيمان يىنى.

كابرا وتى: باوەر ناھينم.

تا سىجار داواى لىکرد، بەلام ئەو ھەر باوەرى نەھيئا.

لەو كاتەدا موسلمانەكان چاوەرپىي فەرمانى پىغەمبەريان دەکرد، كە فەرمانى

كوشتى دەركا، بەلام پىغەمبەرى ﷺ فەرمووى: بەرەلای بکەن با بڕوا.

ھەرچەندە ئەصحابەكان ئەم فەرمانەيان پى خوۆش نەبوو، بەلام

فەرمانەكەيان چىبەجىن كرد و كابرايان ئازاد كرد.

كابرا لە مزگەوتەكە بە بەرچاوى ھەموو ئەصحابەكانەو ھەروەستە دەروە..

پاش كەمىك گەراوھ ناو مزگەوتەكە و لەناو كۆرەكەدا چوو ھەروەستە

پىغەمبەر ﷺ، بەدەنگى بەرز وتى:

اشھد ان لا اله الا الله، وأشهد أن محمداً رسول الله.

ئەصحابەكان زۆريان پى خوۆش بوو.. كاتى كە لىيان پرسى:

ئەي بۆچى ئەو كاتە كە پىغەمبەرى ﷺ داواى لىکردى كە موسلمان بىي،

موسلمان نەبویت، ئىستا خۆت ھاتى و موسلمان بوونى خۆت ئاشكرا كرد؟

ئەويش لە وەلامدا وتى:

ئەگەر ئەو كاتە كە دىل بووم و داوام لىكرا، گەرموسلمان ببومايە، ئەو كاتە

خەلكى دەيان وت: ئەو ھەل ترسانا موسلمان بوو! وا ئىستا ئازادى و ترسم نىيە

و بەراستى دىنى ئىسلام بەراست و پاك و گونجاو دەزانم و ئەوا بەدلى خۆم پى

پازى بووم.

بەراستى لە ئىسلامدا زۆر لەكەس ناكړى، بەلام كەسانى عاقل و بەغیرەت و

بەويژدان ھەر ئىسلام ھەلەدەبژيړي.

زۆرانبازی میسوله یك له گەل نەرمود

له زەمانی زودا پاشایەکی دەسەڵات دار ھەبوو، بە پلەو پایەکی لەخۆبایی بوو، بوو، لەخوای گەورە یاخی بوو، خوای نەدەپەرست، ماوەشی بە کەس نەدەدا کە خواپەرستی بکات.

ئەوێندە خۆی لەلا زل بوو، بوو، خۆی بەخوا دەزانی و، لەبەر ئەوەی کە پاشایە و دەتوانی ھەموو شتی بکات..

خوای گەورە زۆر ماوەی دا تا بگەریتەو، ھەزرەتی ئیبراھیمی نارد تا ئامۆژگاری بکات، بەلام ئەو بوو نەرمودی زالم گویی لە ئیبراھیمی پیغمبەر (سەلامی خوای لایەتی) نەگرت و ئازاری ئیبراھیمی دا.

خوای گەورە یەکیک لە سەربازەکانی خۆی بو نەرمود نارد.. دەزانی ئەو سەربازە کێبوو!! ئەو پالەوانە کە دا بەزی بو نەرمودی پاشا کێ بوو؟

یەك میسوله ی بچکۆلە ی بێ ھێز بوو، بەرەو ڕووی نەرمود ھەلگری و خۆی کرد بەناو گوێچکە ی نەرمودا.

ماوەی سی ڕۆژ لە گوێچکە ی دا مایەو، نەرمود وەزعی تیک چوو، میسکی خەریک بوو تیک دەچوو، ئازاری بو ھات، لەتاو ئازار ھەلەدەبەزی یەو، ھاوار و نالە ی دەکرد.. بەدەست میسوله کەو دەگریا..

پاشای زالم بەدەست میسوله ی پالەوانەو زەلیل بوو.. شیوا.. ھیچی بو نەگرا، تا کەوت بە زەوی دا و گیانی دەرچوو..

خۆ بەزل زانی ئەکە ی، میسوله یەك بەزاندی.

خویندنه وه

(کاربین) له ژووری کتیبخانه که ی دا له سه ر قه نه فقه که خه ریکی خویندنه وه ی کتیب بوو، ژووره که ی زوړ بیده نگ بوو.. ته نانه ت سه عاتی قه د دیواره که ش چر که چرکی هیواش کردبووه، تا خویندنه وه که له (کاربین) تیک نه چی.. (کاربین) جار جار به هیمنی په ریه کی کتیبه که ی هل دده ایه وه..

له و کاته دا کاوه ی برای ته قه ی له دهر گاکه دا، داوای مو له تی لی کرد و هاته ژووره وه و به نه دبه وه به (کاربین) ی وت:

کاکه گیان، کاک سیروانی هاوړت له دهر وه وه ستاوه و بو لای تو هاتووه.

(کاربین) له سه رخو کتیبه که ی دانا و چووه دهر وه به خیر هانن و چاک و خوشی له سیروان کرد.

سیروان پپی وت: نایه ی بچین بو لای مه ریان، دمه ته قی بکه یین.

(کاربین) وتی: ناخو دوینی له لای بوین.

سیروان وتی: نه ی بی ئیش چی بکه یین؟

(کاربین) وتی: نه خیر کاکه سیروان، بی ئیش نین.. له کتیبخانه که ت دا کات

به سه ر به ره و بخوینه وه، تا بی ئیش نه بیت.

فرمان ره وایه کی له خواترس

حوزه یغه ی کوری یه مان کرا به والی له شاری مه دائین، حوزه یغه یه کی بوو له هاوړیکانی پیغه مبه ر^ﷺ.

به لئ، حوزه یغه به ره و شاری مه دائین که وته رئ، تا له وئ فەرمان ره وایه تی بکات.. حوزه یغه سواری گویدر یژه که ی بوو، هه ندی خواردنی له چارو که یه کیش دا هه لگرتبوو.. رویشت.. ریکای دوو رودریژی بری.. خه لکی مه دائین هاتن به ره و پیری، که به و شیوه یه بینیان زوړیان به زه یی به حالیا هاته وه، له حزیفه یان پرسى: چوڼ موچه ت بده ینى؟

ئه ویش وتی: ته نها خواردن بو خوږ و ټالیک بو گویدر یژه که م، هه ر ئه وه نده.

حوزه یغه ماوه یه کی زوړ له ناویان مایه وه و فرمان ره وایى کردن.

کاتى که راپه وه بو شاری مه دینه ی منه وه ره و به هه مان شیوه ی رویشتنه که ی، به سواری گویدر یژه که و چارو که که شی له پشت کردبوو، ئه صحابه کان که ئه م دیمه نه یان بینى زیاتر که وه ره یی و خو شه ویستی حوزه یغه یان چووه دلته وه.. به راستی ئه وه یه له خوا ترسان.

واز ھېتان لہ جا کہ کردن

جۆگەلە پەر لە ئاوەکە لەبەر خۆیەووە وتی: من کاری زۆر دەکەم و تەنھا ھەر منم ئاوا لە ماندو بووندام.. بۆیە بە کانێەکە ی وت: من ماندو بوم و پێویستم بەو ھە یە ئیتر بۆ خۆم پشوو بدەم، ئیتر ئاوی تر ناگرمە خۆم.

کانیەکە پێی وت: بەلام کێلگە و بن دارەکان و پەپولەکان و چۆلەکان و بآلندە و ئازەلەکان چاوەرێت دەکەن!!

جۆگەلەکە وتی: من پە یو ەندیم بەوانەو ە نییە.

کانیەکە پێی وت: ئارەزووی خۆتە، بەلام ئەو ە بزانە لە داھاتوودا خۆشت زیان دەکەیت و پەشیمان دەبییتەو ە.

جۆگەلەکە لاساری کرد و ئامۆژگاری وەر نەگرت.. کانێەکە شوینی رویشتنی ئاوەکە ی گۆری..

پاش ماو ە یە ک جۆگەکە بوو ە شوینی قور و چلپاو و میش و میشوولە و کرم و میکرو ە کان و، ئاوەکە ی و ەستا و بوو ە گوماویکی پەر لە قەوزە و، روژ بە روژ ناشیرنتر دەبوو، ئیتر منالان و پەپولە و بآلندەکانیش سەریان لی نەدەدا..

پاش ماو ە یە ک جۆگەلەکە پەر بوو لە دار و بەرد و شتی بێ کەلک، جا پەشیمان بوو ەو ە دەستی کرد ە خەفەت خواردن.. بەلام ئاوە پاکەکە بەجی ی ھیشت.

هاوارکاری نیران مسک و سه مسه کویره

دهلین: چهند مشکیک له دارستانیکدا پیکهوه به ناشتی دهژیان، روژیک کوپیان له دهنگی پشيلهیهک بوو.. بویه به پهله، په کترینان ناگدار کرد و خوین گه باندە کونی ئەشکهوتیک.

پشيلهکان چوون له بهردهمی ئەشکهوتهکهدا خوین شاردهوه، تا ئەگەر مشکەکان له برسپهتیدا هاتنه دەرەوه، ئەوا پهلاماریان بدەن. مشکەکانیش بهشی چەند روژی خواردنیان هەلگرت بوو..

بەلێ.. کاتی ئەوه نزیک بووهوه که مشکەکان پیویست بکات بینە دەرەوه، بویه فیلیکیان رپک خست، له گەل چەند شەمشەمه کویرهیهکی ناو ئەشکهوتهکه نهخشەیان دانا..

مشکەکان هاواریان کردە پشيلهکان و پپیان وتن:

ئەمڕۆ دینە دەرەوه، بەلام بەرپگهی ئاسمانی و دەفرین، نەک بەسەر زهویدا.

پشيلهکان ئەم هەوالەیان بەلاوه سەیر بوو، کاتیکیان زانی چەند بالداریک له ئاسمانی ناو ئەشکهوتهکهوه بەرەو دەرەوه فرین.. پشيلهکان زۆر سەرسام بووم، وتیان:

ئیمە نەمان بیستوه مشک بەفری.

ئیتەر وایان زانی که مشکەکان بالیان گرتوه و هاتونەتە دەرەوه. بویه پشيلهکان بەر قاپی ئەشکهوتهکهیان بەجی هیشت و رویشتن. چونکه له مشکەکان بی هیوا بوون.

بهائی، پشیلہ کان نہیان زانی ٹھوانہی کہ فرین شہمشہمہ کویرہی ناو
ٹھشکھوتہ کہ بوون.

مشکھ کان کہ زانیان پشیلہ کان پویشتن، ئیتر بیترس و دلہ کوتی ہاننہ
دہرہوہ و لہ ترس رزگاریان بوو.

زور سوپاسی ہاورپیانی شہمشہمہ کویرہیان کرد، بو ٹھم بہدہمہوہ ہاننہیان
و یارمہ تی دانہیان.

ٹھمہ کاری ہاو کاری کردنہ.

باریکردن له بۆل دا

زهنگی پشوووی لێدا.. قوتابییەکان بەرەو گۆرەپانی قوتابخانە کە لە
پۆلە کەیان دەچوونە دەرەوە.

تەنھا هیوا و سامان لەناو پۆلدا مانەو و تۆپیکیان پێبوو یاریان پێدەکرد..
لە کاتی یاریکردن دا تۆپە کە دای بە پەنجەرە کەدا و شوشە یەکی پەنجەرە کە ی
شکا و کەوتە سەر کورسی و میز و زەویە کە و پارچە پارچە بوو.

هیوا و سامان زۆر ترسان، رەنگیان زەریوو، بە پەلە کەوتنە کوکێرنەووی
پارچە شوشەکان و کردیانە بەرمیلی خۆلە کەو.. هەوای سارد دەهاتە ژوورەو.

کاتی مامۆستا و قوتابییەکان پێیان زانی، هەندیک ئامۆزگاری هیوا و
سامانیان کرد.

چونکە ژوورە کە تەواو سارد بوو، هیوا و سامان شەرمەزار بوون، زۆر
خەفەتیان خوارد، بڕیاریان دا ئیتر لەو کاتە بەدواوە هیچ کاتی کە لەناو پۆلدا یاری
نەکەن.

مامۆستاش ناردی لە بازار وەستایان هێنا و پەنجەرە کەیان چاک کردەو و
ژوورە کە گەرم بوو.

جانتای قوتایه تهمه لکه

قوتایه تهمه لکه هه لکه جیگادا خه وتیوو، که دایکی چوو هه لکساند و پی

وت:

له خه و ههسته، زور دواکه وتوی له قوتابخانه!

قوتایه که هه لسا و وتی:

نازانم جانتاکه له کوئی داناوه؟! ئه ی قه لهم و دهفته ره کانیشم!!!

دهستی کرد به گریان.. دایکی به پهله گهرا جانتاکه ی دۆزی یه وه.. مناله که

دهستی کرد به گهران له ژیر کورسی یه که دا قه لهمه که ی دۆزی یه وه.. رای کرده

حه وشه که وه و دهفته ره که ی دۆزی یه وه، که باران تهری کرد بوو..

ترس دلی گرتیوو.. به پهله شهروال و کراسه که ی له بهر کرد و، پیلآوه کانی

کرد به سهر پی یه وه.. به بن ئه وه ی دهست و روخساری بشوا و نان بخوات،

قابی حه وشه که ی کرده وه و رای کرد بو قوتابخانه.

گه یشت.. به لام دوا ی چی.. دوا ی ئه وه هه موو نارچه ته تی یه ی که به سه ری

هات، فریاش نه که وت تا ئه م گه یشت، قوتایه کان له نیوه ی ده رسی یه که م دا

بوون.

میشوله ره یه روی بییته پاشای دارستان

له دارستانه که دا شیر پاشای دارستان بوو، دهینه راند و دهیوت: من پاشای دارستانم.

هیرشی کرده سهر گورگ و پهرا سووه کانی تیک شکاند، هیرشی کرده سهر پلنگ و ئازاری دا، ورچه که لهو ناوه دوور کهوته وه، مهیمون نهیویرا له سهر داره کانی ئه و ناوچه یه بیته خواره وه.

هموو ئاژه له کانی دارستان خوین ده پاراست..

میشوله یه ک وتی: من ئیستا ده چم به گز شیره که دا.

گیانداره کان هموو گالته یان به میشلوله که کرد.

میشوله که چوو له سهر روخساری شیره که نیشته وه و له دوو سی لاوه کهستی، شیره که زور ئازاری پی که پشت، ئه وه ندمی روخسار خشان له بهرد و داره وه، هموو روخساری بریندار و خویناوی بوو.

گیانداره کان له کاری میشلوله که سهر یان سوپا..

میشوله که که ئه م دیمه نانه ی بین، خو ی زور به زل و ئازا و وریا هاته پیش چاو.. له خو ی بایی بوو.. ویستی دهنگ هه لبرئ و بلن: له مه و دوا من پاشای دارستانم.. به لام کاتیکی زانی که وته ناو تو پری جالجالو که یه که وه و تیایدا په کی که وت.

به چکه مراوی و جهره له کان خزای به روه ردگار فیر کار یانه

شهیم! و بیلال دوو مندالی ژیر و چالاک بوون، پرسپاری ئه و شتانه یان له باوکیان ده کرد، که نه یان زانیایه، باوکیشیان به وه زۆر دلخۆش ده بوو، هه میسه وه لامي راستی ده دانه وه.

ئه و خوشک و برایه له باخچه ی ماله که یاندا مریشکێک و مراوی یه کیان هه بوو، مریشکه که هیلکه ی زۆر کردبوو، له سه هریان کر که وت، مراویه کهش هیلکه ی کردبوو، به لام له سه هریکه کانی خۆی نه ده که وت.

شهیم! و بیلال به م دیمه نانه سه رسام بوون، بۆیه له باوکیان پرسى: ئه ی باشه با به گیان، ئه ی مراوی چۆن زیاد ده کات؟! باوکی وتى: ئه وه ئاسانه، ئیمه هیلکه کانی مراویه کهش ده خهینه ژیر مریشکه که وه، تا ئه وانیش هه ل بینى.

شهیم! و بیلال زۆر دلخۆش بوون، خیرا چوون هیلکه کانی مراویه که یان هینا بو باوکیان، ئه ویش له ژیر مریشکه که دایان.

بیلال و شهیم! چاوه پێ هه لاتنیان کرد، پاش سێ ههفته جوجه له ی مریشک و به چکه مراوی سه هریان له هیلکه ده رها ت، شهیم! و بیلال زۆر دلشاد بوون، به په له که وتنه پر پۆله کردن بۆیان و ده رخواردیان دان.

دوا ی چه ند رۆژیک مریشک و به چکه کانی چوونه لای هه وزه پر له ئاوه که، به چکه مراویه کان خۆیان هه لده دایه ناو ئاوه که وه و مه له یان ده کرد، به لام جوجه له کانی مریشکه که هه ر له قه راغی ئاوه که وه ده وه ستان و نه ده چوونه ناو

ئاۋەكەۋە، بىلال و شەيما زۆر سەريان لەم ديمەنە سورما و لەباوكيان پرسى
هۆى ئەمە چىيە؟! .

باوكيان لە ۋەلامدا وتى:

بەچكە مراوى دەتوانى مەلە بكات، بەلام جوچكەى مريشك مەلە نازانى و
ئەگەر بچيئە ناو ئاۋەۋە دەخنى، خو ئەگەر مەلەيان بزانايە ئەوانيش دەچوونە
ئاۋەكەۋە.

منالەكان وتيان: ئەى باشە كى بەچكە مراۋيەكانى فيرى مەلە كردوۋە؟! .

باوكيان وتى: خۋاى پەرۋەردگار كە دروستى كردوون ھەر خوشى فيرى
كردوون و رىنمويىيان دەكات.

وتيان: ئەى كى جوچكەكانى لەۋە ئاگادار كردوۋە نەچنە ئاۋەۋە تا نەخنى؟

باوكيان وتى: خۋاى بەدىيئەريان.

منالەكان وتيان: سوبحان اللہ، پاك و بىگەردى بو خۋاى فيرگار.

جەزنى راستقىنى

لەپپىش جەزىن دا (بىروا) ئەو جلانىي كە باوكى بۇ جەزىن بۇي كىرىپىو لەبەرى
كرد و زۆر دلخۇش بوو كە جەزنى پىو بەرىتە سەر.

بۇ سبەبىنى كە چوو بۇ قوتابخانە، كاوى ھاوړى يىنى، بىروا بە خوشىيەو
پىنى وت: باوكم جلى جوانى بۇ كىرىوم بۇ جەزىن.

لە وەلامدا كاوه بىدەنگ بوو، دەم و چاوى گرۇ بوو، وەلامى نەدايەو.

بۇيە بىروا پىنى وت: ئايا تۇ جلىان بۇ نەكړپوى بۇ جەزىن؟!

كاوه سەرى لەقان، واتە نەخىر.

بىروا لە قسەكەى خۇي پەشىمان بوو و خەفەت دايگرت، كە كاوى ھاوړى
هەزارە و ناتوانى بۇ جەزىن جلى تازه لەبەر بكت، بۇيە كەوتە بىر كىردنەو، كە
چۇن چارەسەرى پىويستى كاوى ھاوړى بكت.

بىرى كەوتەو... كە رۇبىشتەو بۇ مالهو، ئەو پارەيەى كە لە دەغىلە كەيدا
بۇ جەزىن كۆي كىردبوو، دەرى هېنا و بردى لە قوتابخانە دايە دەست مامۇستا و
تىنى گەياند كە مامۇستا بىدا بە كاوه، ئەويش جلى پى بىرئ.

مامۇستا وتى: زۆر باشە، خوشم پارەى تىرى بۇ دەخمە سەر و ئەوسا
دەيدەمى.

بىروا پارەكەى دايە دەستى مامۇستا و رۇبىشت.

جەزىن كاوى يىنى كە جلى جوانى لەبەردايە و پارەشى لە گىرفاندايە و روى
خۇشە و خەندەى لەسەر لىو.

بىرواش خۇشى كەوتە دلپەو و لەدلى خۇيدا وتى: بەراستى ئىستە جەزنى
راستەقىنەيە، كە ھاوړى هەزارەكەشم جلى جوانى لەبەردايە.

خۆشەۋىتى سۈپىتى لى دايىك بورد

ئازاد بە پەلە و خەمبارى چوو بۆ لاي دايىكى و پىنى وت:

داپەگيان مريشكەكەم ديارى نىيە، زۆرىش گەرام نەم دۆزىيەو.

دايىكى وتى: رۆلەگيان خەفەت مەخۇ دېتەو.

ئازاد وتى: ناتوانم چاومروان بىكەم، زۆرم خۇش دەۋى، ھەر لى چوچىيەو.

سەرى لەھىلەكە دەرھاتوۋە خزمەتى دەكەم.

چوو دەرەو و گەرا... گەرا... نەىدۆزىيەو... پىرسىارى لى رېيوارى ھاپورى

کرد...

رېيوار وتى: تۆزى پىش ئىستە پىنىم لەناو كۆمەلى مريشكەدا بوو، بەلام نازانم

چى لىقات.

كاتى خۇزئاۋا ئازاد بە خەفەتەو رۆپىشتەو بۆ مالىو و قاھىيەكە داخست

و ھەر دلى لاي مريشكەكەى بوو، ھات بە خەيالىا وتى: با بچم بزانم نەچۆتەو

كولانەكەى.

كە چوو تەماشاي کرد... مريشكەكە لى كولانەكەى خۇىدا ھەلىنىشتوۋە.

ئازاد بەخۇشىيەو. راي کرد بۆ لاي دايىكى و وتى:

داپەگيان ئەزانى مريشكەكەم ھاتۆتەو و لى كولانەكەداپە

دايىكى وتى: ئەى كورى خۇم من نەم وت دەگەرپتەو: ھىچ كەسىن ناتوانى

ئەو شوپنەى لەبىر بچتەو كە تيايدا لەدايك بوو و تيايدا گەرە بوو...

مريشكەكەى تۆش بەو شپوۋە مالى خۇى لەبىر ناچتەو.

لەق لەق لە دارستاندا

لەق لەق ئەق لە دارستانێکدا دەژیا، بێریاری دا قوتابخانەیەکە تیا بکاتەوه، بە ماوەیەکی کەم قوتابخانەکەی تەواو کرد و بەچکەی گیانداران لە دەوری کۆبوونەوه و هەریەکە لەو شوێنە ی بۆی دیاری کرابوو دانیشیت.

لەق لەق لەسەر ئەو تەختەڕەشەیی کە بەدارێک دا هەڵی واسی بوو لێی نوسی و رووی کردە قوتابخانەکانی و پێی وتن:

خۆشەویستەکانم، ئێستا هەمووتان لەگەڵ من دا بێخوێنەوه و بەدوای مندا بلین: (ما.. ما).

هیچ یەک لە بەچکەی گیان لەبەرەکان، بەهیچ شیوەیەک، دەنگی لێوه نەهات، بۆیە لەق لەق بە بەرخێ وت: با گوێمان لە تۆ بێت.

بەرخەکە نەیتوانی وەک ئەم بلیت، بەلام وتی: باع.. باع.. باع.

ئەمجا لەق لەق بە کارژۆلەیی وت: فەرموو تۆ بۆمان بلی.

کارەکە وتی: ماع.. ماع.. ماع.

لەق لەق رووی کردە بەچکەی چەقەل و وتی: ئادەیی بزانم تۆ دەتوانی؟

ئەویش وتی: بو.. واو.. واو.

لەق لەق تۆرە بوو، وتی: ئەوه بۆچی نازان؟! ئادەیی چوچک تۆ بۆمان بخوێنەوه.

چوچک دەنوکی کردەوه و وتی: بیب.. بیب.. بیب.

کوێرەکە وتی: موا... موا.

بەچکە مراوی وتی: غا.. غا.. غا.

به چكه پشيله وتى: مياو.. مياو.

لهق لهقى فيركار دهستى كرده سهر خوراندن و بير كردنه وهى جوړه كانى
خويندنه وه كانيان، بهلام ههريه كهيان بهو شيوازه تايبه تاييهى خوى، كه كه ساني
تر ناتوانى بهو شيوازه بيخوينتته وه.

هاورپيان.. ئايا ئيمهى ئاده ميزاد ده توانين له هه موو ئه و شتانه بگهين كه له
سروشندا هه ن؟!

باخهوانی پیر و مارێک

باخهوانێکی پیری دڵ فراوانی بهبهزهیی، رۆژانه له باخه بچکۆلانه کهیدا کاری دهکرد و زۆر دڵخۆش بوو، به کار و بهرهممه کهی...

رۆژێک له باخه کهیدا مارێکی بهدی کرد که لهبن بهردێک دا هیلانهی کردبوو.. باخهوانه که لێی نزیک نهبووه، تا ئازاری نهدا..

لهکاتی نانخواردن دا ماره که له سفره کهی نزیک ده بهوه وه و لهو خواردنه ی که باخهوانه که دهیدایه، دهیخوارد..

باخهوانی بهبهزهیی دڵپاک ماره کهی کرده هاوړێی خۆی و به هیمنی له گه لیا دهجو لایه وه.

رۆژێکی زستان، ماره که سهر بوو، بۆیه له سه ر لقی داره که وه کهوته خواره وه.. باخهوانه پیره که زۆر بهزهیی پیا هاته وه، بۆیه توره که یه کی قوماشی هینا و ماره سه ره که ی تی کرد و بردی له ته ویله ی ئه سپه که ی دا، توره که ماره که ی کرده ملی ئه سپه که ی، تا هه ناسه ی گهرمی ئه سپه که، گهرمایه به ماره که به خشن و گهرمی ییته وه.

به لێ، باخهوان چوو به لای باخه که یه وه و مار و ئه سپه که ی به جی هیشت. ورده ورده ماره که گهرمایه بۆ هات و چالاکی کهوته وه لاشه ی و ههستی پیوه دانی جولاً و ههروه کو خوړه و شتی جارانی، بیرى پیوه دانی کرده وه، بۆیه ئه سپه که ی به چاکترین شتی زانی بۆ ئهم مه بهسته.

به لێ، ماره که به ئه سپه که یه وه دا و ژه هری خۆی تی رزان، ئه سپه ی داماو کهوت و گیانی ده رچوو.

ماره ی ناپاکیش خشا و بۆی ده رچوو.

کاتی باخهوانه که هات بۆلای ئەسپه که، ئەسپه کهی بینی گیانی تیا نهماوه و
کهوتوه، زۆر غەمبار بوو، زیاتر له ناپاکی ماره که خهفتهی خوارد، ژان چوه
دلاییهوه، بۆیه برپاری دا، ئیتر له مهودوا هاوڕیتی ناپاکان و فیلپازان نهکات و
تهنها ههر هاوڕییهتی به وها و دلسۆزان بکات.

بألؤل وهارون

كاتي هارونه رهشيد له ههچ كردن گهرايهوه، بألؤل له ريگادا تووشى بوو.
سن جار به دهنگى بهرز وتى:

هارون... هارون... هارون...

هارونه رهشيد وتى: ئهوه دهنگه كي به بانگم دهكات؟
پياوه كان و تيان: ئهوه بألوله شيته.

هارون، بألولى بانگ كرد و لىي پرسى: ئايا دهمناسى؟

بألؤل له وهلامدا وتى: بهلن، تو ئهوه كهسهى، ئهگهر له رۆژههلات دا يهكيك
زولميك بكات و تو له رۆژئاوا بيت، خواى گهوره له رۆژى قيامت دا لهتو
دهپرسيتهوه.

ئهم قسه به هارونه رهشيدى كرده گريان.

هارون پىي وت: ئايا پىويستيت ههيه تا بوژ جى بهجى بكهم؟!

بألؤل وتى: بهلن، دهمهوئى له تاوانه كانم ببورى و بم خهپته بهههشتهوه!

هارون لهم داوايه سهرسام بوو، وتى:

تو دهزانى ئهمه بهدهست من نيه! بهلام دهتوانم ئهوهنده سامانت
بدمن بهشى ههموو تهمننت بكات.

بألؤل وتى: ههر دوكان بهندهى خواين، ئايا تو وا بېرده كهپتهوه كه خوا تو
بهربخاتهوه كه رزقى من بهدريت و خواى گهوره منى بپژتهوه؟ نهخير شتى وا
نيه.

ئالتۇننى پىيارە بەزىلەكە

دەگىرنەۋە كابرايەك ھەبۇو.. زۆر دەۋلەتمەند بوو.. دلى نەدەھات ھىچى لى
بەكاربىنىنى.. بۇيە ھەلسا ھەموو مائەكەى فروشت و دا بە پارچەيەك ئالتۇنى
زۆر گەورە و خستىيە تورەكەيەكەۋە و دای بەكۇليا و رۇيشت، لە دەشتىكدا
چالنىكى بۇ ھەلەكەند و تىايدا شاردىيەۋە.

ھەموو رۇژى دەچۈە سەرى، سەرى چالەكەى ھەلدەدايەۋە و تىر تەماشای
دەکرد و سەرى دادەپۇشىيەۋە.

رۇژىك دزىك دواى كەوت، كاتى كابرا لە سەيرى ئالتۇنەكەى گەرايەۋە،
دزەكە چوو ئالتۇنەكەى دەرھىنا و بۇى دەرچوو..

بۇ رۇژى دوايى خاۋەنى ئالتۇنەكە، چوۋ سەر چالەكە و يىنى كە ئالتۇنەكەى
دەرھاتوۋە، زۆر شىپرزە بوو، لەتاۋا دەستى كرده گريان و دەنگى ھەلپرى و
خەلكى لىى كۆبۇنەۋە.

لىيان پرسى: بۇچى دەگريت؟!

ئەۋىش بۇى گىرئانەۋە.

كابرايەك ھەلى دايە و وتى:

كاكەگيان، پىۋىست بە گريان ناکا، خۇ تۇ سوودت لەو ئالتۇنە
ۋەرنەدەگرت.. لەبەر ئەۋە برۇ بەردىكى گەورە بخەرە شوپنەكەى و ھەموو
رۇژى ۋەرەۋە سەردانى بکە.. چونكە ئەگەر ئالتۇن بەكارنەھىنرا، لەگەل بەردا
ھىچ جىاۋازيان نىيە.

رېږي وقله رېش

قله رېشېك سيويكي دزي و خوې گه يانده سهر لقي دره ختيك، رېوي يه كي
فيلباز، كه سه يري كرد وا قله رېش سيويكي سوري گه وري به دهنوك
هه لگرتووه.. به فيل لاي چوو پيشه وه و له بن دره خته كه دا سهرې بهرز كرده وه
و زور به نهرمي و جواني به قله رېشه كي وت:

ئهي قله رېش، تو به سهر ئهو دره خته وه زور جواني و ئه لاي پاشايت و
له سهر ته خته كه ت دانېشتويت!! ئه گهر دهنگت خوښ ييت، ئه وا جوانترين
گيانداريت له سهر رووي زه وي.. بيگومانېشم كه وايه و دهنگت خوښه، به لكو
توژي گوراني بلي.

قله رېش بهم قسه لوسانه له خوې بابي بوو.. دهنوكي كرده وه تا گوراني
بلي.. به لام كاتيكي زاني سيوه كي لي كه و ته خواره وه و رېوي په لاماري
سيوه كي دا و هه لي كرتوه.

رېوي دهستي كرده پيگه نين و به قله رېشه كي وت:

ئهي به قسه و مه دحي فيلبازان له خوې بابي بين، ئه وا زهره ر دهكات.

دل فراوانی

لای ئیواره یه ک حه زره تی فاتیمه (ره زای خوای لی ئین) به ری ده کرده وه که چۆن خواردنیک ئاماده بکات بۆ خوێ و حه زره تی عملی (ره زای خوای لی ئین) تا رۆژوو ده که یانی پێ بشکێن.

مشتی جۆی له ماله که دا دۆزی به وه، هاری و کردیه یه ک گونکه هه وهر و یه ک نانی لی دروست کرد.

له پێش بانگ دا له سه ر سفره که ی به رده می ئیمامی عملی داینا..

باش که می ک له دهر گایان درا، هه زاریک بوو، داوای خواردنی کرد.. عملی نانه که ی کرد به سێ به شه وه و به شیکێ دایه هه زاره که.. هه زاره که رۆشت.

باش که میکی تر دیسان له دهر گاکه یان درایه وه و هه تیویک وه ستابوو داوای خواردنی ده کرد.. عملی چوو نیوه ی نانه که ی بۆ هینا و دایه ده ستی.. ئه ویش رۆشت.

پێش ئه وه ی بانگ بدات، له دهر گا درایه وه، ئه سپرێک داوای خواردنی کرد، حه زره تی عملی ئاخر پارچه نانی دا به ویش و، خۆیان بێ خواردن مانه وه.

ئه و ئیواره یه خۆ و فاتیمه به ئاو و خوێ به ربانگیان کرده وه.

خوای گه وره ئه م ئایه ته پیرۆزه ی بۆ پیغه مبه ر ﷺ نارد:

﴿وَيُطْعَمُونَ الطَّعَامَ عَلَى حُبِّهِ مَشْكِيْنَا وَهَيْمًا وَاسِيرًا﴾.

دوله ندرتگی له خنډ یای

ده گیر نهوه: کوملک په پیاو له خرمه تی پیغمبري خواداﷺ دانیشتبوون،
کابرایه کی هزار هاته ناو کومله کهوه و ویستی له لای پیاویک دا دابنیش،
پیاوه که دوله منده بوو.

دوله منده که جله کانی ژیر خوی کوکرده وه، تا لهو پیاوه هزاره ی بهر
نه که ویت.

پیغمبري خواﷺ لهم کاره ی ده بین، بویه به دوله منده که ده فرموی:

ثایا جله که ت بو لهوه کوکرده وه تا پیس نه بیت؟!

دوله منده که وتی: نه خیر.

پیغمبريﷺ لپی پرسى: لهی له بهر لهوه ی نه کو توشی هزاره ی بی؟!

دوله منده که وتی: نه خیر لهی پیغمبري خوا... هلم کرد.

لهما کابرای دوله منده بو لهوه ی دلی هزاره که بینته وه، وتی:

لهی پیغمبري خوا، وا برهارد دا نیوه ی سامانه کهم به خشمه لهم هزاره.

پیغمبري خواﷺ به هزاره که ی وت: ثایا لی و مرده گریت؟!

هزاره که وتی: نه خیر.

دوله منده که لپی پرسى: بوی لی و مرناگری؟!

هزاره که وتی: نه کو منیکن توشی لهم نه خوشی خو به گوره زاینه ی نو

بهم

خواناسی راسته قینه

ده گیر نه وه جار یک خواناسیک له بهنی ئیسرائیل، ههفتا سال خواپهرستی کرد، خوای گه وره ویستی وابو، به فریشته کانی بناسین. خوای گه وره فریشته یه کی ئاگادار کرد که بچینه لای نهو خواناسه و هه ندی وشه ی له گهل بدوی که نه گونجی له گهل خواناسی یه که یدا.

له گیرانه وه یه کی تر دا ده لێن گوايه فریشته که به خواناسه که ی وتوو: ئایا ده زانی له گهل نهو هه موو خواپهرستی یه ش دا له وانه یه تو که هلی ئاگر بیت؟!

خواناسه که له وه لاهه دا وتی:

خوای گه وره ئیمه ی دروست کردوو و به دی هینا وین، تا کو بیپهرستین... نیت له رۆژی قیامهت دا ده مان خاته دۆزه خه وه یان ده مان خاته به هه شته وه، ئاره زووی خو یه تی و ئیمه مو لکی خوای گه وره یین.

کاتی فریشته که ده گه رپته وه بو لای خوای گه وره و، خوای گه وره له فریشته که ده پرسن که قسه ی خواناسه که چی بوو؟

فریشته که ده لێ: خوايه گیان خۆت چاکتر ده زانی که نهو خواناسه وتی چی. خوای گه وره فه رمووی:

نهو له خواپهرستی دوور ناکه ویتته وه، ئیمه ش چاک و به خشنده یین، ریگه له و ناگرین.

فه رمووی: ئه ی فریشته کان به شاهید بن، نهو من له و خواپهرسته خوش بووم.

ملوانکه

له کاتیکدا عه‌ممارى کورې یاسر و هه‌ندئ له ئە‌صحابه‌کان له خزمه‌تى پيغه‌مبه‌رى خواډاﷺ دانیش‌تبون، کابرايه‌کى پيرى داماو ها‌ته ناويان و داواى خي‌رى لى‌کردن.. لهو کاته‌دا پيغه‌مبه‌رى خواډاﷺ هيچى له‌لا نه‌بوو تا بيداته هه‌زاره‌که، بويه ئاماژه‌ى بو کرد که بچى له ده‌رگاي مالى فاتيمه‌ى کچى بدا و داوا بکات.

کابراى پيرى هه‌زار چوو له قا‌بى مالى فاتيمه‌ى دا و وتى:

ئه‌ى کچى پيغه‌مبه‌رى خوا، من هه‌زار و دامام و ها‌تووم که يارمه‌تيم بده‌ى. فاتيمه‌ش هيچى لانه‌بوو که بيداتى، بويه ده‌ستى برد و ئە‌و ملوانکه‌يه‌ى که له مليا بوو، لو‌ئلوئى تيا‌بوو، به‌خشى‌يه کابراى هه‌زار.

به‌لئ، هه‌زاره‌که ملوانکه‌ى لو‌ئلوئى وەرگرت و دو‌عاى خي‌رى کرد و مالى به‌جى هيش‌ت.

کاتى عه‌ممارى کورې یاسر پيا‌وه پيره‌که‌ى بينى، ملوانکه‌که‌ى فاتيمه‌ى به‌ده‌سته‌وه‌يه، دلئ ئازارى پى‌گه‌يش‌ت و له ده‌روونه‌وه نا‌ره‌حه‌ت بوو، بويه چوو بو لاي پيره‌که و پيى وت:

ئه‌م ملوانکه‌يه ده‌فرو‌شى؟

کابراى هه‌زار وتى: به‌لئ.

عه‌ممار وتى: نرخه‌که‌ى چه‌نده؟

پيره‌که وتى: ئە‌وه‌ندئ به‌شى خو‌لردن و که‌ل و په‌لم بکات.

عه‌ممارى کورې یاسر دو‌وقاتى ئە‌وه پارى دا پيى و خزمه‌تکاره‌که‌ى بانک کرد

و پيى وت:

برۆ ئەو ملوانكەيه بگه‌رێنه‌وه بۆ مانی فاتیمه‌ی كچی پێغه‌مبەر ﷺ، خۆشت برۆ
ئازادبه، له‌بهر رمزای خوا.

غولامه‌كه زۆر دلشاد بوو به ئازاد‌كردنه‌كه‌ی و، رۆپشت، ملوانكە‌كه‌ی دا‌به‌وه
ده‌ستی فاتیمه.

غولامه‌كه له‌ریگادا له‌بهر خۆیه‌وه ده‌یوت:

سه‌یری كه به‌ره‌كه‌تی ئەو ملوانكە‌یه چ‌ه‌ند زۆر و پ‌یرۆز بوو، بووه ه‌و‌ی
ئه‌وه‌ی كه برسی ت‌یر‌ك‌رد، ر‌ووت و ب‌ه‌ه‌رگی پ‌ۆشته ك‌رده‌وه، به‌نده‌ی ئازاد ك‌رد
و گه‌راشه‌وه بۆ لای خاوه‌نه‌كه‌ی خ‌و‌ی.

له خرابه گه راپه ده

باو کینک کورپنکی تاقانه ی هه بوو، زوړی خوښ دهو یست... به لام که ناموژگاری کوربه که ی ده کرد، کوربه که ی لاساری ده کرد و ناموژگاریه کانی باوکی ومړنه ده گرت، بویه باوکی خهغه تی زوړ پی ده خوارد... چوتکه هزی ده کرد کوربه که ی له خوی چاکتر دمرچیت.

کوربه که بهر بهر بههوی خرابه وه توووشی ناخوښی ژبان هات و بههوی کاره ساتیکه وه کله بچه کرایه دهستی به وه و کردپانه زیندانه وه.

زیندانه که چهند زیندانی به کی تری تیا بوو... ورده ورده له گهل په کتری دا کهوتنه دووان... په کیکیان له سمر شهر فروشتنی به خه لکی گیرابوو، په کیکیان له سمر فیل کردن و غمش کردن گیرابوو، په کیکیان له سمر تاوانیک گیرابوو.

لیره دا کوربه که بیری کرده وه که گمانه هه موویان بخوی خرابه کردنه وه کهوتنه ته زیندانه وه... بیری کرده وه... په شیمان بویه وه... ناموژگاریه کانی باوکی هاتنه وه بیری، بویه داچله کی و له بهر خویه وه وتی:

باو کم دلسوزم بوو... نهو کهسه ی خرابه بکات ریسوا ده کړیت... هر له دنیا ش دا سزا ددریت و که مردیش نه گهر تاوانی کردین، نهوا خوی گه وره دپخته ناگروه... کهواته ناده میرادی خراب کهس خوښی ناو، نه خه لکی، نه خوا، له هردوو دنیا ش دا توووشی ناخوښی ده بیت... پیویسته بریار بدهم، نه گهر له زیندان نازاد کرام، ئیتر هیچ جوړه خرابه په ک نه کم و هاوړتی خرابان نه کم و ناموژگاریه کانی باو کم و چاکه خوازان له کوئی بگرم... بهل پاش چهند روژیک کوربه نازاد کرا و له بهندپخانه چوو دمره وه... به پله چوو دهستی باوکی ماچ کرد و داوای ناموژگاری لی کرد و دهستی کرده چاکه کردن.

باو کیشی بهم گه زانه وه یه ی کوره که ی دلشاد بوو... دوعای خیریشی بو کرد و
کوره که بوو به یه کۆ له ئەندامه باشه کانی ناو کۆمهڵ و یارمهتی خهڵکیشی
دهدا.

ئەم بونەوەرە، خوار دوستی کردە

دەگیرنەوەرە جارێک کابرایەکی بێدین و بێباوەر، کە باوەرێ بە توانای خوای بەدیھینەر نابێ، خوا پەنامان بدات. ئەم کابرا بێباوەرە دێتە لای یەكێ لە خەلیفەکان و پێی دەلێ:

ئەو خەلیفە، زانایانی سەردەمی تۆ ھەموویان باوەریان ھەیە کە ئەم بوونەوەرە خواپەکی بەدیھینەری ھەیە، منیش داوات لێدەکەم کە گەورەترین زانایەکم بۆ ئامادە بکەیت تا بۆی دەریخەم کە وانییە..

بۆیە خەلیفە ناردی بەدوای یەكێ لە زاناکاندا و لە کارەکی ئاگاداری کرد تا ئامادە بێت.

زاناکە وتی: من لەپاش نیو سەعات ئامادە دانیشتنە کە دەبم..

بەلام دوایی تا دوو سەعات دواکەوت.

کاتی زاناکە گەیشت، بێباوەرە کە پێی وت:

بۆچی لە کاتی دیاریکراو دواکەوتی؟

زاناکە وەلامی داہووە و وتی: کاری سەیرم بینی، وای لێکردم کە دوا بکەوم.

بێباوەرە کە وتی: ئەو شتە سەیرە چیبوو؟

زاناکە وتی: مألەکی من لەو پەری رووباری دیجلەوہیە، کە بەلەمیکی کوومی شکاوی لیک ھەلوەشاوی پر کەم و کوری لێبوو. کاتی کە ھاتم تا لە رووبارە کە پەرمەوہ، بینیم، پارچە لەوحەکانی بەلەمە کە لەخۆیانە دەجولان و بە بەلەمە کەوہ دەنوسان و بەلەمە کە چاک بوہوہ، بەبێ ئەوہی دارتاشی یاخود کەسیک دەستی تیوہ بدات و ئیشی تیا بکات. خەلک ھاتن و سواری بەلەمە کە بوون، منیش لەگەڵیان سەرکەوتم و پەرمەوہ.

کابرای بئباوه کاتی ئەم قسانە ی بیست پئکەنی و بە خەلیفە ی وت:
گوئبگرە ئە ی خەلیفە، زانا گەورە کەتان چی دەلێ؟ ئایا تۆ بەم جوۆرە قسانە
باوەر دەکەیت؟ چۆن پێ ی تێ دەچی بەلەمێک ئاوا لەخۆ یەوێ چاک بێی، نە
دارتاش و نە کرێکار ئیشی تیا نە کەن؟

زاناکە وەلامی دایەوێ و وتی:

باشە ئەگەر چاک کردنەوێ بەلەمێک بە بێ وەستا و دارتاش دروست نە بێ،
ئە ی چۆن ئەم دنیا و بونەوێ بە بێ بەدی پێنەر و خوا بەرپۆ دەچی؟
لێرەدا کابرای بئباوەر قەناعەتی کرد بە قسە ی زاناکە و، باوەری بە بوونی
خوای بە دی پێنەر و تەنیا هێنا و بووێ برۆادار.

باخه وان ره زبیره که

ده گپړنه وه کابرایه که باخیکی گه وره و خوښ و پر له میوه هات و نیعمه تی
هه بوو، که خواي گه وره پئی به خشی بو... به لأم ئه م باخه وان هه هر هزی له
خیری خوی ده کرد و چاوی به باخ و مالی خه لکی دا هه ل نه ده هات و هزی له
سود و قازانجی خه لکی نه ده کرد.

جاریک باخه وان هه که له باخه کهیدا ده بیټ... که په له هه وریک به ئاسمانه وه
ده بینئ، ده سته کانی بهرز ده کاته وه و ده لئ:

خوايه ئه م هه وره بیټه و ته نها له سهر باخه که ی من بیکه ره باران.

هه وره که ورده ورده له سهریان نریک ده بیټه وه و دای ده کاته ته رزه په کی
زوړی به لیژمه و ده دات له باخه که ی.

کابرا هاواری لی به رزده بیټه وه و ده لئ:

خوايه گیان با ئه م ته رزه په باخی هه موو خه لکی بگریټه وه.

به لأم بی سود ده بیټ و ته نها باخه که ی ئه م ته خت و ویران ده بیټ.

ئهمه په ئه نجامی خو په سندی و چا وچنو کی... پیویسته په ند و ئاموژگاری لی
وه بگرین.

والید کی نمونہ

کاتئ سہلمانی فارسی والی بوو له مه‌دائین، زۆر له‌خواترس و له‌خو‌بور‌دوو بوو، له‌ خواردن و پو‌شاک له‌به‌رکردن و ژبانی دا... هیچ دیارده‌یه‌کی فه‌رمانه‌وایی و سه‌رو‌کی پیوه‌ دیار نه‌بوو.

رۆژیک له‌ رۆژان کابرایه‌کی عه‌ره‌بی ده‌شته‌کی هاته‌ مه‌دائین و هه‌ندئ که‌ل و په‌لی قورسی هه‌لگرت‌بوو، کاتئ کابرای ده‌شته‌کی سہلمانی فارسی بینى وا به‌ ته‌نیا ده‌روات به‌رپوه، نه‌یناسی و داوای له‌ سہلمان کرد، که‌ هه‌ندئ له‌و که‌ل و په‌له‌ی له‌گه‌لدا هه‌لگرت، سہلمانی‌ش یارمه‌تیدا و کو‌لیکی بو‌ هه‌لگرت و له‌دوای کابراوه‌ ده‌رۆ‌شت.

له‌رێگادا خه‌لکه‌که‌ سہلمانیان به‌و شیوه‌یه‌ بینى، هاواریان له‌ کابرای عه‌ره‌بی ده‌شته‌کی کرد و پێیان وت:

ئایا ئه‌و پیاوه‌ ده‌ناسی؟!

عه‌ره‌به‌که‌ وتی: نه‌خیر، به‌لام وابزانم هه‌ماله‌.

خه‌لکه‌که‌ پێیان وت: مال و پیران، ئه‌وه‌ سہلمانی فارسی‌یه، هاو‌رپێ پیغه‌مبه‌ره‌ ﷺ.

کابرای ده‌شته‌کی زۆر ته‌ریق بوویه‌وه‌ و په‌شیمان بووه‌وه‌.

خه‌لکه‌که‌ ویستیان کو‌له‌که‌ له‌ سہلمان وه‌ر‌بگرن و خو‌یان هه‌لی بگرن، سہلمان نه‌ی هی‌شت و پێی وتن:

هه‌ر ده‌بێ خو‌م کو‌له‌که‌ی بو‌ بگه‌یه‌نم، چونکو‌ نه‌تم لی هیناوه‌ که‌ به‌م یارمه‌تیدانه‌ له‌خوای گه‌وره‌ نزیک بمه‌وه‌.. نامه‌وئ واز له‌ نه‌ته‌که‌م پێنم. ئه‌وه‌یه‌ نمونه‌ی دلسۆزی.

پاشا و خزمه تکار

پاشایهک دهعهوتی نان خواردنی بو وهزیرهکانی کرد و خواردنیکی زووری دروست کرد، وهزیرهکان له دهوری سفره دانیشتن و خزمه تکارهکهی پاشا سینییهک خواردنی هیئا.

کاتی هاته ژووورهوه، شهرم گرتی و توژی چیشتی له شلهکه لی پزایه سهر جلهکانی پاشا.

پاشا لی توپه بوو، فهرمانی دا که لهملی بدهن و بیکوژن، کاتی که خزمه تکارهکه فهرمانی کوشتنی خو بیست، سینی و، ههموو شلهکهی کرد بهسهری پاشادا.. وهزیرهکان لهم کاره زور سهریان سورما!

خزمهت کارهکه به پاشای وت:

ئه ی یادشام، ئه مه له بهر خاتری خو ت بوو، وام لی کردی، بو ئه وهی ئه وه کهسه ی هو ی کوشتنی من ده بیستی، گله بییت لی نه کهن، نه لێن له سهر تاوانیکی بچوک کوشتی. با زالمی و تاوانباریت نه خه نه پال، و بیستم تاوانه کهم له بهر چاوی خه لکی گه وره بییت، تا خه لکی به هو ی کوشتنی منه وه گله بییت لی نه کهن.

پاشا لهم وتانه سهرسام بوو، له خزمهت کارهکه خو ش بوو، عه فوی کرد.

له خوږ بوردين خهليفه موسلمانان

ئيمامي علي كورې ته بوتاليب (رهزاي خواي ليبييت) خهليفه موسلمانان،
رؤژنيك له گهل خزمه تكاره كهيدا كه ناوي (قهنبهر) دهبي، دهچنه بازار، تا دوو
پارچه جل بگړن بو ههر دوكيان.

له بهر دوكانيك دوهوستن و به دوكانداره كه دهفهرموئ:

دوو پارچه جلمان دهوئ، هي فروشتنت لا ههيه؟

دوكانداره كه دهلي: بهلي ئه ئه ميري موسلمانان، ئهوهي جهنابت بتهوي
هه مانه.

خهليفه زاني كه دوكانداره كه دهيناسي، بوي روشت و ليي نه كړي، له ترسي
ئهوهي نه كو قازانجي لينه سينئ.

روشتن چونه دوكانيك منايكي له سهر بوو، ئيمام دوو پارچه جلي له
منداله كه كړي، يه كيكيان به دوو دره ههم، ئهوي تريان به سي دره ههم، ئهم
مناله كورې دوكانداره كه يه كه م بو.

كاتي باوكه كه زاني كورپه كه ي بهو شيويه پتي فروشتوون، به پهله به
خهليفه وئ: كورپه كه م دوو دره همي زياد لي وهر گرتوون، با قازانجه كه ت بو
بگيرمه وه.

خهليفه فهرمووي: به ئاره زووي خوم ليم كړيوه و دوو دره همه كه هي خو به تي
و بو خوئ.

پاشان خهليفه جله گران به هاكه ي دا به (قهنبهر) و ههرزانه كه ي بو خوئ
هه لگرت.

قەنبەر وتى: گرانبەھاكەى بۇ خۇتن جەنابت لەناو خەلكى دايت و لەسەر
مىنبەر داووستى و خەلكى دەت بىنن.

خەلىفە لە وەلامدا وتى: تۆ گەنجىت و گەنج ھەز لە شتى تازە و چاك
دەكات، من شەرم دەكەم لەخوای خۆم كە فەزلى خۆم بىدەم بەسەرتا.. لە
پىغەمبەرى خوام بىستوھ ﷺ دەىفەرموو: ((لەوہى خۇتان دەپپۇشن بۇ ئەوانى
بەن، لەوہى خۇتان دەىخۇن، با ئەوانىش لەوہە بخۇن)).

ژن و میرد یکی پیری پرک کړ و نو

نیواړه یه کی درهنگ له سهر په کڼ له شوسته کانی شاردا، له بهردهم چهند
دوکانیک داخراودا، له بازارپکی نریک گهړه کیکی کوڼی سلیمانی، پیره پیاویک و
پیره ژنیک، که ژن و میرد بوون، له سهر لیقه شریک دانیشتبوون.

قاییک شله ی ته ماته یان له بهر دهست دابوو.. نانیان تی کوشیوو..

پیره ژنه که ورده ورده نانه خوساوه که ی درده هیئا و دهیگرد به دهمی میرده
نابینا که یه وه.. میرده نابینا ریش سپی یه جامانه به سهره کهش دهمی بو
ده کردوه و به دهمه بی ددانه کانی خواردنه که ی د خوارد.

لهم دیمه نه خه ماوی یه ئاواره یی و بی لایه یی یه دا خوشه ویستی و دلسوژی و
وهفای ئه و ژن و میرده پیره په ک که وتووه بی که سه درده که ویت و سهرنجی
هات وچو که رانی راده کیشا.. که له و کوتایي ته مه نه دا چون بهرده وامن له
دلسوژی و فریا که وتنی په کتری دا و به که لکی په کتری دین.

وهفای ژن پیشان ددها بهرام بهر به هاوسه ره که ی..

خوژگه هه موو ژن و میردئ ئه و وهفا و خوشه ویستی و به دهمه وه چونه یان له
هه موو کاتیک دا بو په کتری دبوو، تا ئازاری ژبان و پیریان له بیر په کتری
ده برده وه.

که سیتی خواهر رست

رۆژیک پاشایهک له ده‌رگای مالی خواپه‌رستیکی دا، که چوووه ژوو‌ره‌وه، له ماله‌که‌دا ته‌ن‌ها‌هه‌سیریکی را‌خراوی بینی که خواپه‌رسته‌که‌ی له‌سه‌ر دانیشتبوو، خه‌ریکی خویندنه‌وه بوو، باولیکی بینی کتییی تیا‌بوو، مه‌سینه‌یه‌کی بینی که بو ده‌ست‌نوێژ گرتن دانرا‌بوو، ئیتر هیچی که‌ی تیا نه‌بوو.

که ته‌ماشای زانا‌که‌ی کرد، پاشا سام گرتی و ترسی لی نیش‌ت.

پاشا به زانا‌که‌ی وت:

کاتی که تۆم بینی سام گرتمی و دل پر بو له ترس.

زانا‌که به زه‌رده‌خه‌نه‌یه‌که‌وه وه‌لامی دایه‌وه:

ئه‌گه‌ر زانا به‌و زانسته‌ی هه‌یه‌تی مه‌به‌ستی ره‌زامه‌ندی خوا بی‌ت، ئه‌وا هه‌موو که‌سی سامی لی‌ده‌کات... خو ئه‌گه‌ر مه‌به‌ستی غه‌یری خوا بی‌ت، ئه‌وا له هه‌مو شتی سل ده‌کاته‌وه.

پاشا له‌م وه‌لامه‌ سه‌ری سو‌رما و مه‌بله‌غی چل هه‌زار دره‌می بو را‌گرت و

پێی وت:

ئه‌م پاره‌یه بو خۆت خه‌رج بکه.

زانا‌که تو‌ره‌ بوو و وتی: بیه‌گه‌رپنه‌وه بو ئه‌و که‌سانه‌ی که به زولم لی‌ت

ستان‌دوون!

پاشا وتی: وه‌للا‌هی ئه‌م پاره‌یه په‌یه‌وه‌ندی به‌هیچ که‌سه‌وه نی‌یه، هی به‌شه

میراتی خۆمه و له که‌سم نه‌سان‌دووه، گه‌ر خۆشت نات‌ه‌وی بی‌به‌خشه‌ره‌وه به‌سه‌ر

ئه‌و که‌سانه‌ی خۆشت ده‌وین!

زاناکه وتی: من پیویستم پی ئی نیه، خو ئەگەر دادپەرورەرانە دابەششی نەکەم
گوناهبار دەبم، خو ئەگەر دادپەرورەریش بم، دەترسم ئەو کەسە ی بەری
نەکەوتووێ پێم بڵێن کە دادپەرورە نەبوە و بەهۆی منەوێ گوناھ بار ببێ. لەبەر
ئەوێ وەری ناگرم.

پاشا ئەمە ی بیست، ئێتر وازی هێنا و دڵی چەند سامی تیا بوو، ئەوێ نەدەش
خۆشەویستی خوا و بەرنامەکە ی زیادی کرد لە دڵیا، خوا حافیزی کرد و چووێ
دەرەوێ.

ئاسمان فراوان

بۆيىك لەناو بېرىكدا دەژيا، چۆلەكەيەك ھات و لەسەر بېرەكە نىشتەو.

بۆق وتى: ئەي چۆلەكە لەكۆيۈە ھاتى؟!

چۆلەكە وتى: لە ئاسمانى فراواندا دەفېرىم، ماندوو بووم و ھاتمە ئېرە تاپشوو بىدەم.

بۆق وتى: ئەم قىسەيە چىيە؟ كوا، ئاسمان فراوان نىيە! ئاسمان بەقەد پانى دەمى ئەم بېرە دەيىنم.

چۆلەكەكە وتى: ئاخىر تۆ لەناو بېردايت وای دەيىنى، بەلام ئەگەر بېيتە دەرەو، بەراستى ئاسمانى فراوان دەيىنى!!

بۆقەكە سەيىر بوو بەلایەو، وتى: مەن ھەر لە مىندالىمەو لېرەدام و ئاسمانم بە بچووك يىنيو.

كاتى لە چالەكە ھاتە دەرەو، ھەناسەيەكى قولى ھەلمزى و وتى:

مەن لاي خۆمەو وام بېر دەكرەو، بەلام ئاسمان زۆر لەوۈ فراوانترە كە مەن بېرىم لى دەكرەو.

چوار ئسپه

چوار ئسپ له ناوچهیهکی سهوزاییدا ژانیان بهسه دهبرد و سه بهست
بوون، کس زال نه بوو بهسهریاندا.. سال هات و دهرووی بهخوشی دهژیان.
بهلام سالیکیان بیبارانی و ووشک بوو، زهوی گیانی دهرنه کرد، کانیاوه کان له
وشک بوون دا بوون، ئهسپه کان له نیوان خویندا کهوتنه دووان.
یه که میان وتی: ئهم سال برسی و ماندوو ده بین.
دووه میان وتی: ده لاین له شار ئهسپه کان خواردنی باشیان ده ده نی و ئاوی
سازگار ده خو نه وه.
سی هم وتی: له شار ئازاد نابین و ده بی نرخه که ی بدهین.
چوار هم وتی: نرخه که ی ئه وه یه ده بی ئازادی مان نه مینی.
همه موویان پیکه وه وتیان: ئازدی خو مان نادهین به خواردن، خوی گه ورهش
رزقی گیانداران ده دات.

به دواي عيربي که سرامه گري

دايکه که رویشکيک به چکه يه کی هه بوو، رۆژيک که دايکه که گه پايه وه بو
ماله وه ته ماشاي کرد به چکه که ي ده گريا و هه نيسکی ده دا... دايکه که رویشکيکه که
زۆر به زه يی به به چکه که دا هاته وه و پئی وت:

ئه ی به چکه شیرينه که م، ئه وه بوچی ده گريت؟!

ئه ویش له وه لامدا وتی:

بو به ده گريم، گیانداران ياريم له گه ل ناکه ن و له لام نامينه وه.

دايکه که وتی: بوچی؟

به چکه که وتی: به هو ی تو وه.

دايکه که وتی: چون؟!

که رویشکيکه به چکه که وتی:

تو پیت وتم هه ميشه قسه ی راست بکه، منیش وام کرد، ئيتر هاوړيه تيان
نه کردم!

دايکه که وتی: بوم بگيره وه..

به چکه که رویشکيکه که وتی:

کيسه ل هات بو لام، منیش پيم وت: تو ته مه لی.. خاو ده رويت.. پيستته که ت
ره قه.. ئيتر ليم عاجز بوو، به جی هیستم... گویدريژيک هات بو لام، منیش
پيم وت: تو ده نگت زل و ناخوشه.. ئه ویش تو ره بوو، رۆيشته... دواي ئه و
مشک هات بو لام، به ویشم وت: تو زبان به خشيت.. کيلگه کان خراب ده که يت

و ره‌گی داران ده‌خوی.. ئه‌ویش لیم زویر بو، رویشت... کهسیان یاریان له‌گه‌ل
نه‌کردم، چونکه راستیم پئوتن.

دایکه کهرویشکه که به به‌چه‌که‌ی وت:

من وتم راست بلن، به‌لام نهم وت به‌دوای عه‌یی خه‌لکدا بگه‌رئ و هه‌ستیان
بریندارکه‌ی و عه‌یی خوتت بیر بچینه‌وه.

درهختی قەلەرەش

چوار قەلەرەش لەسەر درهختێك هەڵنیشتبوون، گفتوگۆیان دەکرد:

یەكەمیان وتی:

ئەم درهختە ی ئێمە لەسەرین، زۆر پاك و خاوێنە، هیچ هیلانە ی چۆلەكە و بولبولی بەسەرەوه نییە، خۆ ئەگەر بێنە سەر درهختەكەش ئەوا بە دەنووكی تێژ و بریندار كەر راویان دەنێم.

دووهمەیان وتی: درهختەكەمان بەرزە، پەپولەكانیش هەڵنافرنە سەری، هەنگیش شانە ی تیا دروست ناكات، هەر بە تەنیا درهختی خۆمان دەبێت.

قەلەرەشی سێهەم وتی: ئەوا سمۆرەش ناتوانێ بێتە سەر ئەم درهختە و پیا سەر كەوێ و كونی تیا دروست بكات، درهختەكە بە كەلكی ئەویش نایەت.

چوارەهمیان وتی: ئەوێ چاكە لەم درهختەدا ئەوێهە كە ئەم درهختە بەرناگرێ و منالانیش لێی نزیک نابنەوه، هیچ گەلای نییە، سیبەریشی نییە تا ماندوووان لەژێر یا بجەسینەوه.

باخەوانە پێرەكە گوێی لە گفتوگۆی قەلەرەشەكان بو... لە دلی خۆیدا وتی:

من پێویستم بە درهختی وا نییە كە هەر بۆ هیلانە ی قەلەرەش باش بێ.

بۆ سبەینی كاتی قەلەرەشەكان گەرانەوه بۆ هیلانەكەیان، بینیان درهختەكە نەماوه و براوه!! ئەوانیش بێدەنگ رۆشتن.

زیاده پره وی له خواردن را

خیزانیک له سهر سفره وی نان خواردن دانیشتبوون، دایکه که چیشتی بو دو کچوله که ی تی ده کرد.

شه هلا وتی: به شه که م بو زیاد بکه، به شم ناکات.

دایکه که وتی: ته ترسم هه موویت بو نه خوری و خه سار پیټ.

پرووی کرده شاراو وتی: ئه ی چیشتی تر بو تو تی نه که م؟

وتی: نه خیر دایه گیان، گهر ویستم نه وسا پیټ ده لیم.

له نان خواردن بوونه وه، شه هلا خواردنی زوړه لی مایه وه، وتی: تیرم خوارد.

دایکی وتی: پړوله گیان، نه وه ئیسرافه و خوای گه وره نه وه که سانه ی خوښ ناوئ که زیاده پره وی ده که ن... به لام ده یخه مه سه لاجه که وه، بو ئیواره بو تی گهرم ده که مه وه.

له پاش ههفته یه که نه و خیزانه چوون بو ناو دارستان بو سه یران.

نان و خواردن له سهر سفره دانرا و ده ستیان کرد به خواردن، له پاش تیر خواردن لی یان مایه وه.

دایکیان وتی: خواردنه زیاده که له م دارستانه به جی دیلین.

شه هلا وتی: ئه ی باشی دایه تو نه ت و ت زیاده پره وی به خواردن پړو کردن؟!

دایکی وتی: خواردن دانان له دارستاندا جیاوازی هه یه له وهی له مال هوه بیر پړین.

شه هلا وتی: چوون؟!

دایکی وتی: چونکه له دارستاندا گیاندار ی تیا هه یه و ده یخوون و خه سار نابی، نه وه مش وه کو به زه یی و پره مه ت وایه به رام به ر گیانداره کان.

بەناز لە مالی نەنگی را

مالی باوکی بەناز دەوله‌مه‌ند بوون.. بەنازی هه‌وت سالانه‌یان زۆر خوش ده‌ویست..

نه‌نگی بەناز، که دایکی دایکی بوو، له خانوویه‌کی گلی بچکۆلانه‌دا ژیا‌نی ده‌برده‌ سه‌ر، که خۆی هه‌ل‌ه‌ب‌زارده‌بوو.. هه‌ر د‌لی به‌ خانوه‌که‌ی خۆی ده‌کرایه‌وه. دوو س‌ م‌ریشک و که‌له‌شیری راگرتبو، هه‌موو ر‌ۆژ م‌ریشکه‌کانی ه‌یلکه‌یان ب‌و ده‌کرد. بەناز و نه‌نگی پ‌یکه‌وه له‌و خانووه‌ گ‌له‌دا ژیا‌نیان به‌سه‌ر ده‌برد.

شه‌وانه نه‌نگی بەناز له‌به‌ر ر‌ۆشنا‌یی چراکه‌دا چ‌یروکی خوش خوشی ب‌و بەناز ده‌گ‌یرایه‌وه و ئه‌ویش گو‌یی ب‌و چ‌یروک و ئام‌ۆژگاریه‌کانی را ده‌گ‌رت.

به‌ر‌ۆژیش له‌گه‌ل م‌ریشک و که‌له‌شیره‌کاندا کاتی ده‌برده‌ سه‌ر و ورده ئ‌یش‌یشی ب‌و نه‌نگی ده‌کرد.. جار‌جار‌یش سه‌ری له‌ دایک و باوکی ده‌دا. بەناز له‌گه‌ل نه‌نگی دا نو‌یژه‌کان‌یشی ده‌کرد و هه‌میشه‌ دوعای خ‌یری ب‌و دایک و باوکی‌شی ده‌کرد.

بەناز ب‌ویه ئه‌و خانوه‌ گ‌له‌ی پ‌ی‌خ‌ۆش بوو، چونکه له‌و‌ی زیاتر ده‌یان لاوانده‌وه و د‌لی خوش تر ده‌بوو.

تورە مەبە

پیاویک لەسەفەر گەراییەووە بۆ ناو ھۆزەکە، گوێی لە دەنگەدەنگ بوو..
پرسیاری کرد: چییە؟

وتیان: ھەندێ لە منای ھۆزەکەمان، پارەیان لە ھۆزەکە تر دزیووە و ئەو
ھۆزەش لیمان تووڕە بوون.

یەكسەر ئەمیش دەستی دایە شمشیرەکە و لەگەڵ چەند پیاویکی تردا و بە
توڕەییەووە ویستیان بچنە سەر ئەو ھۆزە تر و شەپان لەگەڵ بکەن.

بەلام پاش کەمێک بیرى لە فەرمودەکە پێغەمبەرى خوا ﷺ کردەووە کە
دەفەرمویت: ((تورە مەبە))، بۆیە کابرا شمشیرەکە دانا و پرووی کردە پیاوانی
ھۆزەکە و وتی:

دەچم بۆلای سەرۆکی ھۆزەکە تر و لەگەڵیان رێک دەکەوم.

بەلێ، چوو بۆلای سەرۆکی ھۆزەکە تر و، زۆر بەھێمنی و ژیرانە پێی وت:
ئەى براى خۆم، ئەگەر زیانتان لێکەوتوووە ئێمە بۆتان دەبژیرین، من ھاتووم
لەجیاتی ھۆزەکەم بیانوتان بۆ دەھێنمەووە، پێویست بە شەپ و کوشتار ناکات.

کاتی سەرۆکی ھۆزەکە ئەم قسانەى بیست، زۆر ھێمن بوووە و پیاوێتى و
غیرەت گرتى و لە وەلامدا وتی:

ئەوا ئێمەش لە حەقى خۆمان خۆش بووین.

ھەردوو ھۆزەکە ئاشتییان راگەیاند و ئاشت بوونەووە و هیچ لە نێوانیاندا
نەما.

برخ هه ر به رخه

دهلین کابرایه ک بهرخیکی هه بوو.. به بهرخه که ی وت:

دهمه ویت ئهم پیسته پلنگه ت له بهر بکه م، تا شیوه یه کی ترسناکت هه بی.

بهرخه که وتی: من هه ر بهرخم و له پیستی پلنگ ده ترسم، ته نانه ت له ناوه که شی.

به لām کابرا وتی: ده بی له بهری بکه یت، تا گیان له بهرانی تر لیت بترسن.

به لā، کابرا بهرگی پلنگی کرده بهر بهرخه که ی، چونکه له رودانی کاره ساتیک ده ترسا.

به لā، بهرخ بهرگی له بهر کرا و بهره و له وهرگا ملی ریی گرت.. به لām کورگیک پی گه یشته و وای زانی پلنگه و چوو بهر شه وه و وتی:

به یانیت باش ئه ی پلنگی ها وریم؟!

بهرخه که زور ترسا و له ترسا لال بوو، وتی: به... به... به یانیت باش.

یه کسه ر گورگه که زانی بهرخه، له دلّی خویدا وتی:

به خوا ئهمه بهرخه و ده یه وئ وه کو پلنگ خو ی پیشان بدات.

بو یه یه کسه ر سواری ملی بهرخه که بوو، گورگه که وتی:

بهرخ هه ر بهرخه، گهرچی جلی پلینگیش له بهر کا.

میرانی زانایه کی خواہہ رست

رؤژیک، کوریک و باوکیک دہبنہ میوانی زانایه کی خواہہ رست، بہ خیرہاتنیان
دہکات و پاشان خواردنیان بؤ دادہنی و ئەوانیش خواردنہ کہ دہخون.

خزمہ تکاری زاناکہ، مہسینہ یەک ئاو دینی تاکو دەستیان بشوات، بەلام زاناکہ
لی وەر دەرگرت، تا بہ دەستی خوی ئاو بکات بہ دەستی پیاوہ کەدا.

میوانہ کہ نہی دہہیشت زاناکہ ئاو بکات بہ دەستی دا.

زاناکہ فەر مووی: دەستت بشۆ، خوی گەرہ دہت بین، کہ براکەت خویت
لی جیاناکاتەوہ و خزمەت دہکات، بەکو خوی گەرہ بیخاتە بەہەشتەوہ.

خواناسہ کہ دەستی کاہرای شۆری، ئەمجا بہ کورہ کە یوت: کہ ئاو بکات بہ
دەستی کوری میوانہ کەدا و پی ووت:

ئەگەر کورہ کہ بہ بی باوکی میوانمان بواہ، خۆم ئاوم دہکرد بہ دەستییا،
بەلام خوی گەرہ حەز ناکات باوک و کور وەکو یەک سەر بکری، گەر لہ
یەک جیگادا بن.

ئەمجا زاناکہ ونی: ئەو کەسە لہ بەر خوا کار بکات، ئەوہ بەراستی
موسلمانہ.

له خوږوردن وېر خشین

ده گیرنه وه جاریک پاشایه کی زالم شمش برا ده گریټ و فره مانى کوشستیان
ده رده کات.

کاتیک براکان ریز ده کړین، تا یه که یه که به پئی ریزونیان بیان کوژن، له
کاته دا نه و برایه یان که له دواى هموویانه وه وه ستابوو، که ناخر کهس سهره ی
کوشتنی ده هات، یه کسر رای کرده پیشی هموو براکانیه وه.

کاتی که پاشا زالمه که نه مه ی بینى، چوو له لای و لای پرسى:

نایا بوچی تو له دواى هموویانه وه بویت و هایتیه پیش هموویانه وه؟!

براکه وتی: نه گهر له دواى هموویانه وه بوومایه، ته مه نم چند چرکه یه که له
براکانم زیاتر ده بوو.. به لام ویستم نه و ته مه نه زیاده ی خوّم بیه خشم به براکانم.

پاشا که نه م قسه یه ی بیست، زور سهرسام بوو له برایتی و خوشه ویستی و
لیبوردنې ناو نه م برایانه، بو یه پیاوړتی و غیره ت و شه هامت گرتی و
هموویانی نازاد کرد و له کوشتن رزگاری کردن.

به راستی نه مه یه له خوږوردن و به خشین.

بالمه کتر بهر سینه ده

موسلمانیک له گهل خیزانه کېدا له ماله وه دانیشتېوون، تهغه درا له
قاپیبه که یان.. دهر گایان کرده وه هاوړئ یه کی پیاوه که بوو، هاتېوو بو داوای
چوارسهد درههم به قهرز، چونکه پیویستی پئی بوو.
خاوهن مال چوارسهد درههمی هیئا و دایه دهستی و کابرا پاره که ی وهرگرت و
خواحافیز کرد و رویشته.

له پاشدا موسلمانې خاوهن مال دهستی کرد به گریان!

ژنه که ی پئی وت: که حالت وایه بوچی پاره که ت دایه؟!

میرده که ی وتی: بو ئه وه ناگریم که پاره م داوه پئی... به لکو بو ئه وه ده گریم
که من پیشتر ناگام له وه زعی نارېحه تی ئه وه نه بوه و پرسپاری حالیم لی
نه کردووه، نه م زانیوه ئاوا موحتاجه. به شیوه به ک ناچاری وای لی کردووه که
خوی بیت داوام لی بکات.

بو یه ده گریم که گرنگیم به و هاوړئ به ریزم نه داوه، ده بوايه پیش ئه وه ی
که خوی داوام لی بکات، من خوم یارمه تیم بدایه.

گولہ خور بہ زل زانہ کہ

لہ نیوان ہندی گڑوگیا و پرووہک دا گولیکی جوان پروابوو.. جوانی و بون
خشی گولہ کہ سہرنجی پہپولہ و ہہنگہکانی راہہ کیشا و دہہانہ لای.

گولہ کہ خوی بینی کہ جوان و بون دار و نازدارہ، ئیتر لہخوی گورا و خوی بہ
زل و باش ہاتہ بہرچاو و قسہی لہگہل پرووہکہکانی ہاورپییدا نہدہ کرد.. کہ
قسہیان لہگہل دہ کرد خوی توورہ دہ کرد لیایان و دہی وت:

نامہوی قسہتان لہگہل بکہم.. من لہ ئیوہ باشتہ و چاکترم و جوانترم.. نازانم
بوچی ئوہندہ بن بہختم لہناو ئیوہدا پرواوم..

روژی لہ پروژان جوتیارہ کہ ہات و گولہ کہی بینی.. وتی:

ئہم گولہ لیڑہدا بہ تہنیا رواوہ، دہیبہم بو ناو گولہکانی تر.

بہو شیوہیہ جوتیارہ کہ گولہ کہی ہہلکہند و بردی بو ناو گولہ جوان و رازاوہ
و بون خوشہکانی ہاورپی.

گولہ کہ سہیری کرد ئہوان لہم جوانتر و چاکتر و بون خوش ترن، سہری
تریقی داخست و بیر لہ خو بہزل زانینی و ہہلہکانی خوی دہ کردہوہ، کہ لہناو
رووہ کہکان دا دہی کرد، کہ لہناویانا زیابوو.. پہشیمان بویہوہ.

شوشه پەسەك

رۆژىك لە رۆژان پاشای ولاتى داواى لە زانايانى ولاته كەى كرد وتى:
كى دەتوانى شوشه يەكم بۆ بهينى كه پر بيت لە گهوره ترين دەرمان.
ئەم داوايەى پاشا لەناو زانايان دا بلأو بويه وه و ئەوانيش سى زانايان
هەلبژارد بۆ ئەم كارە كه ديارى يەكى گهوره شى لە گەلدا بوو..
بەلى، سى زانا گەيشتنە بەر قاچى ديوەخانى پاشا بە خويان و دەرمانيانە وه.
يەكەم شوشه يەك ئاوى پى بوو، وتى: ئەى پادشام، ئاو نيشانەى ژيانە و
هەرچى بوونە وه هەيه بەبى ئاو دەرپىت.
دوو هەم شوشويه ك هەنگوینی پى بوو، وتى: لە هەنگوین دا شىفای زۆر هەيه
و خواردنى تەواوى ئادەمیزادە.
سى هەم شوشه يەك مەرەكەبى رەشى هینا و وتى: مەرەكەب و قەلەم كه
ئادەمیزاد دەتوانى بەهۆيه وه بنوسى و بخوینى و فیر ببى.. كه دەرمانى عەقل و
گیانە.
پاشا لەم وهلامە سەرى سورما و، فەرمانى دا كه ديارى يەكى پيشكەش
بكرىت.
وتى: بەلى راستە ئەى دانا و زانا بەرپز، ژيانى گەلان و بەختە وه رىيان بەهۆى
زانستە وه يە.

بر یانی دره ده که ده کن

مه‌لیکی بال نه‌خشین له‌ناو په‌له گه‌نمیکی بالابه‌رزدا هیلانه‌ی کردبوو، له‌گه‌ل به‌چکه‌کانیان تیایدا ده‌ژیان، کاتی دره‌وکردن بوو..

ئیواره که دایکه مه‌له‌که گه‌رایه‌وه ناو بی‌چوو‌ه‌کانی، بی‌چوو‌ه‌کان وتیان:
دایکه ئه‌م‌پ‌و‌ خاوه‌نی گه‌نمه‌که له‌گه‌ل کور‌ه‌که‌یدا هاتن، پیاوه‌که به‌ کور‌ه‌که‌ی وت: سبه‌ینی خه‌لکی دئی‌یه‌که‌مان بانگ ده‌که‌ین و به‌کو‌مه‌ل گه‌نمه‌که ده‌دورینه‌وه.. چاک وایه هیلانه‌که‌مان بگو‌یزینه‌وه..

دایکه‌که وتی: نا، جاری نا‌پ‌و‌ین.. با بزائن به‌یانی پیاوه‌که چی ده‌لی؟
بۆ به‌یانی پیاوه‌که له‌گه‌ل کور‌ه‌که‌یدا هاتنه ناو گه‌نمه‌که، باوکه‌که وتی:
ئه‌م‌پ‌و‌ خه‌لکی دئی نه‌هاتن.. سبه‌ینی کورانی ئام‌وزام بانگ ده‌که‌م، تا ئه‌وان یارمه‌تیمان بدهن..

به‌چکه‌کان زۆر ترسان و ئیواره بۆ دایکیان گێ‌رایه‌وه و داوا‌یان لی‌کرد که هیلانه‌که بگو‌یزنه‌وه.. به‌لام دایکه‌که وتی: بزائن سبه‌ینی ده‌لی چی؟

بۆ سبه‌ینی کابرا له‌گه‌ل کور‌ه‌که‌یدا هاتن، باوکه‌که وتی: دیاره ئه‌وانیش نایهن، به‌یانی پشت به‌خو‌ا هه‌ردوو‌کمان ده‌ست ده‌که‌ین به‌ دوورینه‌وه.

کاتی ئیواره به‌چکه‌کان ئه‌مه‌یان بۆ دایکیان گێ‌رایه‌وه، دایکی وتی: ئه‌م‌پ‌و‌ ده‌بی هیلانه‌که به‌جی بی‌لین.

به‌چکه‌کان لی‌یان پرسى: بۆچی؟!

دایکه‌که وتی: کاتی که ئاده‌میزاد ویستی به‌ ده‌ستی خو‌ی کاره‌که‌ی بکات و پشتی به‌ خو‌ا به‌ست، ئه‌وا سه‌رکه‌وتوو ده‌بی.. بۆیه ئیمه‌ش لی‌ره ده‌پ‌و‌ین.

سەر بەر خاوەنی زیندان و قەفەز

مندالێکی عەجول لە باخچەیە کدا چۆلە کەبەکی بینی و پێی وت:

ئەي چۆلە کەي جوان، وەرە بۆ لای من، قەفەزێکی جوانت بۆ دروست دەکەم
و پەری دەکەم لە خواردنی خوش بووت و هەموو کاتێ لە خواردنی جۆراوجۆر تێر
بخۆ.

چۆلە کە وتی: من حەز لە ناو زیندان و قەفەز ناکەم پێم خوشە خۆم
بەدوای خواردن دا بگەرێم و بە ئازادی بپخۆم.

مندالە کە وتی: ئەگەر خۆت نەبەیت بۆ لام، ئەوا بەردت تێدەگرم.

چۆلە کە وتی: بۆچی ئازاری بڵندە دەدەیت؟ ئایا تۆ حەز دەکەیت خۆت
ئازار بدرییت؟!

مندالە کە بێ گویی کرد و بەدوای چۆلە کە کەدا رای کرد و چوو بە بن ئەو
درەختەو کە چۆلە کە کەي لەسەر بوو، بەردێکی گرتە چۆلە کە کە، بەلام
چۆلە کە کە زوتر هەلگرێ و بەردە کە دای بە لقیکی درەختە کەدا و بەردە کە
گەراییەو و دایەو بەسەری مندالە کە خۆی دا.

مندالە کە دەستی کرد بە گریان.

چۆلە کە وتی: ئەوا خۆی گەرە ئازارە کەي بۆ خۆت گەرانیەو، ئیستا من
بەزەبیم بەتۆدا دیتەو.

ئێتر مندالە کە بیری کردەو و عاقل بوو، بریاری دا کە ئێتر لەمەودوا بپێتە
هاوێی دلسۆزی چۆلە کە و بڵندەکانی تر.

چۆلە کە وتی: ئەي هاوێی خوشەوێستم، مەبە خاوەنی زیندان و قەفەز.

گیان به خستنی هه نگیك

هه نگیك له گولزاره كه گهرايه وه و شيله يه كي زوړی هه لگرتبوو، له بهر نه وه دلخوښ بوو كه كاری كړدوو و ماندوو بووه و نه داميكي به كه لكی ناو شانه ی هه نكه كانه.

كاتی كه نزيكي شانه كه بووه وه ته ماشای كړد، مندالیک خهريكه به سهر دره خته كه دا سهرده كه وئ و دهيه وئ شانه كه بروخينئ و ههنگوينی لی دهرينئ. ههنگه كان پيان زانی و ليی وروكان تا هم مناله كه دهيه وئ شانه كه يان تيك بدات راوی نيټ.

منال كه هم حاله ی بينی رای كړد و ههنگه كانيش كه وتنه دواي... نه وه ههنگه ی كه له گولزاره كه وه گهرايووه خو ی گه يانده سهر لوتی و چزه ی له مناله كه ههستان و منداله كه دهستی كړد به گريان.

ههنگه كمش بو خو ی كه وت... ههنگه كانی دهسته خوشکی دهوړه يان لی دا و يه كيكيان پي وت:

ثای خوشكه هه ژاره كه مان، تو ژيانت له دهست دا له بهر گری كړدن له شانه كه مان.

ههنگه كه وتی: ئيمه ی كوومه لی ههنگ، نه وه نده بير له ژيانمان ناكه ينه وه، وهك نه وه نده ی بير له پاراستنی شانه كه مان ده كه ينه وه.

فیلہ جا کہ

لہ دارستانیک کومہ لیک گیان لہ بہری جیاجیا دہڑیان، بہ یانی بوو فیلہ کہ
دہ گہرا لہ ناو دارستانہ کہدا، گوئ درپڑی بینی، فیلہ کہ چاک و خوشی لہ گہل
گوئ درپڑ کرد، گوئ درپڑہ کہش بہ پڑہ وہ و لآمی دایہ وہ.. فیلہ کہ پڑیشٹ
بہ لای دہریا کہدا گامیشی بینی، سلاوی لہ ویش کرد، ئہ ویش وہ لآمی دایہ وہ..
دای بہ لای مہیمون دا و سلاوی لہ مہیمون کرد، بہ لآم مہیمون بہ گالٹہ
پئی کرد نیکہ وہ پئی وت:

چہند ناشیرینی، بہ دوو گوئی زل و شفرہ یہ کی درپڑہ وہ، کہ لہ مار دہچی!
فیلہ کہ وتی: ئہ مہ چیہ، بو ہمیشہ خہریکی گالٹہ چارپت؟

ئیتر فیلہ کہ پڑیشٹ و خہ فہ تی بہ قسہ ی مہیمونہ کہ خوارد، فیلہ کہ لہ بہر
خویہ وہ دہیوت: خوزگہ گوپچکہ کانم بہ قہد گوپچکہ ی مشک بوونایہ و شفرہ کہم
بہ قہد شفرہ ی ہہنگیک بوایہ..

لہم خہ یالہدا بوو کہ ہاوار ہاوار بہرز بوویہ وہ.. سہری ہہلبری بینی
مہیمونہ کہ داریک کہ وتووہ بہ سہر کلکیدا و ہاوار دہکا، دارہ کہی بو لاناچی..
یہ کسہر فیلہ کہ رای کرد و بہ شفرہ زلہ کہی دارہ گہورہ کہی لابر د و مہیمون
پڑگاری بوو.

مہیمونہ کہ بہ فیلہ کہی وت: زور سوپاست دہ کہم، ئہ گہر گوپچکہ کہت وا
زل نہ بوایہ ئہوا گوپت لہ دہنگم نہ دہ بوو.. ئہ گہر ئہم شفرہ درپڑ و بہ ہیڑت
نہ بوایہ ئہو دارہت بو لانہ دہ چوو..

فیلہ کہ تہ ماشایہ کی مہیمونہ کہی کرد و پئی وت: تکات لیڈہ کہم قہت ئہم
دہر سہت لہ بیڑ نہ چیتہ وہ، خوی گہورہ بہ پئی سود شت دروست ناکات.

ئازايرى رايالە وائىتى لى چا كە كر دى

سەگىك لەناو لەوەر گايە كدا دەسورايەو، ھەندى مەر و بەرخى يىنى، لە دلى
خۇيدا وتى:

ئىستا دەنگى خۇم دەگۆرم و دەيان ترسىم...

چوو سەر بەرزايەك و دەنگى گۆرى، ھەندى ھاوار و ھەرەشەى كرد...
بەرخەكان ترسان و مەرەكان وتيان:

مەترسن، ئەو سەگەكەيە، دەنگى خۇى گۆربو...

باشان سەگەكە گوى درىزەكانى بەسەر رووىدا شۆر كردهو و چو مانگان
بترسىنى، بەلام داiane بەر شۆق و راويان نا...

زۆرى نەخاياند گورگىك پەيدا بوو، بەرخەكانى راونا، ئەوانىش شىكاتيان
ھىنايە لاي سەگەكە، سەگەكەش بە پەلە نىشتە سەر گورگەكە و داي بە
زەوىدا و لە چەند شوپىك يەكتريان برىندار كرد و گورگەكە راى كرد.

سەگەكە بەسەر بەرزىيەو گەرايەو بو ناو لەوەرگا و مەر و بەرخ و مانگا و
كيانلە بەرەكانى تر لى كۆبونهو و سوپاسيان كرد.

مانگايەك پىي وت:

پىويستە ئازايەتى و پالەوانىتت لە چا كە كردن دا بەكار يىنى.

ههركه سهرو بېږي ترانای خوی ههلسوړی

ده گیرنه وه چهند کهرویشکې له سهروزای په که دا دهله وهران، ژبانیان بهخوښی دهبرده سهر، جوگه له ټاوه کهش ههمو کاتې تیروای دهکردن، کهرویشکه جوانه توکنه کهیان زوړ لهخوی کړازی بوو، خوی لهوانی تر به چاکتر و کهورتر دهبینی...

روژې پشيله په کی بهرچاو کهوت که دهچینه سهر بهرد و دیوار و سهر ههساره کان... به دار و دیوارا هه لده گهرې و میاومیاو دهکات... کهرویشکه که برپاری دا نه میس وه که پشيله بگهرې، ههرچند هاوړیکانی پنیان وت: که تو کهرویشکی و وهکو پشيله ت پنیاکرې... بهلام کهرویشکه لاساره که دهستی کرده سهر کهوتن و دابهزین و بازدان و چاولیکه ری.

بهلې، ههرچوښک بوو کهرویشکه که خوی که یانده سهر دیواریکې بهرز بو لای پشيله که و به پشيله که ی وت:

نه وه تا منیش وهکو تو به توانام و چالاکم...

هه ندې گفتوگیان کرد و پشيله که به قهلام بازې دابهزیه وه سهر زهویه که و رویشت. بهلام کهرویشکه که ههرچه ندی کرد نه ی توانی عاسې بوو... دهستی کرد به گریان و هاواری کرده کهرویشکه هاوړیکانی، بهلام هیچیان نه یان توانی بچن به هاناپه وه، نهو شهوه تا درهنگ خاوه نه که ی بهدوایا گهرا، تا دوزیه وه و برديه وه.

لهو روژه وه کهرویشکه که برپاری دا که ئیتر به پنی توانای خوی ههلسوړې.

ئەسەر سېرىك

دوو ئەسپ لە دەشت و سەوزاییە کدا دەلەوەرەن، یەکیکیان سپی و ئەی
تریان سوور، رۆژ تا ئیوارە دەلەوەرەن و یارییان دەکرد و هەڵدەبەزینەو و
غارغارینیان دەکرد... دەنگی حیلە ی ئەمان و خوڕە ی تاقگە و خویندنی مەلان
تیکەل دەبوون.. زۆر بە دڵنیاییەو ژانیان دەبردە سەر.

ئەم خۆشییەیان زۆری نەخایاند، هەندێ راجی بە خویان و تەنگەکانیانەو،
بە سواری ئەسپە سەرکەشەکانیانەو، بە غار هاتن و تەپ و تۆزیان بەحەوادا
دەچوو..

مەلەکان هەلفرین.. ئەسپە سپی و ئەسپە سوورە بە غار دایان بە چەم و یال
و شیو و شاخ دا.. زۆر ماندو بوون، راکەر نیشته سەریان، بۆیان نەدەگیران،
ئەسپەکان ماندوو بوون.

ئەسپە سوورە کە وتی:

دەلێن لە شار ئەسپ ژیان خۆش بەسەر دەبات، ناز دەکات، گەرەکان پەرن
لە گیا و ئاوی سارد، بێجگە لەوێ بۆ پێش برکێش دەچنە مەیدانەو.
ئەسپە سپیە کە وتی: ئەی نازانی وەکو دیل وان و عەرەبانەیان پی
رادەکێشن و بە قامچی لییان دەدەن.

بە دەم قسەو گەیشتنە قەرایی دەریایە ک، ئەسپە سوورە کە وتی:

دەریاکە قۆلە و من ناتوانم خۆمی لی بکەم..

ئەسپە سپیە کە وتی: راجیەکان وان بە دوامانەو، خنکانی دەریا چاکترە
لە دیلی و عەرەبانە راکێشان.

ئەسپی سپی خۆی لی دا، دەرچوو، بەلام ئەسپی سوور کەوتە دەست
راجیەکان و بە قامچی لیان بردیان.

گویی در پیر و سر که

کابرایه که به کاروانی ده رویشست، گوی در پیریک و سه گیتی پی بوو، خوار دنی
سه گه که ی خستبووه تووره که یه که وه و کردبووی به ملی گوی در پیره که دا...
رویشتن به یال و شیو و شاخ دا... هر رویشتن تا تهواو ماندوو بوون...

کابرا له بن دره ختیک دا باره که ی خست، تا گوی در پیره که ی توژی پشوو بدات
و خوشی لی خهوت.

گوی در پیره که به گز و گیا خوار دن خوی تیر کرد... به لام سه گه که هیچی ده ست
نه که هت بیخوات، بویه به گوی در پیره که ی وت:

به لکو خوار دنه که له ملتا هه لو اسراوه بم ده یت بیخوم..
زور برسی بوو...

به لام گوی در پیره که وتی:

به هیج شیوه یه که نات ده من تا خاوه نه که مان هه لئه سی...

سه گه که به برسیتی مایه وه.. لهو کاته دا گور گیک له که ره که نریک بووه،
که ره که زور ترسا، هاواری کرده سه گه که که فریای که وی.
به لام سه گه که ش له وه لامدا وتی:

منیش نایم به هاوار ته وه و گور که که راوانایم، تا کو خاوه نه که مان خه بهری
نه بیته وه و پیم نه لن...

هر چند گوی در پیره که هاواری کرد، به لام سه گه که خوی تی نه گه یان... تا
خاوه نه که یان خه بهری بووه و گور که ی راونا...

که ره که پرووی کرده سه گه که و وتی:

توش بهو شیوه له گه ل مندا جولایته وه که من له گه لئا جولامه وه.

هیلانری گونجار

لهق لهقیکی لهخوبایی ویستی هیلانهیهک دروست بکات، بۆق و چۆله که و
چهند گیانداریک ههریه که ویستیان لای ئەو هیلانه دروست بکهن، بهلام لهق
لهق بههیچیان رازی نهبوو، دهی وت:

ئهمانه لهگهڵ مندا گونجاو نین و من کهسیتیم له ئیوه بهرزتره.

بۆیه بهچاکی زانی که بجینه سهر مناره..

بهڵێ، لهسهر منارهیهکی بهرز هیلانهی دروست کرد، ماوهیهک وا ژیان،
بهلام دوایی.. پهله ههوریکی به ئاسمانهوه دی، وتی:

هیلانه کردن لهسهر ئەو پهله ههوره لهگهڵ من دهگونجی.

بۆیه ههلقیری و لهسهر ههوره که هیلانهی دروست کرد.

باش ماوهیهک ههوره که بووه باران و له گهرمهی خهودا لهق لهق
سهروهخوار کهوته خوارهوه، بالدار و گیان دارهکان لێی گردبوونهوه و وتیان:
ئای ئەم ههزاره، مهگهر ئەم ومزعهی بیته دهرس بۆی، تا لهو
لهخوباییبوونه رزگاری بییت.

17-1

1. The first part of the paper is devoted to the study of the properties of the function $f(x)$ defined by the equation

$$f(x) = \int_0^x \frac{1}{1+t^2} dt$$

It is well known that the function $f(x)$ is increasing and concave down on the interval $(-\infty, \infty)$. The first part of the paper is devoted to the study of the properties of the function $f(x)$ defined by the equation

$$f(x) = \int_0^x \frac{1}{1+t^2} dt$$

It is well known that the function $f(x)$ is increasing and concave down on the interval $(-\infty, \infty)$.

The first part of the paper is devoted to the study of the properties of the function $f(x)$ defined by the equation

$$f(x) = \int_0^x \frac{1}{1+t^2} dt$$

It is well known that the function $f(x)$ is increasing and concave down on the interval $(-\infty, \infty)$.

The first part of the paper is devoted to the study of the properties of the function $f(x)$ defined by the equation

the same way as the other two.

189

189

189

189

189

189

189

189

189

تۆت لىك لىك كۆشكىدا

سەگىك زۆر برسى دەپىت، بەدوای خواردن دا دەگەرپىت، رىئى دەكەوئىتە
كۆلانىكەو، گوىى لى دەنگىكى خەماوى دەپىت، كە دەنگى توتەلە سەگىكە،
دەكروزيئەو، سەگەكەى كۆلن دەلى: با بچم بە ھاواریيەو.

بۆيە لى شوپىكەو خۆى دەكات بە ژورا، تەماشى دەكات توتەلە سەگىكە
بەستراوئەو و لەبەردەم كولانەكەى خۆىدا ھەلپوشكاو و دەكروزيئەو.
سەگەكە لى دەپرسى:

ھاوړىكەم! ئەم خەمبارىيەت ھوى ئەوہيە كە تۆش وەكو من برسیتە؟
توتەلەكە لى وەلامدا دەلى:

نەخىر، خاوەنى ئەم مالىە خۆشتىن خواردنم دەدەنى و قەت برسیم نابى..
بەلام ھەست بە تەنبايى دەكەم، تۆش وەرە با لەم كۆشكە جوانە نەخشىنەدا
بەيەكەو بژىن.

سەگەكە پىئى وت:

ئەى تۆ بۆچى نايەى ئەم تەوقە ئاسنە لى ملت دەكەمەو و دەرپۆن بۆ خۆمان
يارى خۆش دەكەين؟!
توتەلەكە وتى:

من ناتوانم، خاوەن مالىەكە رازى ھابن من لىرە برۆم.. ئەوان وینەم لەگەلدا
دەگرن و خاوپن رام دەگرن.
سەگەكە پىئى وت:

ئەى توتەلە، تۆ زولم لەخۆت دەكەى، ئەو زىندانە تۆى تىادا دەژىت، من
ناتوانم يەك دەقیقە وەكو تۆ بەم زەلىليە بژىم، بەلاى منەو سەربەستى زۆر
چاكترە لەوہى لى شوپىكەى وا خوش و رازاوەدا خواردنى خوش بخۆى.
ئەوہى وت و توتەلەكەى بە تەنبا بەجىھىشت.

هه مانی

رۆژیک ساکاری ته مهن ۱۴ سالن له مالهوه له بهر بریستی هاته دهرهوه، دهم و چاو زهره ههنگهراوه، خه مباره که ی که زیاتر هی ئهوه بوو، که بهزهیی به خوشک و برا بچکۆله که ی دا دههاتهوه، که له مالهوه دانیشتبوون، ئازاری بریستی هیزی لی بریبوون..

ساکار به دهم رۆیشتهوه بیرى ده کردهوه و سه رزه نشتی خۆی ده کرد و ده ی گوت:

ئه گهر من کاریکم بگرتایه ته ده ست، خوشک و برا کهم و دایکم بهم شیوه یه برسی و نارحه ته نه ده بوون.

له م خه یاله دا بوو، گوئی لی بوو له بازاردا کابرایه ک بانگ ده کا و ده لی:
کی ئه و شتانه م بۆ هه ل ده گری؟ ئه وه هه مالییک نیه له م ناوه؟!
ساکار که گوئی له و ده نگه بوو، به په له خۆی گه یانده به رده ستی کابرا و وتی:

خاله گیان من هه مالم.. به رموو.. بۆ کوئی یان بگه یه نم؟!
کابرا سه رنجیکی ساکاری ره نگ زهره هه نگه راوی دا و هه ناسه یه کی هه لکیشا و وتی:

به خوا کوپی خۆم.. تۆ شیوه و جله کانت له هه مال ناچی، به لام قه یناکا.. چار نییه، هه لیان گره و دوام که وه..

ساکار به خۆشی و تاسه وه شته کانی خسته سه ر سه رو شانی و به دوا ی کابرا دا ده ستی کرده پێ کردن... رۆیشتن.. به دو سێ کۆلندا پێچیان کرده وه و له بهر مالییک دا وه ستان، کابرا ده ستی برد هه ندێ پاره ی دایه ده ستی ساکار.

10. 10. 10. 10.

10. 10. 10. 10.

10. 10. 10. 10.

10.

10. 10. 10. 10.

10.

10.

10.

10. 10. 10. 10. 10. 10. 10. 10.

10. 10. 10. 10. 10. 10. 10. 10.

10.

10. 10. 10. 10. 10. 10. 10. 10.

10.

10.

10.

10.

10.

10. 10. 10. 10. 10. 10. 10. 10.

10.

10.

10.

10.

10. 10. 10. 10. 10. 10. 10. 10.

۱۴۴۷
 ۱۴۴۸
 ۱۴۴۹
 ۱۴۵۰
 ۱۴۵۱
 ۱۴۵۲
 ۱۴۵۳
 ۱۴۵۴
 ۱۴۵۵
 ۱۴۵۶
 ۱۴۵۷
 ۱۴۵۸
 ۱۴۵۹
 ۱۴۶۰
 ۱۴۶۱
 ۱۴۶۲
 ۱۴۶۳
 ۱۴۶۴
 ۱۴۶۵
 ۱۴۶۶
 ۱۴۶۷
 ۱۴۶۸
 ۱۴۶۹
 ۱۴۷۰
 ۱۴۷۱
 ۱۴۷۲
 ۱۴۷۳
 ۱۴۷۴
 ۱۴۷۵
 ۱۴۷۶
 ۱۴۷۷
 ۱۴۷۸
 ۱۴۷۹
 ۱۴۸۰
 ۱۴۸۱
 ۱۴۸۲
 ۱۴۸۳
 ۱۴۸۴
 ۱۴۸۵
 ۱۴۸۶
 ۱۴۸۷
 ۱۴۸۸
 ۱۴۸۹
 ۱۴۹۰
 ۱۴۹۱
 ۱۴۹۲
 ۱۴۹۳
 ۱۴۹۴
 ۱۴۹۵
 ۱۴۹۶
 ۱۴۹۷
 ۱۴۹۸
 ۱۴۹۹
 ۱۵۰۰

۱۵۰۱
 ۱۵۰۲
 ۱۵۰۳
 ۱۵۰۴
 ۱۵۰۵
 ۱۵۰۶
 ۱۵۰۷
 ۱۵۰۸
 ۱۵۰۹
 ۱۵۱۰
 ۱۵۱۱
 ۱۵۱۲
 ۱۵۱۳
 ۱۵۱۴
 ۱۵۱۵
 ۱۵۱۶
 ۱۵۱۷
 ۱۵۱۸
 ۱۵۱۹
 ۱۵۲۰
 ۱۵۲۱
 ۱۵۲۲
 ۱۵۲۳
 ۱۵۲۴
 ۱۵۲۵
 ۱۵۲۶
 ۱۵۲۷
 ۱۵۲۸
 ۱۵۲۹
 ۱۵۳۰
 ۱۵۳۱
 ۱۵۳۲
 ۱۵۳۳
 ۱۵۳۴
 ۱۵۳۵
 ۱۵۳۶
 ۱۵۳۷
 ۱۵۳۸
 ۱۵۳۹
 ۱۵۴۰
 ۱۵۴۱
 ۱۵۴۲
 ۱۵۴۳
 ۱۵۴۴
 ۱۵۴۵
 ۱۵۴۶
 ۱۵۴۷
 ۱۵۴۸
 ۱۵۴۹
 ۱۵۵۰

خەلکە که گویان لیڤوو.. دەوریان لیڤا و له ناویاندا دوکاندارێکی بازرگان،
که شپێزه بوو هاته بەردەمی و ناویشانی تهواوی دا. ئەویش به بەرچاوی
خەلکە کهوه پاره زۆرە کهی بۆ کابرا گەرانەوه.

خەلکە که دوعای خێریان زۆر بۆ کرد.. کابرای خاوەن پارهش دەستی هێمنی
گرت و بردییه دوکانه که و سوینی لیڤوارد، که دەبی وه کو کوپه گهوره کهم
سه پرشتی کاری بازرگانیم بۆ بکهیت.. ئەویش پازی بوو.

ئیتەر لهو پۆژهوه هێمن بووه جی باوه پری ئەو دوکانداره و هه موو بازاره که..
بووه هاوکاری بازرگانه که.. مالهوش به هۆی هێمنه وه هه سانه وه.

ئادابی سەردانی نەخۆش

زانایەکی پیر نەخۆش کەوت، چەند گەنجیک چوون بۆ سەردانی، زۆر لەلای
مانەوه، زاناکە تەواو ماندوو بوو، کاتی گەنجەکان ویستیان بپۆن، بە زاناکەیان
وت:

دوعای خێرمان بۆ بکە؟

زاناکە وتی:

خوایە فێری ئادابی سەردانی نەخۆشیان بکەیت.

کەواتە دەبێ زۆر کەم لەلای نەخۆش بمێنێهوه.

مقدمه

این کتاب به منظور آشنایی با مبانی و اصول حقوق اساسی و بررسی سوابق و تحولات آن در ایران و جهان نگاشته شده است. در این کتاب به بررسی مفاهیم اساسی حقوق اساسی و همچنین به بررسی سوابق و تحولات آن در ایران و جهان پرداخته شده است. این کتاب به منظور آشنایی با مبانی و اصول حقوق اساسی و بررسی سوابق و تحولات آن در ایران و جهان نگاشته شده است.

این کتاب به منظور آشنایی با مبانی و اصول حقوق اساسی و بررسی سوابق و تحولات آن در ایران و جهان نگاشته شده است.

این کتاب به منظور آشنایی با مبانی و اصول حقوق اساسی و بررسی سوابق و تحولات آن در ایران و جهان نگاشته شده است.

•

3.

23

100

1

2

10

• • •

1. *Staphylococcus aureus* 2. *Staphylococcus epidermidis* 3. *Staphylococcus saprophyticus* 4. *Staphylococcus carnosus* 5. *Staphylococcus sciuri* 6. *Staphylococcus hyal* 7. *Staphylococcus epidermidis* 8. *Staphylococcus aureus* 9. *Staphylococcus aureus* 10. *Staphylococcus aureus* 11. *Staphylococcus aureus* 12. *Staphylococcus aureus* 13. *Staphylococcus aureus* 14. *Staphylococcus aureus* 15. *Staphylococcus aureus* 16. *Staphylococcus aureus* 17. *Staphylococcus aureus* 18. *Staphylococcus aureus* 19. *Staphylococcus aureus* 20. *Staphylococcus aureus* 21. *Staphylococcus aureus* 22. *Staphylococcus aureus* 23. *Staphylococcus aureus* 24. *Staphylococcus aureus* 25. *Staphylococcus aureus* 26. *Staphylococcus aureus* 27. *Staphylococcus aureus* 28. *Staphylococcus aureus* 29. *Staphylococcus aureus* 30. *Staphylococcus aureus* 31. *Staphylococcus aureus* 32. *Staphylococcus aureus* 33. *Staphylococcus aureus* 34. *Staphylococcus aureus* 35. *Staphylococcus aureus* 36. *Staphylococcus aureus* 37. *Staphylococcus aureus* 38. *Staphylococcus aureus* 39. *Staphylococcus aureus* 40. *Staphylococcus aureus* 41. *Staphylococcus aureus* 42. *Staphylococcus aureus* 43. *Staphylococcus aureus* 44. *Staphylococcus aureus* 45. *Staphylococcus aureus* 46. *Staphylococcus aureus* 47. *Staphylococcus aureus* 48. *Staphylococcus aureus* 49. *Staphylococcus aureus* 50. *Staphylococcus aureus* 51. *Staphylococcus aureus* 52. *Staphylococcus aureus* 53. *Staphylococcus aureus* 54. *Staphylococcus aureus* 55. *Staphylococcus aureus* 56. *Staphylococcus aureus* 57. *Staphylococcus aureus* 58. *Staphylococcus aureus* 59. *Staphylococcus aureus* 60. *Staphylococcus aureus* 61. *Staphylococcus aureus* 62. *Staphylococcus aureus* 63. *Staphylococcus aureus* 64. *Staphylococcus aureus* 65. *Staphylococcus aureus* 66. *Staphylococcus aureus* 67. *Staphylococcus aureus* 68. *Staphylococcus aureus* 69. *Staphylococcus aureus* 70. *Staphylococcus aureus* 71. *Staphylococcus aureus* 72. *Staphylococcus aureus* 73. *Staphylococcus aureus* 74. *Staphylococcus aureus* 75. *Staphylococcus aureus* 76. *Staphylococcus aureus* 77. *Staphylococcus aureus* 78. *Staphylococcus aureus* 79. *Staphylococcus aureus* 80. *Staphylococcus aureus* 81. *Staphylococcus aureus* 82. *Staphylococcus aureus* 83. *Staphylococcus aureus* 84. *Staphylococcus aureus* 85. *Staphylococcus aureus* 86. *Staphylococcus aureus* 87. *Staphylococcus aureus* 88. *Staphylococcus aureus* 89. *Staphylococcus aureus* 90. *Staphylococcus aureus* 91. *Staphylococcus aureus* 92. *Staphylococcus aureus* 93. *Staphylococcus aureus* 94. *Staphylococcus aureus* 95. *Staphylococcus aureus* 96. *Staphylococcus aureus* 97. *Staphylococcus aureus* 98. *Staphylococcus aureus* 99. *Staphylococcus aureus* 100. *Staphylococcus aureus*

ئافره تېك و شرع زانېك

ئافره تېك بېستى عه بدوللاى كورې مه سعود (ره زاي خواى لى بېت) نه فرين (له عنه تى) كړدووه لهو ئافره تانهى كه شپوهى خويان ده كورن، نهو ئافره تانهش ده ستكارى ددانه كاني كړدبوو به مه بهستى جوان كردن، ده ستكارى برويشى كړدبوو.

ئافره ته كه چوو بو لاي عه بدوللا و لى پرسی، نهو يش فهرمووى:
ئهى چوڼ له عنه ت ناكهم لهو كه سهى كه پېغه مبهري خوا ﷺ له عنه تى لى كړدووه كه له كيتابى خوا دا هه يه.

ئافره ته كه به سه رسامى و غه ربى يه وه كه وه وتى:
من هه موو قور ئانم خو ښودنه وه، به لام هيچ شتيك لهو باره يه وه نه ديوه، كه ئيشاره ت بدات له عنه ت لهو كه سهى كه شتيك لهو باره وه بكات.
ليړه دا زيره كى شرع زان دهرده كه وئ، كه باش له ئاينه كهى گه شتېئ، به ئافره ته كهى وت:

خو خو ښودنه وه كه خواى گه وړه ده فهرموئ: ﴿وما آتاكم الرسول فخذوه، وما نهاكم عنه فانتهوا﴾ واته نه وهى كه پېغه مبهري ﷺ بوئ هيناون وهى گرن، نهو هس كه قه ده غه لى كړدوون لى دوور كه ونه وه؟

ئافره ته كه وتى: به لى وايه.

شرع زانه كه وتى: كه واته هه وړه ها قور ئانېش نه هى لى كړدووه.

گل و ناگر

روژیک کابرایه ک هاته خزمه تی ئیمامی شافیعی و وتی:

باشه چون ئیبلیس (شهیتان) له ناگر دروست کراوه و، خوای گه ورهش هه
به ناگر نازاری ده دا؟!!

ئیمامی شافیعی (رهحمه تی خوای لی بیّت) پارچه یه ک گلی وشکی هینا و
کیشای به کابرا دا و نیشانه ی نازار و توپه یی له دهم و چاوی کابرا دا ده رکهوت.

ئیمام شافیعی فهرمووی:

ئایا نازارت پێ گه یشت؟

کا برا وتی: به ئێ نازارم پێ گه یشت.

شافیعی فهرمووی:

چون تو له گل دروست کراوی و گل نازاری دای؟!!

کابرا وهلامی نه دایه وه، له مه بهسته که ی ئیمامی شافیعی تی گه یشت، زانی به
همان شیوهش شهیتان که له ناگر دروست بووه، به لام به ئاگریش نازار
ده درێ.

1871

1872

1873

1874

وہاں پہنچ کر انہوں نے دیکھا کہ وہاں ایک عورت بیٹھ کر روتی ہے۔ انہوں نے پوچھا کہ: "تو کیوں روتی ہے؟"

وہ عورت نے کہا: "میرا شوہر مر گیا ہے، میں اس کی تدفین کرنے کے لیے آئی تھی۔"

انہوں نے کہا: "تو اس کی تدفین کیسے کرے گی؟"

وہ عورت نے کہا:

"میرا شوہر مر گیا ہے، میں اس کی تدفین کرنے کے لیے آئی تھی۔"

انہوں نے کہا: "تو اس کی تدفین کیسے کرے گی؟"

وہ عورت نے کہا: "میرا شوہر مر گیا ہے، میں اس کی تدفین کرنے کے لیے آئی تھی۔"

انہوں نے کہا: "تو اس کی تدفین کیسے کرے گی؟"

وہ عورت نے کہا: "میرا شوہر مر گیا ہے، میں اس کی تدفین کرنے کے لیے آئی تھی۔"

انہوں نے کہا: "تو اس کی تدفین کیسے کرے گی؟"

وہ عورت نے کہا: "میرا شوہر مر گیا ہے، میں اس کی تدفین کرنے کے لیے آئی تھی۔"

انہوں نے کہا: "تو اس کی تدفین کیسے کرے گی؟"

چراو مزگروت

ده گير نه وه شه ويكي تاريخه شهو كور يك و باو كيك به يه كه وه ده ويشتن..
كور كه چرايه كي به ده سته وه بوو، ته نها پيشي خو ي پي رووناك ده بو وه..
باو كه كه هه نكاوه كاني له تاريخي دا ده نا.. بويه به كور كه كي خو ي وت:

ئهي كوري شيرينم، چراكه وا بگره، تا كه ميك به رده مي منيش رووناك
بيته وه.. به رده مم زور تاريخه و چاوم نايين.

كور كه له وه لامدا وتي:

بابه گيان، ده بوايه توش چرايه كت هه بگر تايه بو رووناك كردنه وه ي
به رده مي خوت.

ليزده دا باو كه كه هه لويسته به كي كرد و وريا بو وه، كه ميك راما و بي ري
كرده وه و به كور كه كي وت:

كورم.. ئه گهر نه مرم چرا بو به رده مي خوم هه لده گرم.

باو كه كه پاره يه كي زوري هه بوو.. بو به ياني پاره كي هه لگرت و چوو پارچه
زه وي به كي گه وري لي كري و مزگه وتيكي له سه ر دروست كرد.

كور كه كي پرسيا ري لي كرد:

بابه گيان، بو چي پاره كه ت دا به م مزگه وته؟!

باو كه كه له وه لامدا وتي:

ئهي كوري شيرينم، ئهي تو به تا گات نه هينامه وه و بيت نه وتم توش چرايه ك
بو به رده مي خوت هه بگره تا پيشت رووناك بيت؟! وا منيش ئهو مزگه وته م
كرده چرا بو تاريخي ري گاي قيامه تم.

کارا و شادی

(کارا) و (شادی) دوو هاوړې قوتاڅخه بوون.. له پولیک دا و له سهر کورسییهک داده نیشن.. به لām (کارا) قوتاڅخه کی هه ژاری جل درای زیرهک و به نه دهب بوو.. (شادی)ش قوتاڅخه کی ده ولهمه ند و به ناز و ته مه ل و عه جول بوو..

(کارا) به یانیا زوو له خو هه لده ستا و نویژی ده کرد و دهستی ده کرده خویندنه وهی وانه کانی و یارمه تی باوکه هه ژاره کی دها و له خانوه گله بچکوله که یاندا ژیا نی پر له هیمنی و ماندو و بوونی به سهر ده برد..

(شادی) له کوشکه که یاندا.. له ناو باخ و سهر حوز و بن که پره پر له میوه که یاندا، له ناو جلی رازاوه دا، له ناو ناز و نیعمه ت دا بوو، ههر خه ریکی یاری کردن و خواردن و پیاسه کردن بوو.. گوئی به قوتاڅخه ش نه ده دا.. باوک و دایکی ناموژ گارییان نه ده کرد.

سال هات و سال روئی.. (کارا)ی هه ژار هموو سالی به یه که م دهرده چوو، بووه پزیشک، (شادی) له مه کته ب دهرکرا و بی کار که وت. خانوه کی باوکی هینا به سهر فروشتن، دکتور (کارا)ی هاوړې خانوه کی لی کړین و کردی به شوینی عه یاده و ئیش کردن.. خزمه تی خه لکی ده کرد.. (شادی) پاره ی خانوه کی خوارد و خانوه گله کی مالی (کارا)ی کړی..

(کارا) و مالی باوکی له کوشکه که دا ده ژیا ن و کاریان ده کرد.

(شادی) فیڙی ژيانی ناخوش نه بوو، بویه خه فته دای به زه ویډا و به
پهله گه یان دیانه عه یاده کوی دکتور (کارا) و پاش ماوه یه ک له خانووه گلکه کدا
به دهم نازار و ژانی نه خوشییه وه مرد.
(کارا) به زه یی پیدا هاته وه.. به لام دهسه لاتی ئه می تیا نه بوو.. که له
قوتابخانه پیی دهوت بخوینه، گالته ی پی ده هات و به ده وله مهندي یه که یدا
دهینازی.

نُهجامی ده ست پراکی

هیوای تهمهن (۱۱) یانزه سالان، ههمیشه به کوْلانه کاندای ده گهرا و کونجی و حهلوی ده فروشت، له کاتی بهر بوونی قوتابییه کاندای، له بهر قوتابخانه که هاواری کونجی و حهلوی ده کُرد، منالانیش دهوره یان لی دهدا. له قوتابخانهش دهی خویند.

ئیواران و نیوه پروانیش له قازانجه کهی نان و سهمون و تهماته و سه وزه و ورده پیویتی لی ده کُری و بو دایک و خوشک و برا بی باو که کهی ده برده وه.

به یانیانیش زوو ده چوو ده کانی وهستا ئه حمدهی حهلواچی و له کار که کهی هی تازهی ده کُری و دهستی به گهران و هاوار کردن و، نویژه کانیشی نه ده فیه وتاند، ههمیشه بو نویژه کانی ده چوو مزگهوت و به جماعت دهی کردن، ههفتهی دوو جاریش لای ماموستا ربین دهرسی قورئان و فهرمووده و پهروه دهی ئیسلامی ده خویند.

به یانییه که چوو لای وهستا ئه حمدهی حهلوا فروش و بایی بیست دیناری لی کُری.. له بهر ئه وهی خه لکیکی زور له و کاته دای حهلویان له وهستا ئه حمده ده کُری، نه هیوا بیری بوو بیست دیناره کهی بداتی، نه وهستا ئه حمده بیری هه بوو پاره کهی وه ربگری.. به لی هیوا حهلوا کانی وهر گرت و روشت.

له بهر ده می قوتابخانه که دای کونجی و حهلوی به قوتابییه کان ده فروشت، دهستی کرد به باخه له کهی ناوه وهیدا، بیست دیناره که هات به دهستییه وه، ئه هیکی بو کرد!! زانی که بیری چوو بیست دیناره که بدات به وهستا ئه حمده. تا ئیواره هه دلی لای وهستا ئه حمده بوو.. بوئه ئیواره دوی تهوا کردنی کونجی و حهلواکه، پیش ئه وهی بهرواته وه بو. ماله وه، یه کسه ره به کوْلانه کاندای

بهره و ژورر بوویهوه. تا خوی کرد به دوکانه‌کی وهستا ئه‌حمهد دا، پاش سه‌لام
کردن و ته‌وقه‌کردن، دهستی برد بیست دیناره‌کی دابه دهستی وهستا ئه‌حمهد
و پیی وت:

وهستا گیان ئه‌وه بیست دیناره‌که‌ته.

وهستا ئه‌حمهد وتی: کام بیست دینار؟!

هیوا وتی: پاره‌ی کونجی و هه‌لواکه‌ی به‌یانی...

وهستا ئه‌حمهد وتی: بو نه‌ت داوه پیم؟!

هیوا وتی: نه‌وه‌لا دباره هه‌ردوکما بیرمان چوووه.

وهستا ئه‌حمهد پرووی گه‌شایه‌وه و ناوچه‌وانی هیوای ماچ کرد و وتی:

ئافهرم بو پهره‌رده‌ی جوانت، ره‌حمه‌ت له‌و شیرهی نراوه‌ته ده‌مت.. به
راستی داهاتووی شاره‌که‌مان جی ئومیده، که هه‌زاره‌ها مندالی وه‌کو تو له
مزگه‌وته‌کاندا فی‌ری نویژ و پهره‌رده‌ی ئیسلامی ده‌کرین و، فی‌ری هه‌لال و
هه‌رام ده‌کرین.. ئافهرم بو خاوه‌نی ئه‌و مندالانه‌ی که مناله‌که‌یان ده‌نی‌رنه
مزگه‌وته‌کان تا فی‌ری خوهره‌وشتی به‌رزی ئیسلامی بین.

ئه‌مجا وتی: ده‌توخوا هیواگیان، با ئه‌م بیست دیناره به‌خشینی من بی و
دیاری بی‌ت له‌ منه‌وه بو تو!

هیوا وتی: ئه‌م پاره‌یه‌ مالی تو‌یه و په‌یوه‌ندی به‌ منه‌وه نییه.. خوای گه‌وره
رزقی خۆم پێ ده‌به‌خشیت، من چاو نابرمه‌ رزقی که‌سی تر، تو ره‌نج ده‌ده‌ی،
من چۆن مال و رزقی خیزانی تو بخۆم.. ئه‌مه‌ بو من هه‌لال و ره‌وا نییه.. خوا
بهره‌که‌ت بخاته رزقه‌وه..

وهستا ئه‌حمهد بزه‌یه‌کی کرد و وتی:

کاکه‌ هیوا، ده‌می‌که‌ من پێو‌یستم به‌ شاگردی‌کی به‌ ئیمان و به‌ ویژدان و ئه‌مین
داری وه‌کو تو هه‌یه، که ده‌ست و دم و کرده‌وه پاک بی‌ت.. روژی چه‌ند

قازانچ ده‌که‌ی، من زیاتر ده‌ده‌مئ و خواردنی نیوهروانیشت له‌سه‌ر خۆم و
هه‌موو هه‌ینی‌یه‌کیش پشوووت ببئ.. له‌ سه‌به‌ینی‌وه‌ له‌ای من کار بکه و له
قوتابخانه‌که‌شت به‌رده‌وام به..

هه‌ردووکیان دانیشتن و قسه‌یان کرد..

هیوا که چوووه‌و بۆ ماله‌وه‌ له‌گه‌ڵ دایکیا باسی کرد و دایکی زۆری به‌لاوه
چاک بوو، هه‌ندی ئامۆژگاری تری کرد و دوعای خێر و سه‌رکه‌وتنی بۆ کردن.

هیوا له‌ به‌یانی‌یه‌وه‌ لای وه‌ستا ئه‌حمه‌د دامه‌زرا و.. زۆر به‌ وریایی و هه‌یمنی و
پاکی کاره‌کانی ده‌کرد.. پاش ماوه‌یه‌که‌ فی‌ری هه‌موو ئیشه‌کان بوو.. هه‌لوا
دروست کردن، برین.. و فروشتن و هات و چۆی لای خاوه‌ن شته‌کان که
هه‌لواکه‌یان پێ دروست ده‌کرد.. لای هه‌موویان خۆشه‌ویست بوو.

چهند سائیکی پێ‌چوو گه‌وره‌ بوو.. وه‌ستا ئه‌حمه‌د یارمه‌تی دا و خۆشی
دوکانیکی سه‌ربه‌خۆی کرده‌وه‌ و ده‌ستی کرد به‌ دروست کردنی چۆره‌کانی هه‌لوا
و شیرینی و چهند شاگردیکی له‌ براکانی و منالانی مزگه‌وت هه‌ینا و له‌ ناوه‌راستی
بازاره‌که‌دا.. خه‌لکی زۆر ڕوویان تێ‌ده‌کرد. چونکه‌ قسه‌ و مامه‌له‌یان خۆش بوو،
هه‌رزان فروش بوو، هه‌لواکه‌ی له‌چاکی و باشیدا ده‌نگی دایه‌وه‌.

هیوا حال و گوزه‌رانیکی بۆ خۆی و دایکی و خوشک و براکانی دابین کرد و
ناوبانگی به‌ وه‌ستا هیوای هه‌لوا‌فروش ده‌کرد.

خه‌لکیکی زۆر بۆ کرپن ڕوویان تێ‌ ده‌کرد و ئه‌میش هه‌میشه‌ خیری لی
ده‌کردو یارمه‌تی هه‌زارانی ده‌دا و به‌رده‌وام خواپه‌رستی ده‌کرد.

سوپاسی خوای گه‌وره‌ی ده‌کرد له‌سه‌ر ئه‌و نهمه‌ته‌ی پێ‌ی به‌خشیه‌وه‌ و بۆ
کاری خوا به‌کاری ده‌هه‌ینا و هه‌میشه‌ ئه‌م ئایه‌ته‌ی له‌یاد بوو، که خوای گه‌وره‌ له
قورئانی پیرۆزدا ده‌فه‌رموی ﴿لَتَسَّالُنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ﴾ واته‌ خوای گه‌وره‌
له‌سه‌ر ئه‌و نهمه‌تانه‌ی پێ‌ی به‌خشیه‌و لێ‌تان ده‌پرسێته‌وه‌.

منڊا لئڻي خواهر رست

ٺاڙاڊي ته منهن ۱۲ سال.. قوتابڻي پيه کي مزگهوت ٻوو.. هه ميسه قورٺاني دهخويند و نوڙي ده کرد.. منڊا لئڻي خاو من پهره رده و چاڪه خواز ٻوو.. گوڙپرايه لي دايڪ و باوڪي ٻوو.. هه ميسه چاڪه ي له گهل ده کردن.. رڙي له گه وره ده گرت و بهزه يي و سوڙي بو منڊا لان هه ٻوو.. منڊا لئڻي فيري نوڙ و هات و چوي مزگهوت ده کرد.. تا بلڻي رهوشي بهرز و جوان ٻوو..

بهلام دايڪ و باوڪي له خوا دوور ٻوون.. نوڙ نه گهر ٻوون.. حهزيان نه ده کرد، ٺاڙاڊيش هات و چوي مزگهوت بڪات و.. قورٺاني پيروڙ بخويني..

ٻويه هه ره شهيان لي کرد كه ئيتر هات و چوي مزگهوت نه کات و له مائيشه وه رڳه ي خواهر رستي يان لي گرت.. ٺاڙاڊيش دلڻي به بن مزگهوت ناسره وي.. قورٺاني پيروڙ ٻوته پروناڪي چاوه کاني.. موسلمانانينش خه م ره وينن.. خواي گه وره ده فهر موڻي: ٺه گهر دايڪ و باوڪت ويستي يان له خوات دوور بخه نه وه و گومرات بڪن، هاوبه شت بن بريار بدن.. ٺهوا به قسه يان مه كه، بهلام ده بي له دنياڊا ريزيان لي بگريت و به چاڪه له گه ليان بجوليئيه وه.

ٻويه ٺاڙاڊ واي به پيوست زاني شيوه ي خواهر رستي پيه كه ي بڪانه نپيني.. ٺاڙاڊ له کاتي نوڙي به ياني و نيوه ڀڙ و عه سر و ئيواران دا به بن ٺاڳاڊاري دايڪ و باوڪي، خوي ده گه يانده مزگهوت و نوڙه کاني ده کرد.. نوڙي خه و تنان (عيشا) ي ده مايه وه، كه ده بوايه له ماله وه به دزي دايڪ و باوڪي پيه وي بکرايه.. ٺاڙاڊ، شهوانه.. هه ره شهوه ي له فرسه ٽيڪ دا له شونڀي نادياري ماله وه يان دا نوڙه كه ي ده کرد.. کاتي بو خه و تن ده چوه ڙو وره كه ي خوي و پروناڪي يان لي ده کوڙانده وه.. بو خه و تن.. له ڙپر به تانيه كه ي دا داده نيشت و له بهر تيشكي

لایته کهیدا قورئانه کراوه کهی ده خوینه دهوه و جار جار دلۆپیک فرمیسیکی
هه لده وهرانده سهر په ره ی قورئانه که ..

هه موو کاتیکیش دوعای خیر و هیدایه تی بو دایک و باوکی ده کرد ..

شه ویکیان ماوه ی نه بوو که نوێزی عیشا بکات، باران به لێزمه ده هاته
خواره وه .. هه وره کان ده یان گرماند، زهوی سهر بانه کانیش ببونه جی زه ماوه ندی
بارانه که .. دایک و باوکی داوایان له ئازاد کرد که نه و شه وه له ژووره کهی
نه مان بخه ویت له بهر سهر ما ..

به ئی، دایک و باوکی ئازاد خهویان لی که و تپوو .. دهنگی هه وره گرمه
رای چله کاندن .. راپه رین .. به خه بهر هاتن .. ژووره که ههر هه ردوکیانی لی بوو ..
ئازادیش له ژووره که دا نه ما بوو .. بویه پاش هه ندی وره ور به په له که و تنه
که ران به دوا ی دا .. چوونه ژووره که ی خوی .. نه بوو .. ده رگای ژووری میوانیان
کرده وه .. هیچ .. خویان کرد به چیشته خانه که دا .. که یشتنه هۆله کهش .. به لام
ئازادیان نه دۆزی یه وه ..

به نا چاری به قالد رمه کاندنا سهر که وتن و ده رگای هه وره بانه که یان کرده وه ..
ئازادیان له سهر بان بینی .. ئازادی کو ریان .. به رمالیکی راخته وه .. له نوێژ کردن
بوته وه و هه ردوو دهستی بهرز کردۆته وه و دوعا کان ده خوینن .. دایک و
باوکیشی بێ دهنگ له پشتی یه وه به سهر سامی یه که وه گوئی لی ده گرن ..
کو ره که یان ده لیت :

((رب ارحمهما کما ربیانی صغیرا... اللهم اغفر لی ولوالدی واللمؤمنین
والمؤمنات والمسلمین والمسلمات)).
خوا به رهحم به دایک و باوکم بکه، هه وره که
ئه وان منیان له منالی و ساوایی یه وه به خێو کردووه .. خوا به له منیش و دایکم و
باوکم و له موسلمانانی خاوهن باوهران خوش بیت.

چەند فرمىسىكىكىش بە چاۋەكانيا وردەوردە بۆ سەر روومەتەكانى دادبەزن..
لە ئاستى بەرمالەكەيەۋە رووناكىيەك بەرەو ئاسمان كىشاۋە و بارانىش لەو
ئاستەدا نابارىت..

بۆيە داىكى لەۋە زياترى خۆى پىنەگىرا و ھاۋارى كرد و وتى:

ئازاد گىان.. خۋايە تەۋبە..

باۋەشى كرد بە ئازاد دا و ئازادىش دەستى داىك و باۋكى ھاچ كرد و
ھەرسىكىان بە قالدېرمەكاندا ھاتنە خۋارەۋە، باۋكى كە چاۋى پىر بېون لە ئاۋ، نەى
دەزانى چۆن داۋاى لىبوردن لەو منالە جگەرگۆشە خۋاپەرستە بكات.

لەو رۆژە بەدۋاۋە ئازاد، ئازاد كرا و ھەموو جارى پىش نوپۇزى بۆ دەكرد تا
باۋكى تەۋاۋ فېر بوو.. ئىتر ئازاد و باۋكى بە يەكەۋە دەچوون بۆ مزگەوت و
قورئانان دەخويند.

دايكىشى تەۋبەى كرد و دەستى كرده دەرس خويندن و سەرپۇشى دا
بەسەريا و بۆ دەرەۋە دەستى جلى حىجابى دەكردە بەرى.

ئاوزۇر سەرف نە كەردن

جاریك پیغمبەری ﷺ بە شوینیک دا دەړۆی... ھاوہ لیک یینی خەریکی
دەست نوێژ گرتن بوو، بەلام ئاوی زۆر سەرف دەکرد، بەب ئهوهی پئویستی
پئی بییت..

پیغمبەر ﷺ پئی فەرموو:

ئەي سەعد بۆ ئەوه نەدا ئاوی سەرف دەکەیت؟!

سەعدیش ووتی:

ئایا ئاوی سەرف کردنی زیاده بۆ دەست نوێژ ئیسرافه؟!

ئەویش فەرمووی:

بەلێ دەبی دەستی پئوه بگرت، ئەگەر لەسەر رووباریکیش بوویت.

رېيىن ھاۋىرىنى خراب

منالە خوشەۋىستەكان، رېيىنى ھاۋىرمان چىرۈكى خۇيمان بۇ دەگېرېنەۋە، كە
بەھۇى ھاۋىرىنى خرابەۋە بەسەرى ھاتوۋە و پەند و ئامۇزگارى زۆرى تىايە،
كەۋاتە بابەيەكەۋە بزانين دەلى چى:

رېيىن دەلى:

لەگەل ئازاد و سالار و سىروان لە قوتابخانە لە يەك پۇلدا بوين، ئەم سى
قوتابىيە بە زىرەكى ناويان دەرکردبوو، بەلام لەسەر ئەۋەى نوپۇزىنەكەر بوون و
پەرۋەردەى جوانيان نەبوو، زۆر جار ئازاۋەيان دەنايەۋە.

رېيىن دەلى: ھاۋىرېتىم لەگەل دا بەستىن، لە سەرەتادا بەخۇم و ت:

با لەگەل ئەو مىللانەدا ھاۋىرېتى نەكەم، لەبەر ئەۋەى ھەموو كاتى باۋكم
ئامۇزگارى دەرکردم خۇم بيارېزم لە ھاۋىرىنى خراب.. ئاينى پىرۋى ئىسلام رازى
نايىت بە ھاۋىرېتى ئەو جۆرە كەسانە.

رېيىن دەلى: لە دلى خۇمدا و ت: خۇ ئەۋان ناتۋان كارى خراب بكنە سەر
من، ھەركەسە لە نەفسى خۇى لېپىرسراۋە، ھەركەس تاۋانى خۇى لە مىلى
خۇيەتى.. خۇ من كىردەۋەى خراب ناكەم، ھەركەسە و كىردەۋەى خۇى.

رېيىن وتى: لە دلى خۇمدا دەم و ت: خۇ ئەۋان ناتۋان كار بكنە سەر من،
بەلى ھاۋىرېتىم كىردن.. رۇزان تىپەرىن، وردە وردە ھاۋىرېتىمان بەھىزتر دەبوو،
خۇشەۋىستىيان كەۋتە دلمەۋە، ۋاى لىھات رۇزانە سەرمان لە يەكترى دەدا،
رۇزىكى پىشۋى ھەينى بە يەكەۋە چوۋىن بۇ يارىگا و بەيەكەۋە كاتمان دەبردە
سەر.

کاتی نوێز دههات، من گرنگیم بێ نهدهدا و خهفه تیشم دهخوارد، ئهوانیش
 بێیان دهوتم ئهمه بۆچی خهفهت دهخۆی، بۆچی شت لهسههه خۆت گزان
 دهکهی؟ خۆ دهتوانی نوێزه کهت له کاتی تردا بکهیتهوه، بۆچی بهم شیوهیه
 ئازاری خۆت دهدهی؟

بهڵێ، بهقسه ئهوانیشم دهکرد و نوێزی ئهو رۆژم له کاتی خۆیدا بۆ
 نهدهکران..

رۆژان تێدهپهڕین، من دهکهوتمه ناو سستی و خاوی له خواپهرستییه کانم، له
 نوێزه کانما.. ههر ئهوهندهش نا، بهلکو ورده ورده خوورمهوشتی خراپی ئهوانم
 دهگرت، وهکو درۆکردن.. گالته کردن به خهڵکی.. بهم شیوهیه بهردهوام بووم.

رۆژێکیان بهیهکهوه چووین بۆ باخ و بیستانێکی جوان، که پم بوو له درهختی
 رازاوهی بهردار.. بهو شیوهیه چووین لهژێر درهختیک دا دهنیشتین، که سیوی
 جوانی سوری پێادا شوێر ببونهوه و ههر دهتوت تۆپی سوورن، خپ و جوان..

ئازاد سههرکهوته سههه دارهکه.. دهستی کرد به لیکردنهوهی سیوهکان و
 بۆمانی ههڵدهدایه خوارهوه، من لهپیش دا ویستم له سیوهکان نهخۆم، دهم وت:
 خواردنی ئهم سیوانه ههرامه، چونکه هی ئیمه نییه، خاوهنهکهشی مۆلتهی
 نهداوین.

بهلام هاوڕیکانم وتیان:

رێبین، ئهوه توو چیه؟ ئهوه بۆ نایخۆی.

سیوهکانیش ئهوهنده سوور و جوان بوون، تووکیکهکهی دهبریکاسهوه، ئهو
 بۆنه خوشهیه که لێی دههات، ئهم لهزه تانه وایان لیکردم که نهتوانم بهرگری
 لهخۆم بکهه و شل بووم دهستم کرده سیو خواردن.

کاتی ئیواره هات و گه‌رامه‌وه بو ماله‌وه.. هه‌ر گه‌یشتمه ماله‌وه، تووشی ئازار و ژانی سک بووم.. له‌تاو ئازار هاوارم لی به‌رز بویه‌وه، باوکم به په‌له بردمی بو لای پزیشک.. پزیشکه‌که به باوکمی وت:

ئهمه خواردنی خراب و ژه‌هراوی خواردوه.

به‌لێ، ئهو سیوانه‌مان نه‌ده‌شۆرده‌وه که ده‌مان خواردن، ئهو میوانه‌ش ده‌رمانی دژی نه‌خۆشی‌یان پێوه‌کرا‌بوو، به‌لام خێر له‌وه‌دا‌بوو که پروی‌دا، من که‌وتمه‌ بیر کردنه‌وه و زیاتر به‌ده‌م ئازاره‌وه به‌خۆمم وت:

دیاره ئهم ئازاره‌ سزای خوای گه‌وره‌یه‌ بو من، ئهمه هه‌ر له دنیا..

ته‌واو په‌شیمان بوومه‌وه، دلم ترسی لی نیشته. وتم:

ئهمه سزای خوایه له دنیا‌دا بو، ئهمجا خوای گه‌وره له پاشه‌پۆژدا له قیامه‌ت دا چیم لی بکات؟! بلێی فرێم نه‌داته ناو ئاگری دۆزه‌خه‌وه؟!

چاوه‌کانم پر بوون له فرمێسک، بۆیه چووم بو لای باوکم و هه‌موو رووداوه‌کانم بو گیرایه‌وه.. وتم:

باشه‌ بابه‌گیان، ئایا خوای گه‌وره لیم خۆش ده‌ییت؟

باوکم له وه‌لامدا وتی:

به‌لێ، کورێ خۆم، ئه‌گه‌ر به‌راستی ته‌وبه‌ بکه‌ین، به‌ مه‌رجی ئه‌وه‌ی ئیتر بریار بده‌ین تاوانی وا نه‌که‌یته‌وه و ده‌ست که‌یت به‌ کرده‌وه‌ی چاکه‌ کردن.

منیش ئیتر ئارام بوومه‌وه و هه‌ستام به‌ره‌و ئاوه‌که‌ رویشتم و ده‌ست نوێژی پاکم هه‌لگه‌رت و چوومه‌ سه‌ر به‌رمال و نوێژم دا‌به‌ست.

که له‌نوێژ بوومه‌وه، له‌خوای گه‌وره‌ پارامه‌وه که لیم خۆش ببی و تاوانه‌کانم له‌سه‌ر لابه‌ری و په‌یمانم دا به‌ خودای به‌خشنده، که ئیتر نه‌گه‌رێمه‌وه بو سه‌ر رێی خراپه‌ و واز له‌ هاوڕێی خراب بینم، هاوڕێی خراب نه‌گرم.

ملوانکە رەزەن

خەلیفەى موسلمانان عومەرى كورې خەتاب (رەزای خۆای لی یت) لە رۆژی
پیش جەژن دا، ملوانکەیهکی لە ملی کچەکەى خۆیدا بینی.

لیی پرسى: کچی خۆم، ئایا ئەو ملوانکەیهت لە کوێ بوو؟

کچەکەى عومەر لە وەلامدا وتی:

لە خەزینەى موسلمانان، واتە لە بەیتول مالى موسلمانان وەرم گرتوووە تا
جەژنی پێوە بەسەر بەرم و پاشان بۆیان دەنێرمەووە.

عومەرى كورې خەتاب (رەزای خۆای لی بێ) ئەم کارەى پێ ناخۆش بوو، بۆیە
ناردی بەدوای خەزینەدارى موسلمانان دا و لیی پرسى:

ئایا تۆ ئەو ملوانکەیهت ناردوووە بۆ ئەم کچەى من؟!

ئەویش لە وەلامدا وتی: بەلێ..

عومەر فەرموو: ئایا پرست بە هەموو موسلمانان کردوووە و روخسەتت لی
وەرگرتن؟!

ئەویش لە وەلامدا وتی: نەخیر..

خەلیفە عومەر: پێى فەرموو: باشە تۆ مالت نەدۆزیوەتەووە حەرامى
تێبکەیت، مالى عومەر نەیت؟!

ئەمجا خەلیفە بە کچە جگەرگۆشەکەى خۆى فەرموو:

ئەى کچی خۆم، نیازت وایە بە مالى موسلمانانەووە، شانازى بەسەر کچی
موسلماناندا بکەیت؟!

ئەمجا ملوانکەکەى لی سەندەووە و دایەووە دەستى خەزینەدارى موسلمانان.

رامالین

روژیک باخهوانیک دهچپته ناو باخچهکه یهوه قاچی لی هه لده کا و بیله که ی هه لده گری و دهست دهکات به پالک کردنه وهی جوگی ئاوه که، که پر بووه له تهنه که شکاو و بهرد و پیسی، که جوگه له که یان پوخل و بی که لک و ناشیرین کردبوو.. به بیله که پیاده کیشتان و به ده می بیله که ی هه لی ده گرتن و فری ده دانه دووری جوگه له که.

ئهوانیش لی ی هاتنه دهنگ و بیان وت:

بوچی وامان لی ده که یت و نایه لی به ئازم زووی خو مان لی ره دا پشو بدهین...؟! باخه وانه کهش له وه لاما وتی:

ئاخر ئیوه ئه بنه هو ی لی کردنی ئاوه که و دیمه نه که ی ناشیرین ده که ن و ری له ئاوه ساز گاره که ده گرن، تا گولزار و دره خته پر له به ره کان ئاو بدات.. ئیوه ریگرن و ده بی لی ره برۆن.. ئهوا منیش راتان ده مالم و فریتان ده ده م..

ئهوانیش وتیان:

ئیمه به دهست خراوینه ته ئیره وه و منالان و نه فامان ئیمه یان لی ره فری داوه.

باخه وانه کهش وتی:

ئیه ده بی له شوینیک دا بن زیان نه ده ن و ری له خه لکی نه گرن و دیمه نه کان ناشیرین نه که ن.

ئهمه ی وت و دهستی کرده رامالینان.

ناوه روک

٤١.....	٥.....
٤٣.....	٦.....
٤٥.....	٩.....
٤٧.....	١٢.....
٤٩.....	١٣.....
٥٠.....	١٤.....
٥١.....	١٥.....
٥٢.....	١٦.....
٥٤.....	١٧.....
٥٥.....	١٨.....
٥٦.....	٢٠.....
٥٧.....	٢٢.....
٥٨.....	٢٥.....
٦٠.....	٢٨.....
٦١.....	٢٩.....
٦٢.....	٣٠.....
٦٣.....	٣١.....
٦٥.....	٣٢.....
٦٦.....	٣٤.....
٦٧.....	٣٥.....
٦٩.....	٣٦.....
٧١.....	٣٧.....
٧٢.....	٣٨.....
	٣٩.....
	٤٠.....

۱۰۸	فیله چاکه که	۷۳	رېوی و قهلهړه ش
۱۰۹	نازایه تی و پالنه وائی تی له چاکه کردن دا	۷۴	دل فراوانی
۱۱۰	هر که سهو به پتی توانای خوی	۷۵	دوله مه ندیکي له خوبایي
۱۱۱	ئه سپه سپیبه که	۷۶	خواناسی راسته قینه
۱۱۲	گویی دريژ و سه که که	۷۷	ملواتکه
۱۱۳	هیلانه ی گونجاو	۷۹	له خراپه که رایه وه
۱۱۴	گولیکي غریب و تنه ها	۸۱	ئم بوونه وه ره، خوا دروستی کردوه
	با کار بکه یین و هه ول بده یین	۸۲	باخه وانه ره زیله که
۱۱۵	ننجا دعای خیر بکه یین	۸۴	والیه کی نمونه یی
۱۱۶	توتله سه کی که له کوشکیک دا	۸۵	پاشا و خزمه تکار
۱۱۷	حه مالی	۸۶	له خوبوردنی خلیفه ی موسلمانان
۱۱۹	مروقی راست شهریکی دوله مه نده	۸۸	ژن و میړدیکي پیری په ک که وتوو
۱۲۱	نادابی سهردانی نه خوش	۸۹	که سیتی خواپه رست
۱۲۲	پاره ون بووه که	۹۱	ناسمان فراوانه
۱۲۳	که پژمیت ده لوی چی؟	۹۲	چوار ئه سپه که
۱۲۴	نافره تیک و شهرع زانیک	۹۳	به دوا ی عه یی که سدا مه که ری
۱۲۵	گل و ناگر	۹۵	دره ختی قهلهړه شه کان
۱۲۶	باره کتیب و قسه ی داپیره	۹۶	زیاده ره وی له خواردن دا
۱۲۷	ناشه که ی مام بارام	۹۷	به ناز له مالی نه تکی دا
۱۲۸	چرا و مزگه وت	۹۸	توره مه به
۱۳۰	کارا و شادی	۹۹	به رخ هر به رخه
۱۳۱	ئه نجامی ده ست پاکي	۱۰۰	میوانی زانایه کی خواپه رست
۱۳۴	مندالیکي خواپه رست	۱۰۱	له خو بوردن و به خشین
۱۳۷	ئاو زور سهر ف نه کردن	۱۰۲	با له یه کتر بیرسینه وه
۱۳۸	رېیین و هاوړی خراپ	۱۰۳	گوله خو به زل زانه که
۱۴۱	ملواتکه و جه زن	۱۰۴	شوشه ره شه که
۱۴۲	رامالین	۱۰۵	به یانی دره وه که ده که ن
۱۴۳	ناوه روک	۱۰۶	مه به به خاوه نی زیندان و قهه ز
		۱۰۷	کیان به خشین هه تیک